Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 176

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-1603

Visual Library

Epla Johannis appli
Tractat9 X sup certis
vbis eiusdem eple
sm Augustinu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Aug. CLXXVI

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

IOHN

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

1r
Reichenau CLXXI

CLXXVI

2R

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... fech · gibu · hagale · ...

[illegible]

b c d e f g h i k l m n o p q

... tac · hur · ... ziu ...

[illegible] ... uurb

[illegible]

martinus m · orsie nus m · m ...

m

lege

... nus que ludimus · que ... sua lucem uidemus

... mus · quod ... non ...

[library stamp]

INCIPIT EPL̄A BEATI IOHANNIS APOSTOLI

QUOD ERAT AB INITIO QUOD
audiuimus & quod uidimus ocu
lis nostris & manus nr̄ae tracta
uerunt de uerbo uitae. & ipsa uita ma
festata ē. & uidimus & testes sumus. &
adnuntiamus uobis uitā & etnā quae
erat apud patrem & manifestata ē in
nob; Quae ergo uidimus & audiuimus ad
nuntiamus uob. ut & uos soci&atē habea
tis nobiscum. & soci&as nr̄a sit cum dō pa
tre & ihū xpō filio eius; Ha& scribimus
uobis ut gaudiū nr̄m sit plenū. & ha& ē
adnuntiatio quā audiuimus ab eo & nunti
amus uob. quia dš ē lux. & tenebrę in eo n̄ sunt
ullae; Quod si dixerim quia soci&atē ha
bemus cū eo. & in tenebris ambulem. menti
mur & n̄ facimus ueritatē; Quod si in lumi
ne ambulemus sic & ipse ē in lumine. soci

& [illegible]emus cum inuicem & sanguis ihu xpi
filii ei purgabit nos ab omni peccato. quod si dix
erimus quia peccatum non habemus nos ipsos sedu
cimus. & ueritas in nob non est; quod si confessi fueri
mus delicta nostra fidelis est & iustus ut dimittat
nob delicta nostra & purgabit nos ex omni iniqui
tate; Quod si dixerimus quia non peccaui
mus. mendacem faciemus eum & uerbum ei non est
in nobis. filioli mei haec scribo uob ut non pec
cetis. & si quis peccauerit aduocatum habemus
apud patrem ihm xpm iustum. & ipse propitiator
est peccatorum nostrorum non tantum nostrorum sed &
totius mundi. & in hoc cognoscimus eum si man
data ei seruauerimus; Qui dicit quia cognouit
eum & mandata ei non seruat. mendax est &
in eo ueritas non est. qui autem seruauerit uerbum
ei. uere in hoc perfecta est dilectio di; In hoc scimus
quoniam ex ipso sumus. si in ipso perfecti fuerimus. qui
ergo dicit se in ipso manere. debet sicut ipse ambu
lauit & ipse ambulare; Dilectissimi. non man
datum nouum scribo uob. sed mandatum uetus quod
habuistis ab initio; Mandatum uetus est uerbum

. lib augie maioris .

quod audistis. Iterum mandatum novum scribo
vobis quod est verum et in ipso et in vobis. quia tene
brae transierunt et lux vera iam lucet. qui dicit
se esse in lumine et fratrem suum odit. in tenebris
est usque adhuc. qui diligit fratrem suum in lumine
manet. et scandalum in eo non est. qui autem odit
fratrem suum in tenebris est. et in tenebris ambulat.
et nescit quo eat. quoniam tenebrae excaecaverunt oculos
Scribo vobis filioli. quia remittuntur vobis eius;
peccata propter nomen eius; Scribo vobis patres. quia
cognovistis eum qui a principio est; Scribo vobis
iuvenes. quoniam vicistis malignum. scribo vobis
pueri quia cognovistis patrem; Scribo vobis
iuvenes. quoniam fortes estis et verbum dei in vobis
manet. et vicistis malignum; Nolite diligere
mundum neque ea quae in mundo sunt. si quis
dilexerit mundum. dilectio patris non est
in ipso. quia omne quod in mundo est. deside
rium est carnis. et desiderium oculorum. et ambi
tio saeculi. quae non sunt ex patre sed ex mun
do sunt. et mundus transit. et concupiscen
tia eius. qui autem fecerit voluntatem dei manet in aeternum

cat non uid& eū neq; cognouit eū; Filioli
mei nemo uos seducat· qui facit iustitiā·
iustus ē· sic & ille iustus ē· qui facit p&ca
tū de diabolo ē· quia ab initio diabolus
p&cat· In hoc manifestatus ē filius dī·
ut soluat opera diaboli;
Omnis qui natus ē ex dō p&catū non facit·
quia sem̄ ei in ipso man&· & non potest
p&care quia ex dō natus ē· In hoc mani
festi sunt filii dī· & filii diaboli; Omīs qui
non ē iustus· non ē de dō· & qui non dili
git frm̄ suū; Quia haec ē adnuntiatio
quā audiuim̄ ab initio· ut diligamus
inuicē· non sic cain qui ex maligno erat·
& occidit frm̄ suū· & cuius rei gratia occi
dit eū· quia opera illius maligna erant·
fratris uero ei iusta; Nolite mirari frs·
si odit uos mundus· nos scimus quia tran
siuimus de morte ad uitā quia diligim̄
frs· qui non diligit man& in morte;
Omnis qui odit frm̄ suū· homicida ē· & sci
tis quia omīs homicida non hab& uitā

aęternā insemetipso manentē; Inhoc
cognoscimus dilectionē quia ille pro nob
animā suā posuit & nos debemus pro fra
trib; animas ponere; Quihabuerit fa
cultates mundi & uiderit frm̄ suū esuri
entē & clauserit uiscera sua abeo quo
modo poterit dil&ctio dī manere ineo;
Filioli nondiligamus uerbotantū & lin
gua sedopere & ueritate;
Et inhoc cognoscimus quia exueritate
sumus & corā ipso psuademus corda
nr̄a quia simale senserit cor nr̄m ma
ior ē dš corde nr̄o & nouit om̄a; Caris
simi & sicor nonmale senserit fiduciā
habemus addm̄ & quicquid postula
uerimus accipiemus abeo quia man
data ei seruamus & quae placent illi
inconsp&cu ei facimus; hoc ē manda
tū illius ut credamus innomine xp̄i ihū
filii eius & diligamus nos inuicē sic dedit
nob mandatū & quiseruauerit manda
tū eius inipso manebit & ipse ineo;

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Pueri nouissima hora est. & sic audistis quod an
tichristus sit uenturus & nunc antichristi
multi facti sunt; Unde cognoscimus quia
nouissima sit hora. ex nob exierant. sed
non erant ex nob; Quod si fuissent ex nob.
permansissent utiq; nobcum. sed ut manifes
tarentur quod non erant omnes ex nob. & uos
unctionem hab&is a sco. ut ipsi uob manifes
tis sitis; Scribo uob. non quod nescieritis ueri
tatem. sed quia nostis eam. & quia omne
mendacium ex ueritate non est. & quis est mendax.
nisi qui negat quod ihs non est xps; Hic est an
tichristus. qui negat patrem & filium; Omnis
qui negat filium. nec filium nec patrem hab&.
& qui confit&ur filium. & filium & patrem hab&;
Ergo uos quod audistis ab initio in uob perma
neat. quod si in uob manserit quod ab initio
audistis. & uos in filio. & in patre manebitis;
Haec est pollicitatio quam ipse pollicitus est nob.
uita aeterna; Haec scribsi uob de his qui
uos seducunt. ut sciatis quia unctionem
quam accepimus ab eo perman& in nobis.

&non habetis necesse ut aliquis doceat
uos. quia unctio ipsius docet uos de omnibus;;
Et unctio quia audistis uera est. & non
mendax est. sic docuit uos permanete in ea;
Et nunc filioli manete in eo. ut cum manifesta
tus fuerit habeamus fiduciam in consp&
tu ei. & non confundamur ab eo in aduen
tu ei. quod si scitis quia iustus est. scitote quia
omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est. & ecce
qualem dil&ctionem dedit nobis pater. ut filii
dei uocemur & sumus. propter hoc mundus nos
non cognoscit. quia non cognouit eum;
Dil&tissimi. nunc filii dei sumus. & non dum
manifestatum est quod erimus. scimus quoniam cum
apparuerit similes ei erimus. quoniam uidebi
mus eum sicuti est. & omnis qui hab& spem
hanc in ipso. castificat sem&ipsum. sic & ip
se castus est; Omnis qui facit p&catum. & ini
quitatem facit. p&catum iniquitas est. & sci
tis quia ille manifestatus est ut p&cata au
ferat. & p&catum in ipso non est; Omnis qui
in ipso man&. non p&cat; Omnis qui p&c

&in hoc cognoscimus. quia manet in nob.
de spū quē dedit nob; Dilectissimi nolite
omni spui credere sed pbate sps si ex dō sunt;
Quia multi pseudo pphetae. exier̄ in istu
mundū; In hoc cognoscitur sps dī. omīs
sps qui confitetur ihm xpm in carne ue
nisse. ex dō ē. & omīs sps qui non confitetur
ihm xpm in carne uenisse. non ē ex dō.
& hic ē antichristus de quo audistis qđ uen
turus sit. & nunc in isto mundo est;
Iam uos ex dō estis filioli & uicistis eū. quia
maior est qui in uob ē quā qui in hoc mun
do. hi de mundo sunt. & ideo de mundo lo
quuntur. & mundus eos audit. nos ex dō su
mus. qui nouit dm̄ audit nos; Qui non ē
ex dō. n̄ audit nos. ex hoc cognoscimus
spm ueritatis & spm erroris; Dilectissimi.
diligamus inuicē quia dilectio ex dō ē. &
omīs qui diligit ex dō natus ē. & cognouit
dm̄; Qui non diligit non cognoscit dm̄.
quia ds̄ dilectio ē; In hoc manifestata ē.
dilectio dī in nob. quia filiū suū unigenitū

misit in hunc mundum ut uiuamus per eum; In
hoc est dilectio. non quia nos dileximus. sed quia
ipse dilexit nos & misit filium suum litatorem
pro peccatis nostris; Dilectissimi si ita deus dilexit nos.
debemus & nos inuicem diligere;

Deum nemo uidit umquam. si diligamus inui
cem. deus in nobis manet. & dilectio ei erit perfec
ta in nobis. In hoc cognoscimus quia in ipso
manemus & ipse in nobis. quia de spiritu suo
dedit nobis. & nos uidimus & testes sumus.
quia pater filium suum saluatorem mundi. quicum
que confessus fuerit quod ihesus est filius dei. deus in
ipso manet. & ipse in eo. & nos cognouimus
& credimus. quam dilectionem deus habet in nobis;
Deus dilectio est. & qui manet in dilectione. in
deo manet. & deus in eo manet;

In hoc perfecta est dilectio in nobis. ut fiduciam
habeamus in die iudicii. quia sicut ille est
& nos sumus. in hoc mundo; Timor non est
in caritate. sed perfecta caritas foras mittit
timorem; Quia timor tormentum habet. qui
autem timet non est perfectus in dilectione. nos

diligimus· quia ipse prior dilexit nos;
Si quis dixerit diligo dm̄ & frm̄ suū odit·
mendax ē; Qui enī non diligit frm̄ suū
quē uid&· dm̄ quē non uid&· quomodo po
terit diligere;· & hoc mandatū habem̄
ab ipso. ut qui diligit dm̄· diligat & frm̄ suū;
Omnis qui credit qđ ihs sit xps· ex d̄o na
tus ē· & omīs qui diligit qui genuit eū· di
ligit eū qui genitus ē ab ipso; In hoc cog
noscimus quia diligimus filios dī· quia
dm̄ diligimus· & p̄cepta ei facimus; Huc
usq; tractauit hanc epistolā scs̄ augus
tinus eps̄ in sermonib; d&ē· non aū totā;
Haec ē enī dil&ctio dī ut p̄cepta ei seruem̄·
& p̄cepta ei grauia non sunt· quia omne
qđ natū ē ex d̄o uincit mundū· & haec
uictoria quae uincit hunc mundū· fides
nr̄a; Quis ē aū qui uincit hunc mundū·
nisi qui credit quia ihs ē filius dī· hic ē
qui uenit p aquā & sanguinē ihs xps·
non in aqua tantū· sed in aqua & sangui
ne· & sps ē qui testimoniū dat qm̄ xps

est ueritas quia tres sunt qui testimonium
dant· sps & aqua & sanguis & tres unū sunt;
Quod si testimoniū hominū accipimus
testimoniū dī maius ē· qm hoc ē testimo
niū dī qđ maius ē· quia testimoniū dedit
de filio; Qui credit in filiū dī· hab& testi
moniū dī in se; Qui non credit filio men
dacē facit eū· qm non credit testimonio
qđ testificatus ē dī de filio suo· & hoc ē tes
timoniū· qm uitā æternā dedit nob dī·
& hæc uita in filio eius ē· qui hab& filiū·
hab& uitā· qui non hab& filiū· uitā
non hab&;
Hæc scribsi uobis ut sciatis quia uitam
hab&is æternā credentes· in nomine
filii dī· & hæc ē fiducia quā habemus
ad eū· quia qđ cūq; p&ierimus scđ
uoluntatē ei· audit nos· & scimus qm
audit nos· & si scimus qđ cūq; p&imus·
scim9 quia habem9 p&itiones quas p&im9 ab eo·
Si quis scit frm suū p&care p&catū non
ad mortē· p&at & dabit illi dī uitā p&can

ti non ad mortē; Est pēccatū usq; ad mortē. non pro illo dico ut roget; Omnis iniquitas pēccatū ē. & ē pēccatū ad mortē;
Scimus qm omnis qui natus ē ex dō n pēccat. sed generatio di seruat eū. & malignus n tan
Scimus qm ex dō sumus. & mundus. gtt eū; totus in maligno positus ē. & scimus qē filius di uenit. & dedit nob sensū ut cognoscamus qd ē uerū. & simus in uero filio eius ihū xpō. hic ē uerus & uita aeterna. filioli. custodite uos á simulacris. explicit epistola iohannis apostoli;

Tractatus primus de die lucis. id est dominica qd ē prima feria paschae. de principio epistolae iohannis ab eo qd att. qd erat ab initio usq; ad id qd att. qm tenebrę excaecauerunt oculos eius;
Tractatus scds secda feria paschae. ab eo qd scriptū ē. scribo uob filioli quia remittuntur uob pēccata pp nom eius. usq; ad id quod att. qui aū fecerit uoluntatē

dī man& in aeternum;

Tractatus tertius tertia feria paschae. ab eo qđ scribtū ē pueri hora nouissima ē usq; ad id qđ ait. quia anuntio ipsius do c& uos de omnib; & unctio quam audistis uerax est usque ad id;

Tractatus quartus quarta feria paschae. ab eo qđ scribtū ē qđ ait. in hoc manifestatus ē filius dī ut soluat opera diaboli;

Tractatus quintus feria quinta paschae ab eo qđ scribtū ē. omnis qui natus ē ex dō non p&cat. usq; ad id qđ ait. filioli non diligam̄ uerbo tm̄ & lingua sed oper

Tractatus sextus sexta feria. & ueritate paschae. ab eo qđ scribtū ē. & in hoc cognoscim̄ quia ex ueritate sumus usq; ad id qđ ait. de quo audistis quod uenturus sit & nunc in mundo est;

Tractatus septimus septima feria paschae. ab eo qđ scribtū ē. iam uos ex dō estis. filioli & uicistis eū usq; ad id qđ ait dilectissimi sic dī dilexit nos. debemus & no

Reichenau
CLXXVI

[illegible]

Tract[illegible] [illegible] ser[illegible] p[illegible] id est dom
abeo [illegible] Dm[illegible] nemo uidit um
quā us[illegible] ds dil&tio ē · & qui
man& in dilectione in [illegible] man& & ds
in eo man&;

[illegible]

pf&ta ē dil&tio in nob ut fiduciam
habeamus in die iudicii · usq; ad id qđ
att · ut qui diligit dm̄ diligat & frm̄ suū;
Tractatus d&imus · abeo qđ scribtū ē; Omis
qui credit qđ ihs sit xps ex dō natus ē · usq;
ad id qđ att · quia dm̄ diligimus · & pcepta
ei facim; Expliciunt capt tractatuum;
Incipit tractatus primus de die lucis id est
dominica qđ ē prima feria paschae · de
principio epistole iohannis apostoli;
Abeo qđ scribtū ē · qđ erat ab initio qđ au
diuimus · & qđ uidimus oculis nrīs · & ma
nus nrāe tractauerū deuerbo uitae · usq;
ad id qđ att · & nescit quo eat · qm̄ tene
bre excecauerū oculos eius;

Meminit sctitas ura euangeliu scdm io
hannem ex ordine lectionu nos solere
tractare. sed quia nunc inter posita ē sol
lemnitas scoru dieru. quib; certas ex
euangelio lectiones oportet in&cta r&ci
ri. quae ita sunt annuae ut alia ēē non
possint; Ordo ille quē susceperamus.
n&cessitate paululū inter missus ē non
amissus; Cū aū cogitarē. quid scdm
hilaritatē p̄sentiū dierū p hanc ebdm
uobiscū describturis agerē. quantū
dns donare dignatur qđ possit in istis
vii t octo dieb; finiri; Occurrit mihi
epta beati iohis. ut cuius euangeliū
paululū int̄ misimus. ei eptam tractan
do ab eo non r&cedam. p̄sertim quia
in ipsa epta satis dulce omnib; quib;
sanū ē palatū cordis ubi sapiat panis
dī. & satis memorabile in scā ecta dī. max
ime caritas commendatur. locutus
est multa & p̄pe omnia de caritate. qui
hab& in se unde audiat. n&cesse ē ut

gaudeat adqđ audit; Sic eñi erit lectio
ista tamquā oleū inflāma. si est ibi
qđ nutriatur· nutritur & crescit & p̄
man&; Item quib; dā sic ēē deb& tā
quā flāma adfomitē· aut si non arde
bat accedente sermone accedantur;
Inquib; dā enī nutritur qđ ē· inquib;
accenditur fide· ē ut omīs inuna carita
te gaudeamus· ubi aū caritas ibi pax·
& ubi humilitas· ibi caritas· iam ipsum
audiamus· & ad eius uerba quae dn̄s sug
gerit· & dā nob ut bene intellegatis lo
quamur; Quod erat abinitio qđ audi
uimus & qđ uidim̄ oculis nr̄is & manus
nr̄ae tractauer̄ de uerbo uitae; Quis ē
qui in manib; tract& uerbū· nisi quia
uerbū caro factū ē & habitauit innob·
hoc aū uerbū qđ caro factū ē ut mani
b; tractar&ur· cepit ēē caro ex uirgine
maria· sed n̄ tunc cepit uerbū· quia qđ
erat abinitio dix· uid&e si non attestat̄
epła sua euangelio suo ubi modo audistis·

In principio erat uerbū & uerbū erat apud
dm̄. forte de uerbo uitae. sic quisq; acci
piat quasi locutione quandā de xp̄o.
non ipsū corpus xp̄i qd manib; tractatū
ē. uid&e quid sequatur; Et ipsa uita
manifestata ē. xp̄s ergo uerbū uitae.
& unde manifestata ē. erat enī ab ini
tio. sed non erat manifestata hominib;;
Manifestata enī erat angelis uidentib;.
& tā quā pane suo cibantib;. sed quid
ait scribtura panē angelorū mandu
cauit homo; Ergo manifestata ē ipsa
uita in carne. quia in manifestatione
posita ē. ut res quae solo corde uideri
potest. uider&ur & oculis ut corda sana
r&; Solo enī corde uid&ur uerbū. caro
aū oculis corporalib; uid&ur. erat unde
uideremus carnē. sed non erat unde ui
derem̄ uerbū; Factū ē uerbū caro qd
uidere possem̄. ut sanar&ur in nob unde
uerbū uideremus. & uidimus & testes sum̄;
Forte aliqui fratrū nesciant qui gr&e

nonnorunt· quia sint testes grece· & usi
tatū nom̄ ē omnib; & religiosū; Quos enī
testes latine dicimus· grece martyres sunt·
quis aū non audiuit martyres· & in cuius
xp̄iani ore non cotidie habitat nomen
martyrū· atq; utinā sic habit& & in corde·
ut passiones martyrū imitemur· non eos
calcib; p̄sequamur; Ergo hoc dix̄ uidim̄
& testes sumus· uidim̄· & martyres sumus·
testimoniū enī dicendo ex eo qđ uider̄· &
testimoniū dicendo ex eo qđ audier̄;
Ab his qui uider̄ cū displicer& ipsū testimo
niū hominib;· aduersus quos dicebatur
passi sunt· om̄ia quae passi sunt martyres·
testes dī sunt martyres· dī testes uoluit
habere homines· ut & homines habeant
testē dm̄; Uidimus inquit & testes sumus·
ubi uider̄· in manifestatione· quid est
In manifestatione· in sole· id est in hac lu
ce; Unde aū potuit uideri in sole qui f&
solē· nisi quia in sole posuit tabernaculū

suum· &ipse tamquā sponsus ꝓcedens
de thalamo suo· exultauit ut gigans ad
currendā uiā· ille ante solē· qui fecit
solē· ille ante luciferū· ante om̄a sidera·
ante om̄s angelos uerus creator· q̄m om̄a
ꝑ ipsū facta sunt· & sine ipso factū ē nihil·
ut uideretur oculis carneis· qui solē uidēt
ipsū tabernaculum suū in sole posuit· id
in carne sua· in manifestatione huius lucis
ostendit· & illius sponsi thalamus fuit ute
rus mariae uirginis· quia in illo utero uirgi
nali sunt coniuncti duo sponsus & sponsa·
sponsus uerbū & sponsa caro· quia scriptū ē;
Erunt duo in carne una· & dn̄s dic̄ in euan
gelio· Igitur non iam duo sed una caro·
& esaias· optime meminit unū ēē ipsos
duos; Loquitur enī ex ꝑsona xp̄i & dic̄·
& sic̄ sponso inposuit mihi mitrā· & sic̄ spon
sā ornauit me ornamento; Unus uide
tur loqui· & sponsū se fec̄ & sponsā se fec̄·
quia non duo sed una caro· quia uerbum

caro factũ ē & habitauit in nob. illi carni
adiungitur ecc̄la. & fit xp̄s totus & cor
pus. & testes inquit sumus & adnuntia
mus uob uitã æternã quae erat apud
patrẽ. & manifestata ē in uobis; Hoc ē ma
nifestata ē inter nos. qđ aptius dicere
tur manifestata ē nob. quae ergo uidi
mus & audiuimus nuntiamus uob. Inten
dat caritas ur̃a; Quae ergo uidimus & au
diuimus. nuntiamus uob. illi uider̃ ipsũ
dnm̃ p̄sentẽ in carne. & audier̃ uerba
ex ore dn̄i. & adnuntiauer̃ nob; & nos
ergo audiuimus. sed non uidimus; Minus
ergo sumus felices quã illi qui uider̃ & au
dier̃. & quomodo adiunx; Ut & uos soci
etatẽ habeatis nobiscũ. illi uider̃. nos non
uidimus & tam̃ socii sumus. quia fidem
communẽ tenemus. nam & quidã uiden
do non credidit. & palpare uoluit & sic
credere. & ait. non credã nisi digitos meos
misero in locũ clauorũ. & cicatrices eius
tetigero. & p̄buit se ex tempore palpabilẽ

manib; hominū· qui semp se p̄b& uiden
dū· asp&tib; angelorū; Et palpauit ille
discipulus & clamauit dn̄s m̄s & dš m̄s· quia
t&igit hominē· confessus ē dm̄· & dn̄s con
solans nos qui xp̄m iam in caelo sedentē
manu contr&tare non possumus· sed fide
contingere· ait illi· quia uidisti credidisti
beati qui non uider̄· & crediderunt· nos describ
ti sumus· nos designati sumus· fiat ergo in
nobis beatitudo quā dn̄s p̄dix futura·
firme teneamus qđ non uidemus· quia
illi nuntiant qui uider̄· ut & uos inquit
soci&atē habeatis nobiscū· & quid magnū
habere soci&atem cū hominib;· noli con
temnere uide quid addat; Et soci&as
nr̄a sit cū dō patre· & ihū xp̄o filio dī; Ha&c
inquit scribimus uobis· ut gaudiū ur̄m
sit plenū; Plenū gaudiū dic in ipsa soci
&ate· in ipsa caritate· in ipsa unitate· &
ha&c ē inquit adnuntiatio quā audiuim̄
ab eo & nuntiamus uob· quid est hoc· ipsi
uider̄ contr&tauer̄ manib; uerbū uitae·

ab initio erat ad tempus uisibilis & palpa
bilis factus unicus filius dī. ad quā rem ue
nit. uel quid nouū nob nuntiauit quid
docere uoluit. quare f&it hoc quod f&it.
ut uerbū caro fier&. ut ds sup omia indigna
ab hominib; pater&ur. ut alapas eorum
sustiner& de manib; quas ipse formauit;
Quod uoluit docere quid uoluit ostendere.
quid uoluit adnuntiare audiamus; Nam
sine fructu p̄cepti auditio rei gestae. quia
natus ē xp̄s. aduocamentū mentis ē. non
firmamentū; Quid magnū audis. quo
fructu audis. uide quid uoluit docere. quid
adnuntiare audi; Quia ds lux ē inquit.
& tenebrae in eo non sunt ulle; Adhuc
nominauit quidē lucē. sed obscura sunt
uerba; Bonū ē nob. ut ipsa lux quā no
minauit inlustr& corda nr̄a. & uideam̄
quid dix; hoc ē qđ adnuntiamus quia
ds lux ē. & tenebrae in eo non sunt ullae;
Quis ēnī auder& dicere quia in dō sunt te
nebrae. aut quid ē ipsa lux. aut qui sunt

tenebrae · ne forte talia dicat · quae ad ocu
los istos nr̄os ptineant; Ds lux ē ait nescio
quis · & sol lux ē · & luna lux ē · & lucerna lux
est · aliquid eē deb& longe his maius longe
que prestantius longe q; supeminentius ·
quantū ds a creatura · quantū conditor
a conditione · quantū sapientia ab eo qđ
factū ē p sapientiā · longe ultra om̄ia deb&
eē lux ista · & forte uicini ei erim̄ · si quae sit
lux ista cognouerim̄ · & ad eā nos adplica
uerim̄ · ut ex ipsa inluminemur · quia in
nobis tenebrae sumus · & ab illo inluminati
b: possumi eē lux · & non confundi de illa quia
de nob confundimur; Quis ē qui de se con
funditur · qui se cognoscit p&catorē · quis
de illa non confund&ur · qui ab illa inlu
minatur · quid ē ab illa inluminari ·
quia iam uid& se p&catis tenebrari · & cu
pit ab illa inluminari · accedit ad illā
dic& psalmus · accedite ad illū & inlumina
mini · & uultus u̅r̄i · n̄ erubescent sed non
erubesces de illa · si quando tibi te foedū

ostenderit· displiceat tibi foeditas tua·
ut p̄cipias pulchritudinē ipsius; hoc ē qđ
uult docere· & fortasse p̄pp̄ere illud nos
dicimus· ipse hoc manifest& in consequen
tib;· Memento in principio sermonis nr̄i·
quia ep̄la ista caritatē commendat;
Ds lux ē inquit & tenebrae in eo non sunt
ullae & quid superius dixerat· ut soci&atē
habeatis nobiscū· & soci&as nr̄a sit cū dō
patre· & cū filio eius ihū xp̄o; Porro si ds
lux ē· & tenebrae in eo non sunt ullae· & so
ci&atē cū illo habere debemus· & a nobis·
pellende sunt tenebrae ut fiat in nob
lux· nam tenebrae cū luce· soci&atem
habere non possunt· ideo uide quid se
quatur; Quod si dixerimus quia soci&a
tē habemus cū eo· & in tenebris ambule
mus mentimur; habemus & apostolū
paulū· dicentē· aut quae soci&as luci
ad tenebras; Dicis te soci&atē habere
cū dō & in tenebris ambulas· & ds lux ē
& tenebrae in eo non sunt ullae; Quomodo

ergo ē societas lucis & tenebris. iam ergo di
cat sibi homo. quid faciā unde ero lux. in
quitatib; & in peccatis uiuo. quasi subripit
quaedā disperatio & tristitia. salus nulla
est nisi in societate dī; Dś lux ē & tenebrę
non sunt in eo ullae. peccata aū tenebrae
sunt sic dic apts. diabolū & angelos eius
rectores harū tenebrarū ēē. non diceret
rectores tenebrarū. nisi rectores peccatorū.
dominatores iniquorū; Quid ergo facim̄.
frs mei. societas cū dō habenda ē. alia spes
uitae aeternae nulla ē. dś aū lux ē. & te
nebrae in eo non sunt ullae. iniquitates aū
tenebrae sunt. iniquitatib; p̄mimur. ne so
cietate cū dō habere possimus; Quae ergo
spes. nonne p̄miserā aliquid me locuturū
istis dieb; qđ gaudiū faciat. quae si non
exhibeo. tristitia ē ista; Dś lux ē & tene
brae in eo non sunt ullae peccata tenebrę
sunt. quid erit nob audiamus ne forte con
solet ur erigat. det spem ne deficiamus
in uia; Currimus enī & ad patriā currim̄

&si nos peruenturos desperamus. ipsa despe
ratione deficimus. ille autem qui nos uult per
uenire ut conseru& in patria pascit in
uia. audiamus ergo; Quod si dixerimus
quia soci&atem cum eo habemus. & in tenebris
ambulemus mentimur. & non facimus ueri
tatem non dicamus quia soci&atem cum illo
habemus. si in tenebris ambulamus; Quod si
in lumine ambulemus. sicut & ipse est in lumine
soci&atem habemus cum inuicem; In lumine
ergo ambulemus. sic& ipse est in lumine ut
possimus habere soci&atem cum illo. & quid fa
cimus de pe&catis. audi quid sequatur. &
sanguis ihu xpi filii eius. purgauit nos ab
omni pe&cato; Magnam se&curitatem dedit
deus. merito pascha celebramus ubi fusus est
sanguis domini. quo purgamur ab omni de
licto. simus se&curi. cautionem contra nos di
abolus seruitutis tenebat. sed sanguine
xpi del&a est. sanguis inquit filii ei pur
gabit nos ab omni delicto. adtendite & ce
lam in nomine xpi per sanguinem crucis domini.

quem nunc confessi sunt isti qui appel
lantur infantes· mundata sunt omnia p&ca
ta ipsorum· u&eres intrauerunt· & noui exierunt·
quid est u&eres intrauerunt & noui exierunt·
senes intrauerunt· & infantes exierunt· sen&tus
enim u&er nos a uita· infantia autem regene
rationis noua uita· sed quid facimus· praeteri
ta p&cata donata sunt· non tantum ipsis
sed & nobis· & post donationem & abolitionem
omnium p&catorum uiuendo in hoc saeculo·
in temptatione quae forte contracta sunt·
ideoque quod potest homo faciat ipse· con
fiteatur quod est· ut ab illo cur&ur qui semper
est quod est· ipse enim est & est· nos non eramus &
sumus; Uide enim quid dicat; Quod si
dixerimus quia p&catum non habemus· nos
m&ipsos seducimus & ueritas in nobis non est;
Ergo si tu confessus fueris p&catorem est in
te ueritas; Nam ipse ueritas lux est· nondum
perf&te splenduit uita tua· quia in sunt
p&cata· sed tamen iam inluminari cepis
ti· quia in est confessio p&catorum· uide enim

quidsequitur; Quodsi confessi fuerim̄
delicta nr̄a. fidelis & iustus ē ut dimittat
nobis delicta nr̄a. & purg& nos ex omni
iniquitate; Non tantū p̄terita. sed & si
qua forte contraxim̄ extra hanc uitam.
quia non potest homo quādiu carnem
portat. nisi habere uel leuia p&cata. sed
ista leuia quae dicimus. noli contem
nere. si contemnis qn̄ appendis. expauer
ce quando numeras; Leuia multa faciunt
unū grande; Multae guttae implent flu
men; Multa grana faciunt massā & quae
spes ē. ante om̄a confessio. ne quisquā se
iustū put& & ante oculos dī qui uid& qd
ē. erigat ceruicē homo qui non erat & ē.
Ante om̄a ergo confessio. deinde dil&tio.
quia d& caritate. quid dictū ē; Caritas
cooperit multitudinē p&catorū. Iam ui
deamus. ipsā caritatē. cōmendat pp subre
pentia delicta quia sola caritas extinguit
p&cata. supbia extinguit caritatē. humi
litas ergo roborat caritatē. caritas extinguit

delicta · humilitas ptin& ad confessionem ·
quia confitemur nos p&catores eē · ipsa ē
humilitas · non ut dicam illud in lingua
quin pp arrogantiā · ne displiceamus ho
minib; si nos iustos eē dixerimus · faciunt
hoc impii & insani · scio quidē quia iustus
sū · sed quid dicturus sū ante homines · si me
iustū dixero · · quis ferat · quis toler& · apud
dm̄ · nota sit iustitia mea · ego tam̄ dicā
me p&catorē · non quia sū sed ne arro
gantia odiosus inueniar · dic hominib;
qđ es · dic dō quis es quia si non dixeris
dō qđ es · damnat ds̄ qđ inuenit · non
uis ut ille dān& · tu dāna · uis ut ille ig
noscat · tu cognosce ut possis dicere dō
auerte faciē tuā a p&catis meis; Dic illi
&iā illa uerba in ipso psalmo · qm̄ ini
quitatē meā ego agnosco; Quod si con
fessi fuerimus delicta nr̄a · fidelis ē &
iustus · qui dimittat nobis delicta nr̄a
& purg& nos ex omi iniquitate; Qđ si
dixerimus quia non p&cauimus · mendace

non p& [illegible] mdace

faciemus eũ & uerbũ ei non ẽ innobis; Si dix
eris non p&caui. illũ facies mendacẽ cũ te
uis facere ueracẽ. unde fieri potest ut dš
mendax sit & homo uerax. cũ contradicat
scribtura; Omĩs homo mendax. dš solus
uerax. ergo dš p se ipsũ uerax. tu p dm̃
uerax. nam p te mendax. & ne forte inpu
nitatẽ uider&ur dedisse p&catis. quia dix
fidelis ẽ & iustus qui mund& nos ab omni
iniquitate. & dicerent iam homines. p&
cemus s&uri. faciam̃ qđ uolumus. purgat
uero xp̃s. nos fidelis ẽ & iustus purgat ab
omni iniquitate. tollit tibi malã s&uri
tatẽ. & inserit utilẽ timorẽ. male uis ẽẽ
s&urus. sollicitus esto. fidelis ẽ enĩ & iustus
ut dimittat nob delicta nr̃a. si semp tibi
displiceas & muteris don& pficiaris. ideo
quid sequit̃; Filioli mei. haec scribo uob
ut non p&c&is. sed forte subripit de uita
humana p&catũ. quid ergo fi& quid iam
desperatio erit. audi&; Si quis inquit p&
cauerit aduocatũ habemus apud patrẽ

ihm̄ xpm̄ iustū. & ipse ppitiator ē. p&ca
torū nrorū. ille ē ergo aduocatus. da ope
rā tu ne p&ces. si de infirmitate uitae sub
repserit p&catū. continuo uide. conti
nuo displiceat. continuo damna. & cū
damnaueris. s&curus ad iudicē uenies.
ibi habes aduocatū; Noli timere ne p
das causā confessionis tuae. si enī aliquan
do in hac uita cōmittit sé homo dissertę
linguae & non perit. omittis té uerbo
& periturus es. clama aduocatū habem̄
apud patrē. uid&e ipsū iohm̄ seruantē
humilitatē. certe uir iustus erat & mag
nus qui de p&tore dn̄i mysteriorū s&re
ta bibebat. ille ille qui de p&tore dn̄i
bibendo diuinitatē eructauit. In prin
erat uerbū & uerbū erat apud dm̄. ille
talis uir non dix aduocatū mé hab&is
ad patrē. sed si quis p&cauerit aduocatū
habem̄ inquit. non dix hab&is. n&c me
hab&is dix n&c ipsū xpm̄ hab&is dix. sed
& xpm̄ posuit non se. & habem̄ dix non

18

hab&is; Maluit se ponere innumero p&catorũ ut haber& aduocatũ xpm̃ quã ponere se p xp̃o aduocatũ. & inueniri int dã nandos sup bos. frs ihm̃ xpm̃ iustũ ipsũ habemus aduocatũ ad patrẽ. ipse ppitiatio ẽ p&catorũ nr̃orũ. hoc quittenuit. heresim non f&c. hoc quittenuit. scisma non f&c; Unde enĩ facta sunt scismata cũ dicunt homines. nos iusti sumus. cũ dicunt homines nos scĩficamus inmundos. nos iustificamus impios. nos p&im. nos imp&ram. iohannes autẽ quid dix. & si quis p&cauerit aduocatũ habemus ad patrẽ ihm̃ xpm̃ iustũ. sed dic aliquis. ergo sci non p&unt p nob. ergo epi uel pbi non p&unt p populo. sed adtendite scribturas. & uid&e quia & p positi cõmendant se populo; Nã apostolus dic plebi orantes simul & p nob; Orat aptls p plebe. orat plebs p apto; Oramus p uob frs. sed & uos orate p nob. inuicẽ p se om̃a menbra orent. caput p omnib; int pell&. ppt ea non mirũ

quia sequitur hic. & claudit ora diuidentib;
& etiam dī quia dix ihm xpm habem iustū &
ipse ē ppitiatio peccatorū nr̄orū. ppt̄ illos
qui se diuisuri erant & dicturi. ecce hic ē xp̄s
ecce illic; Et uelle ostendere in parte eū qui
emit totū & possidet totū. continuo secutus
ē. non tam̄ nr̄orū sed & totius mundi; Quid ē.
hoc frs. certe inuenimi eā in cāpis saltuū. In
uenimus etiam in omnib; gentib;. ecce xp̄s
ppitiatio ē peccatorū nr̄orū. non tam̄ nr̄orū.
sed & totius mundi; ecce habes etiam p
totū mundū. noli sequi falsos iustificatores.
& uero s pcisores; In illo monte esto
qui impleuit orbem terrarū. qc
xp̄s ppitia tio ē peccatorū
nr̄orū. non tam̄ nostrorū.
sed & totius mundi. quē suo sanguine con
parauit; & in hoc inquit cognoscitis eū
si mandata ei seruaberimus quē mandata;
qui dic quia cognouit eū & mandata ei
non seruat. mendax ē. & in eo ueritas
non ē. sed adhuc queris quae mandata;

Qui aū seruaberit inquit uerbū ei· uere in hoc
pf&ta ē dil&tio dī· uideamus ne ipsū manda
tū dil&tio uocatur· querebamus enī quae
mandata· & ait; Qui aū seruauerit uerbū
ei· uere in hoc pf&ta est dil&tio dī· adten
de eugtm· si non hoc ē mandatū; Mandatū
inquit nouū do uob· ut uos inuicē diligatis·
hinc cognoscim' quia in ipso sumus· si in ip
so pf&ti fuerim'· pf&tos in dil&tione uocat·
quae ē pf&tio dil&tionis & inimicos dili
gere· & ad hoc diligere ut sint frs· non enī
dil&tio nrā carnalis deb& eē; Optare
alicui salutē corporalē bonū ē· sed & si desit
anima tua· si optas alicui amico tuo uitā
benefacis; Gaudes de morte inimici tui·
male facis· sed & forte & amico tuo uita
illa quā optas· inutilis ē· & inimico tuo
mors de qua gaudes· utilis fuit; Incertū ē·
utrū alicui sit utilis uita an inutilis· uita
uero quae ē apud dm̄· sine dubio utilis ē·
sic dilige inimicos tuos ut frs optes· sic dili
ge inimicos ut soci&at& tua uocentur; sic enī

dilexit ille qui in cruce pendens ait pater
ignosce illis quia nesciunt quid faciunt.
neque enim dixit pater uiuant isti multo tempore
me quidem occiderunt. sed ipsi uiuant. sed
quid ait. ignosce illis quoniam nesciunt quid fa
ciunt; Morte sempiterna ab eis expellebat
prece misericordissima. & potentia praestan
tissima. multi ex eis crediderunt. & dimissus est
eis sanguis fusus christi; Primo fuderunt cum se
5 uirent. nunc biberunt cum crederent; In hoc
cognoscimus quoniam in ipso sumus. si in ipso perfecti
fuerimus. de ipsa perfectione diligendorum
inimicorum dominus ammonens. estote ergo per
5 fecti. sic & pater caelestis perfectus est; Qui ergo
dicit se in ipso manere. deb& sic ipse ambula
uit & ipse ambulare; Quomodo fratres. quid
nos mon&? qui dicit se in ipso manere id est
in christo. deb& sic ille ambulauit & ipse
ambulare. forte hoc mon& ut ambulemus
in uia iustitiae. in qua uia iam commemo
raui fixus in cruce erat & in ipsa uia am
bulabat. ipsa est uia caritatis. pater ignosce

illis. quia nesciunt quid faciunt; Si ergo
si didiceris orare ꝓ inimico tuo. ambulas
uiā dñi; Dil&tissimi. non mandatū no
uū scribo uob. sed mandatū u&us qđ ha
buistis ab initio; Ideo ergo u&us. quia
iam illud audistis. alioquin contrariū
erit dño ubi ait dñs; Mandatū nouū do
uob. ut uos inuicē diligatis. sed mandatū
u&us quare? non quia ad hominē ꝑtin&
u&erē. sed quare. quod habebatis ab initio;
Mandatū u&us ē uerbū qđ audistis. ideo ergo
u&us quia iam audistis. & id ipsū nouū
ostendit dic̄s; Iterū mandatū nouū scri
bo uob. ñ alterū sed idem ipsū. qđ dixi u&us.
idem ē & nouū; Quare. qđ ē uerū & in ipso
& in uob. iā quare u&us. audistis quia iam
illū noueratis. quare aū nouū; Quia tene
brae transier̄. & lux uera iā luc&. & unde
nouū. quia tenebrae adu&erē hominē.
lux uero nouū hominē ꝑtin&. quid dic̄
aptls paulus. exuite uos u&erē hominē
& induite nouū. & iterū quid dic̄. fuistis

aliquando tenebrae nunc autem lux in domino;
Qui dicit esse se in lumine. modo manifestat
totum quod dixit; Qui dicit se esse in lumine & fratrem
suum odit in tenebris est usque adhuc; Heia fratres
mei. quamdiu dicam uobis diligite inimicos.
uidete quod peius est. ne adhuc fratres oderitis. si
fratres solum amaretis. nondum essetis perfecti. si autem
fratres oderitis quid estis? ubi estis. respiciat
unusquisque cor suum. non teneat odium con
tra fratrem per aliquo uerbo duro. ne per conten
tione terrena fiat terra. quisquis enim odit
fratrem suum. non dicat quia in lumine ambu
lat. quid dixi. non dicat quia in christo ambu
lat; Qui dicit se esse in lumine & odit fratrem suum
in tenebris est usque adhuc; Nescio quis enim
ex pagano factus est christianus. intendite.
ecce tenebrae erat quando paganus erat.
modo iam christianus factus est. deo gratias;
Omnes gratulantur. recitatur apostolus gratulans.
fuistis aliquando tenebrae nunc autem lux
in domino. adorabat idola. adorat deum. adora
bat quem fecit. adorat eum qui eum fecit. mutatus

ē dō gratias· omīs gratulant̄ xp̄iani· quare?
quia adorator patris & filii & sp̄s sc̄i· & de
testator daemoniorū & idolorū ē· adhuc
de isto iohs sollicitus ē multis gratulantib;
adhuc susp&tus ē· frs maternā sollicitu
dinē libent̄ ampl&tamur· non sine cau
sa mat̄ sollicita ē de nobiscū alii gaudent·
matrē dico caritatē· ipsa enī habitabat
in corde iohannis cū ista dicer&; Quare·
nisi quia aliquid tim& in nob· & cū iam
nob homines gratulant̄· quid est qd tim&
qui dic̄ se ēē in lumine quid est hoc qui iā
dic se esse xp̄ianū & frm suū odit· in tene
bris ē usq; adhuc· qd exponere non ē· sed
qd gaudere si non fiat· aut qd plangere
si fiat· qui diligit frm suū in lumine ma
n&· & scandalū in eo non ē; Obs&cro p xp̄m
pascit nos dš· ref&ti sumus corpora
in nomine xp̄i· & aliquantū ref&ta sunt
& reficienda sunt· mens nr̄a pascat̄· non
quia diu dicturus sū dico· nā &ce iam fi
nitur l&tio· sed ne forte ex tedio minus

adtente audiamus q͞d maxime n&cessa
riū ē· qui diligit fr͞m suū in lumine ma
n&· & scandalū in eo non ē· qui sunt qui
patiuntur scandalū aut faciunt? qui scan
dalizantur in xp͞o & in &cl͞a· qui in xp͞o
scandalizantur· tamquā a sole uruntur·
qui in &cl͞a· tamquā a luna· dīc aū psalm͞
p die sol non ur& te neq; luna p noctē.
idest si tenueris caritatē n&c in xp͞o scanda
lū patiaris· n&c in &cl͞a· n&c xp͞m relinques
n&c &cl͞am· qui eni͞ &cl͞am relinquit· quo
modo ē in xp͞o· qui in membris xp͞i non ē·
quomodo ē in xp͞o· qui in corpore xp͞i
non ē quomodo ē in xp͞o? illi ergo patiunt͞
scandalū qui relinquunt xp͞m aut &cl͞am·
unde intellegimus quia inde dix psalm͞·
p die sol non ur& te neq; luna p noctem;
Quia illā ustionē scandalū uult intellegi·
primo ipsā similitudinē adtende· quo
modo non quiritur dix: non tolero· non
fero· & subducit sē· sic qui quaedā non
fer͞ in &cl͞a & subtrahunt sē· t nominis

xp̄i uel &ctae scandalū patiunt̄· uid&e
eñi quomodo passi sunt scandalū tāquā
á sole illi carnales quib; p̄dicabat carnē
suā xp̄s &dicebat· qui non manducaue
rit carnē filii hominis· &biberit sangui
nē ei non habebit in se uitā; Lxx fer
me homines dixer̄· durus ē iste sermo
&r&cesser̄ abeo· &remanser̄ xii; Om̄s
illos ussit sol· &r&cesser̄ non ualentes
uim uerbi ferre· remanser̄ ergo xii· &
ne forte putarent· quia ipsi p̄stant xp̄o
credendo in xp̄m &non ab ipso illis p̄stat̄
beneficiū· cū xii remansissent· ait illis
dn̄s; Nū quid &uos uultis ire· ut noueri
tis qm̄ ego uob sū n&cessarius non uos m̄.
illi aū quos non userat sol· responder̄
ex uoce p&ri; Dn̄e uerba uitae a&er
nae habes· quo ibim̄· quos aū ussit &ta
tāquā luna p noctē· quis scis mas&er̄· au
di ipsū uerbū positū in apto· quis infir
matur &ego non infirmor? quis scan
dalizatur &ego ñ uror? quomodo ergo

non ē scandalū in eo· qui diligit frm̄· quia
diligit frm̄· tolerat om̄a p̄p unitatē· qc
in unitate caritatis ē fratn̄a dil&cio;
Offendit te nescio quis· siue malus siue
ut putas mal̄ siue ut tu fingis malus &
deseris tot bonos· qualis dil&cio fratn̄a
ē· qualis apparuit in istis cū accusant
afros deseruer̄ orbē terrarū· nū quid
in orbe terrarū sci non erant· aut in audi
ti a uobis dānari potuer̄? sed ó si diligere
tis frs· scandalū in uob non e&· audi psalm
quid dicat; Pax multa diligentib; legē
tuā· & non ē illis scandalū· pacē multā
dix eis qui diligunt legē dī· & ideo non
eis ēē scandalū· illi ergo qui scandalū pa
tiunt̄ pacē p̄dider̄· & quos dix scanda
lū non pati aut non facere· diligentes
legē dī· ergo in caritate positi s̄· sed dic
aliquis· legē dī dix diligentib; non frs·
audi quid dn̄s dicat· mandatū nouū
do uob ut uos inuicē diligatis· quid ē·
lex nisi mandatū· quomodo non pati

antur scandalū nisi dū suffer̄ inuicē sic
paulus d̄ .. sufferentes inuicē indil&ctio
ne studentes seruare unitatē sp̄s inuincu
lo pacis· & quia ipsa lex xp̄s ē· eundē audi
apostolū cōmendantē ipsā legē· inuicē
inquit onera urā portate· & sic adimple
bitis legē xp̄i; Nā qui odit frm̄ suū inte
nebris ē· & intenebris ambulat· & nescit
quo eat· magna res frs̄· adtendite roga
mus uos· qui odit frm̄ suū intenebris am
bulat & nescit quo eat qm̄ tenebrae ex
c&cauer̄ oculos ei; Quid tam c&cū· quā
isti qui oder̄ frs̄· nā ut nouertis quia c&i s̄·
inmontē offender̄· eadē dico· neuos ex
cidat· nonne lapis ille qui p̄cisus ē demon
te sine manib; xp̄s ē deregno iudeorū
sine opere maritali· nonne ille lapis con
fregit om̄a regna terrarū· id ē om̄s domi
nationes idolorū & demoniorū; Nonne
ille lapis creuit & factus ē mons magnus·
& impleuit uniuersū orbē terrarū; Nū
quid digito ostendimꝰ montē istū· quomodo

ostenditur hominib; testa luna· uerbi
gratia· quando uolunt homines uidere
nouam lunā· &ecce luna· &ecce ubi ē· & sunt
ibi qui non ualent intendere acie· & di
cunt ubi· intenditur illis digitus· ut ui
deant aliquando dū erubescunt· ne c&i
putentur· dicunt se uidisse qđ non ui
der̄; Numquid sic ostendim̄ & eclam frs̄
mei· nonne apta ē· nonne manifesta?
nonne tenuit om̄s gentes· nonne imple
tur qđ ante tot annos pmissū ē abrahae.
In semine ei benedici om̄s gentes· uni fi
deli pmissū ē· in mlib; fideliū mundus
impl&us ē· & ecce mons implens uniuersā
faciē terrae· & ecce ciuitas de qua dictū ē·
non potest ciuitas abscondi supra mon
tē posita· illi aū offender̄ in montē· & cū
eis dicit̄· ascendite· non ē mons dn̄i·
& facilius faciē illuc inpingunt· quā
illic habitaculū quer̄· esaias hesterno
die l&tus ē· quisquis urm̄ uigilauit·
non oculis tam̄ sed aure· n& aure corpo

ris sed aure cordis aduestit; Erit in no
uissimis dieb; manifestus mons dn̄i· para
tus in cacumine montiū; Quid tam manifes
tū quam mons· sed sunt & montes ignoti· quia
in una parte terrarū positi sunt; Quis enim
nouit olimpū montē· quomodo ibi qui
habitant gibbam nr̄am non norunt· In
partib; sunt isti montes· ille aūt mons non
sic· quia impleuit uniuersā faciē terrae.
& de illo dic· paratus in cacumine montiū;
Mons ē sup cacumina omnium montiū· & con
gregabuntur inquit ad eū om̄s gentes·
qui serat in hoc monte· quis frangit faciē
offendendo in illū· qui ignorat ciuitatē
sup montē constitutā· sed nolite mirari
quia ignorabatur ab istis qui oder̄ frs̄
quia in tenebris ambulant· & nesciunt
quo eant· quia tenebrae excaecauer̄ ocu
los eorū; Montē non uident· nolo mire
ris· oculos non hn̄t· unde oculos non hn̄t?
quia tenebrae excaecauer̄ eos· unde pba
mus quia frs̄ oder̄· quia cū offenduntur

inafris· separant se ab orbe terrarū· qui
non tolerant p pace xp̄i quos infamant
& tolerant p parte donati quos damnant;

Explicit tract. I· sci aug de die lucis· idest
dominica q̄d ē prima feria sci paschae·
de lectione eptae principiū iohis apti &
euangelistae ad parthos· abeo ubi ait·
q̄d erat ab initio usq; ad id q̄d ait· excę
cauer oculos eius; Incipit tractatus
scd̄s eiusdē· scdae feriae paschae excepta
supradicti apti & eugtae abeo q̄d scribitur

Scribo uob· quia remittuntur uob peccata pp
nomen ei; Usq; ad id q̄d ait· & mundus tran
sit & concupiscentia eius· & cętera;

Omnia quae leguntur describturis scis· ad in
structionē & salutē nrām intente oportet
audire· maxime tamen memoriae com
mendanda sunt· quae aduersū hereticos
ualent plurimū· quorū insidię infirmi
ores quosq; & neglegentiores circūueni
re non cessant· mementote dnm nrm &
saluatorē ihm xpm & mortuū ee pro nobis

&resurrexisse. mortuū scilic& ꝑ delicta
nr̄a. & resurrexisse ꝑpt̄ iustificationē nr̄am.
sic modo audistis quia discipulorū duorū
quos inuenit in uia tenebant᷑ oculi ne eū
agnoscerent. & inuenit eos desperantes
de redemptione quae erat in xp̄o. & existi
mantes iam illū passū & mortuū fuisse sic
hominē. n& tāquā filiu dī putasse semp
uiuere. & in carne ita mortuū ut ñ rein
uescer&. sed tāquā unus ex pph&is. sicuer
ba eorū paulo ante qui intenti eratis au
distis; Tunc aperuit illis scribturas. Inci
piens a moyse & om̄s pph&as. ostendens
eis omīa quae passus erat pdicta fuisse. ne
illi magis mouerent᷑ si resurrexiss& dn̄s.
& magis ei ñ crederent. si de illo ista ante
dicta ñ fuissent; Firmitas enī fidei in eo
ē. quia omīa quae euenerīt in xp̄o pdicta
sunt. discipuli ergo non eū agnouer᷑. nisi
in fractione panis. & uere qui non sibi iu
dicium manducat & bibit. in fractione pa
nis xp̄m cognoscit. postea & illi unde in

putabant se spm uidere. pbunt se palpan
dũ quise pbunt crucifigendũ; Cruci
figendũ inimicis. palpandũ amicis. me
dicus tamen omniũ. & illorũ impi&atis
& istorũ incredulitatis; Nam quae au
distis. cũ actus aptr leger&ur quot milia
crediderint. ex inter f&torib; xpi. sicre
dider post ea quioccideranit. nonerant
credituri quipaululũ dubitabant. & ipsis
tam qđ maxime deb&is animaduestere.
& memoriae urae mandare. quiacontra
insidiosos errores. ds uoluit ponere fir
mamenta inscribturis. contraquosnul
lus aud& loqui. quiquomodo se uult ui
dere xpi anũ cũ se palpandũ pbuiss&. non
illis sufficit nisi describturis commendare.
cor credentiũ; Prospiciebat eni nos fu
turos. Inquo quodpalpem nosnonhabe
mus. & qđ legamus habemus. sienim ppea
illi crediderr quiatenuerr & palpauerr;
Nos qđ faciem. iamxps ascendit incaelũ
none uenturus nos infine ut iudic&

de uiuis & mortuis; Unde credituri sum̄
nisi unde & ipsos palpantes uoluit con
firmare· aperuit enī illis scribturas &
ostendit eis· quia oportebat pati xp̄m·
& impleri om̄a quae de illo scribta sunt
In lege moysi & pph&is & psalmis; Om
nem u&erē textū scribturarū circūplex
us ē· quicquid illorū scribturarū ē xp̄m
sonat· sed si auris inueniat· & aperuit eis
sensū ut intellegerent scribturas; Unde
& nob orandū ē ut ipse sensū nrm ape
riat· quid aū ostendit dn̄s de sé scribtū
In lege moysi & pph&is & psalmis? quid
ostendit ipse dicat· breuit̄ hoc euange
lista posuit· ut nos nossem̄· quid in tan
ta latitudine scribturarū credere & in
tellegere debeamus· certe multae sunt
paginae· & multi libri· hoc habent om̄s
qđ dix dn̄s breuit̄ discipulis suis; Quid ē·
hoc· quia oportebat xp̄m pati & resur
gere die tertia· habes iam de sponso· qđ
oportebat xp̄m pati & resurgere· com̄datus

nobis sponsus. desponsa uideamus quid dic.
& tu cũ cognoueris sponsũ & sponsam. ñ
sine causa ad nuptias uenias; Celebra
tio enĩ nuptiarũ. omis celebratio sctae
nuptiae celebrant̃. dicturus ẽ uxorẽ fili
us regis. & ipse filius regis rex. & qui fre
quentant. ipsi sunt sponsa. non quomo
do in nuptiis carnalib;. alii frequentant
ad nuptias. & alia nubit. in scta qui fre
quentant. si bene frequentant sponsã fa
ciunt; Omis enĩ scta sponsa xpi ẽ. cuius
principiũ & primitiae caro xpi ẽ. ubi
iuncta ẽ sponsa sponso in carne. merito
ut ipsã carnẽ cũ commendar& panẽ
fregit. & merito in fractione panis aperti
sunt oculi eorũ discipulorũ & agnouer̃
eũ. quid ergo dix dñs scribtũ ẽẽ de se in
lege & pph&is & psalmis. quia oportebat
pati xpm. si non adder& & resurgere
r&te illi plangerent quorũ oculi tene
bantur. sed & resurgere pdictũ ẽ. & ut
quid hoc? quare hoc? oportebat xpm

pati & resurgere. p̄ter illũ psalmũ quem
uob̄ maxime commendaui. quarta sabba
ti statione prima nouissime ebdomadis.
quare oportebat xp̄m pati & resurgere.
p̄p̄t ea memorabunt̄ & conuertunt̄ ad
dn̄m uniuersi fines terrae. & adorabunt
in consp&u ei uniuersae patriae gentiũ;
Nam ut noueritis quia oportebat pati xp̄m
& resurgere. & hic quid addidit. ut post
cõmendationẽ sponsi cõmendar& & spon
sã. & p̄dicari inquit innomine ei penitentiã
& remissionẽ p&catorũ p̄ om̄s gentes. in
cipiens ab hr̄lm. audistis fr̄s. ten&e; Ne
mo ergo dubit& de &cta quia p̄ om̄s gentes
ē. nemo dubit& quia ab hr̄lm cepit & om̄s
gentes impleuit; Cognoscimus agrũ ubi
uitis plantata ē; Cũ aũ creuerit non ag
noscimus quia totũ occupabit. unde ce
pit: ab hr̄lm; q̊ p̄uenit: ad om̄s gentes;
Pauce remanser̄ om̄s tenebit. & interea
cũ om̄s ten&. aliqua sarmenta inutilia
uisa sunt agricolae p̄cidenda & s&er̄

hereses & scismata · non uos inducant p̄cisa
ut p̄cidamini; Ostamini magis quae p̄ci
sa sunt · ut rursus inserant̄ · manifestū ē
xp̄m passū resurrexisse ascendisse in cae
lū; Manifesta ē ecclā · quia p̄dicatur in
nomine ei penitentia & remissio p&ca
torū p omīs gentes; Unde cepit · Incipi
ens ab hrlm · audit stultus uanus · & quid
amplius dicturus sū quā c&us · qui tam
magnū montē non uid& · qui contra lu
cernā in candelabro positā oculos clau
dit; Cū eis dicim̄ · si xp̄iani catholici estis
cōmunicate illi ecclae · unde euangeliū
toto orbe diffundit̄ · illi hrlm cōmunica
te · quando eis dicim̄ · respondent nobis ·
non cōmunicamus illi ciuitati ubi occi
sus ē rex nr̄ · ubi occisus ē dn̄s nr̄ · quasi
oder̄ ciuitatē ubi occisus ē dn̄s nr̄; Occi
der̄ iudei quē intra inuener̄ · exsufflant
isti qui sed& in caelo · qui sunt peiores ·
qui contemser̄ quia hominē putabant ·
an qui sacramenta eius exsufflant

quē iam dm̄ confitentur· sed oderū uidelic&
ciuitatē inqua occisus ē dn̄s ipsorū· pii
homines &misericordes· multū dolent
occisū ēē xp̄m· &occidunt inhominibus
xp̄m· at ille dilex illā ciuitatē· &misertus
ē eius· inde dix incipere p̄dicationē suā·
incipiens ab hrlm; Ille ibi principiū f&
p̄dicationis nominis sui· &tu exhorres
communionē illius ciuitatis; Non ē
mirū si p̄cisus odisti radicē· quid ipse ait
discipulis suis· estote sedentes inciuita
te· quia ego mitto p̄missionē meā inuos·
&ecce quā ciuitatē oderū· forte amarent
si iudaei interf&tores xp̄i inilla habi
tarent; Manifestū ē enī om̄s interf&to
res xp̄i· idest iudeos expulsos ēē deilla
ciuitate· quae habebat seruientes in
xp̄m· hab& adorantes xp̄m· p̄pt eā illā
isti oderū· quia xp̄ini inilla sunt ubi uo
luit sedere discipulos suos· &ibi illis mit
tere sp̄m scm̄ ubi inchoata ē eccta· nisi
ubi uenit d&caelo sp̄s scs· &impleuit uno loco

sedentes. c.xx. Duodenarius ille nu
merus d&uplatus erat. sedebant. c.xx.
homines. & uenit sp̄s sc̄s & impleuit to
tū locū. & factus ē sonus q̄si ferr&ur fla
tus uehemens. & linguae diuisae sunt uelut
ignis. audistis actus ap̄trm hodie l&cta ē
ipsa l&ctio. cepe͞r linguis loqui quomodo
sp̄s dabat eis p̄nuntiare. & om̄s qui ade
rant illic de diuersis gentib; uenientes
iudaei agnoscebant quisq; linguā suā
& mirabant̄ illos idiotas & imperitos subi
to didicisse. non unā aut duas linguas. sed
omn̄ omnino gentiū; Ubi ergo iam om̄s
linguae sonabant. om̄s linguae gentes
crediturae ostendebantur. isti aū qui
multū amant xp̄m. sic honorant xp̄m
ut dicant illū ad duas linguas remansisse.
latinā & punicā. id est afrā. solas duas lin
guas ten& xp̄s? iste enī duae linguae
solae sunt in parte donati plus non h̄nt.
euigilem̄ fr̄s. uideam̄ potius donū sp̄s
sc̄i dī & credamus antedictis de illo. & ui

demus impl&a quae ante dicta sunt
in psalmo· non loquelae neq; sermones.
quorū non audiant̄ uoces eorū· & ne forte
& ipsae linguae uener̄ ad unū locū· & n̄
potius donū xp̄i uenit ad om̄s linguas·
audi quid sequitur· In omnē terrā ex
iuit sonus eorū· & in fines orbis terrae uer
ba eorū; Quare hoc ē quia in sole posuit
tabernaculū suū· id ē in manifesto· taberna
culū ei· caro ei· tabernaculū ei· & ecclā ei
in sole posita ē· non ē in nocte· sed in die·
sed quare illi n̄ agnoscunt· redite ad l&ctm·
ad qd heri finis factus ē· & uid&e quare
non agnoscunt· qui odit frm̄ suū· in tene
bris ē & nescit quo eat· qm̄ tenebrae
exc&auer̄ oculos ei· nos ergo sequentia
uideamus· & non simus in tenebris· unde
non erimus in tenebris si amem frs̄? un
de p̄batur si amemus fraternitatē· quia
n̄ conscindim̄ unitatē· qui a tenem̄ uni
tatē; Scribo uob filioli· quare mittun
tur uob p&cata p̄p̄ nomen ei; Ideo filioli·

quia remissis p&catis nascimini· sed p cuius
nom̄ remittunt p&cata; Numquid au
gustini· ergo n&p nom̄ donati uiderit·
Quis augustinus· aut quis donatus· n&p
nom̄ pauli· n&p nom̄ p&ri· nā diuidentib;
sibi &cclm· & pastores facere de unitate conan
tib; parturiens paruulos mat̄ caritas· In
apto exponit uiscera sua· conscindit quo
dammodo uerbis ubera sua; Plorat filios
quos uid& efferri· reuocat ad unum nom̄
eos qui multa nomina sibi facere uolebant·
reppellit· ab amore suo ut xp̄s am&ur· & dic̄·
numquid & paulus p uob crucifixus ē· aut
In nomine pauli baptizati estis· quid dic̄·
nolo mei sitis· ut m&ū sitis· m&ū estote·
om̄s illius sumus qui p nob mortuus ē qui
p nobis crucifixus ē· unde & hic· dimittun
tur uobis p&cata pp̄ nom̄ eius non pp̄ no
men hominis alicuius; Scribo uobis pa
tres quare primo filii· quia remittuntur uob
p&cata ppt̄ nomen ei & regeneramini In no
uam uitā· ideo filii; Patres quare? quia

cognouistis eū quia á principio ē. principiū
ad patē nitatē ptin&. nouus xp̄s incarne.
sed antiquus in diuinitate. quā antiquus
putamus. qđ annorū putamus. ne maior
quā mat̄ sua. maior plane quā mat̄; Om̄a
enī p ipsū facta sunt. si om̄a. & ipsā matrē
antiquus f&; de qua nascer&ur nouus. pu
tam̄ ne ante matrē solā & ante auos matris
antiqus auus matris ipsius abrahā. & dn̄s ēt.
& ante abrahā ego sū. & ante abrahā dicim̄
celū & terrā. ante quā e& homo factas. ante
ista fuit dn̄s. immo ē. optime enī; N̄ ait ante
abrahā ego fui. s. ante abrahā ego sū; Qđ
enī dicitur quia fui non ē & qđ dr̄ quia erit.
non dū ē. ille non nouit nisi ēē scđ qđ dn̄s
est ēē nouit. fuisse & futurū ēē n̄ nouit;
Dies ē ibi unus. sed sempit̄nus. non ponunt
illū diē in medio. hesternus. & crastinus.
hesterno enī die finito. incipiens hodier
nus. uenturo crastino. finitur ille. unus dies
ibi ē sine tenebris. sine nocte. sine spaciis. si
ne mensurā. sine horis. qđ uis illū diē. si uis.

dies est. si uis. annus ē. si uis. anni sunt. dictū ē enī de ipso die. & anni tui non deficient. quomodo autē dictus ē dies quando dictū ē dn̄o. ego hodie genui te; Ab æterno patre genitus. ex æternitate genitus. in æternitate genitus. nullo initio. nullo termino. nullo spatio latitudinis. quia ē. qđ ē. quia ipse ē qui ē. & nom̄ suū dix moysi. dices eis. qui ē misit me ad uos; Quid ergo ante abrahā. quid ante noe. quid ante adā. audi scripturā. ante luciferū genui te; Postremo ante caelū & terrā. quare. quia omīa p ip sū factū ē. & sine ipso factū ē nihil. ideo patres agnoscite. patres enī fiunt agnoscendo qđ ē; Scribo uob iuuenes. filii sunt. patres sunt. iuuenes s̄. filii quia nascuntur. patres quia principiū agnoscunt; Iuuenes quare. quia uicistis malignū; In filiis natiuitas. in patrib; antiquitas. in iuuenib; fortitudo. si malignus a iuuenib; uincitur. pugnat nobiscū. pugnat sed non expugnat. quare. quia nos sumus fortes. an quia

ille fortis ē in nobis· qui inter manus p̄sequen
tiū infirmus inuentus ē· ille nos fortes fac̄·
qui p̄sequentib; non restitit· crucifixus
est enī ex infirmitate· sed uiuit in uirtute dī;
Scribo uob pueri· unde pueri· quia cognouis
tis patrē· scribo uob patres; Commendat
hoc & rep&it· quia cognouistis eū qui a prin
cipio ē; Mementote patres eē· si obliuisci
mini eū qui a principio ē p̄didistis pat
s nitatē; Scribo uob iuuenes· & iā atq; & iā
considerate· quia iuuenes estis· pugnate
ut uincatis uincite ut coronemini· humi
s les estote ne in pugna cadatis; Scribo uob
iuuenes q̄m fortes estis· & uerbū dī in uobis
man&· & uicistis malignū; Haec omīa frs
quia cognouimus id qđ a principio ē· quia
fortes sumus quia cognouim̄ patrē· omīa
ista quasi cognitionē cōmendant· cari
tatē n̄ cōmendant· si cognouimus· amem̄·
nam cognitio· sine caritate n̄ facit saluos·
scientia inflat· caritas aedificat· si con
fiteri uultis & non amare incipitis· demonib;

similes eē; Confitebantur demones filiū
dī & dicebant· quid nob̄ & tibi· & repelle
bant· confitemini & repl&timini· illi enī
timebant de iniquitatib; suis· uos amate
dimissorē iniquitatū urarū· sed qmō po
terimus amare dm̄· si amamus mundū
qui separat nos a caritate dī· duo sunt amo
res mundi & dī· si mundi amor habit&
non ē quo intr& amor dī· r&cedat amor
mundi· & habit& dī· melior accipiat lo
cū; Amabas mundū· noli amare mundū·
cū exauseris cor tuū ab amore terreno:
hauries amorem diuinū· & incipit iam
habitare caritas· de qua nihil mali po
terit pcedere· audite ergo uerba pur
gantis· homo quasi agrū inuenit cor
da hominū· sed quomodo inuenit· si
siluā inuenit extirpat· si agrū purga
tū inuenit· plantat; Plantare ibi uult
arborē caritatē· & quā siluā uult extir
pare· amorē mundi· audi extirpatio
nē siluae; Nolite diligere mundum·

hoc em̄ seqr· neq; ea quae in mundo sunt·
si quis dilexerit mundū· dil&tio patris n̄
ē in ipso; Audistis quia si quis dilexerit
mundū· dil&tio patris non ē in ipso· ne quis
dicat in corde suo falsū ēē· hoc frs̄ ds̄ dicit;
Per aptlm sps̄ scs̄ locutus ē· nihil uerius· si
quis dilexerit mundū· dil&tio patris non
ē in ipso; Uis habere dil&tionē patris
ut sis coheres filii? noli diligere mundū·
exclude malū amorē mundi· ut imple
aris amore dī· uas es· sed adhuc plenus es·
funde qđ habes· ut accipias qđ non habes;
Certe iam renati sunt ex aqua & spū frs̄
nr̄i· & nos ante aliquot annos renati
sumus ex aqua & spū; Bonū ē nob ut
non diligamus mundū· ne remaneant
in nob sacramenta ad dānationē nrām·
non firmamenta ad salutē; Firmamentum
salutis ē habere radicē caritatis· habe
re uirtutē pi&atis· non formā solā· bona
forma· scā forma· sed quid ual& forma
si non teneat radicē? sarmentū pcisum·

r· i· r· r· r·

ʒ· B· V· ʒ· r· · l· ddd· N· l· g·; B· O· W:: KFX

nonne in ignem mittetur habet formam sed
in radice; Quomodo autem radicamini ut non
eradicemini· tenendo caritatem sic dicit apostolus
paulus· In caritate radicati et fundati;
Quomodo ibi radicabitur caritas inter tanta
siluosa amoris mundi· extirpate siluas;
Magnum semen posituri estis· non sit in agro
quod offocet semen; haec sunt uerba extir
pantia quae dixit· Nolite diligere mundum·
neque ea quae sunt in mundo· si quis dilexerit
mundum· non est caritas patris in illo; Quia
omne quod in mundo est desiderium est carnis· et
desiderium oculorum· et ambitio saeculi; Tria dixit
quae non sunt ex patre· sed ex mundo sunt·
et mundus transit· et concupiscentia eius·
qui autem fecerit uoluntatem dei· manet in aeter
num· sic et ipse manet in aeternum; Quid uis
utrum amare temporalia et transire cum
tempore· an mundum non amare· et in aeter
num uiuere cum deo·:· rerum temporalium fluui
us trahit· sed tamquam circa fluuium arbor
nata est; Dominus noster ihesus christus adsumsit carnem

&resurrex. ascendit in caelū. uoluit sé quo
dammodo circa fluuiū temporū planta
re. raperis in pcepς. tene lignū. uoluit te
amor mundi. tene xpm. pp te factus ē
temporat. ut tu fias &ernus. quia & ille
sic factus ē tempolis ut maner& &ernus;
Accessit illi aliquid. ex tempore. non d&es
sit ex &ernitate; Tu au̅ temporalis natus
& pp&catū temporalis factus es. tu factus
és temporalis pp&catū. ille factus ē tem
poralis p misericordiā dimittendo p&ccata.
quantū int ē. cū duo sunt in carcere. int eū
& uisitatorē ipsius; homo enī aliquando
uenit ad amicū suū & intrat uisitare eū.
& ambo in carcere uidentr. sed multū dis
tant & distincti sunt illū causa pmit. illum
humanitas addux. sic ista mortalitate nos
reatu tenebamur ille misericordit. descendit
intrauit ad captiuū redemptor non ob
pressor. dns p nob sanguinē suū fudit. re
demit nos. mutauit spem nram. adhuc
portamus mortalitatē carnis & de futura

Inmortalitate p̄sumimus. & inmari fluctua
mus. sed anchora spei interra iamfiximus.
sed non diligam̄ mundū. neq; quae sunt in
mundo. desideriū carnis ē. & desideriū ocu
lorū. & ambitio scli. tria sunt ista ne quis
forte dicat. quae inmundo sunt ds̄ fec̄. id
caelū & terrā mare. solem. lunā. stellas om̄a
ornamenta caelorū. quae sunt ornam̄nta
maris. om̄a repentia; Quae terrae. anima
lia. arbores. uolatilia. ista sunt inmundo.
ds̄ illa fec̄; Quare ergo non amemus. qđ ds̄ fec̄.
sp̄s sit inte. ut uideas quia haec om̄a bona
sunt. sed uae tibi si amaueris condita. & de
serueris conditorē; Pulchra tibi sunt. sed
quanto ē ille pulchrior. qui ista formauit.
Intendat caritas ur̄a. similitudinib; enī
potestis instrui. ne subrepat uob satanas
dicēs. bene nob sit. in creatura dī; Quare
illa fec̄. nisi ut bene nob sit. & inebriant̄
& pereunt. & obliuiscuntur creatorē suū.
dū non temperanter sed cupide utunt̄
creatis & creator contemnit̄. d& alib; dic

aptis· coluerunt· & seruier̄ creaturae potius
quā creatori· qui ē· benedictus in scła· Non
te phib& ds̄ amare ista· sed non diligere ad
beatitudinē· sed adpbare & laudare· ut amer
creatorē; Quēadmodū frs̄· si sponsus fa
cer& sponsae suae anulū· & illa acceptū
anulū plus diliger&· quā sponsū qui illi
f&cit anulū· nonne in ipso dono sponsi ad
ultera dephender&ur· quāuis hoc ama
r& qđ dedit sponsus· tamē si dicer&· suffi
cit mihi anulus iste· iam illius faciē uide
re nolo· qualis e&· quis non d&estar&ur
hanc amentiā· quis non adulterinum
animū conuincer&· amas aurū pro uiro·
amas anulū p sponso; Si hoc ē in te ut
ames anulū p sponso tuo· & nolis uidere
sponsū tuū· ad hoc tibi arrā ded&· ut non
te obpignorar&· sed auerter&· ad hoc
utiq; arrā dat sponsus· ut in arra sua ip
se am&ur; Ergo dedit tibi ds̄ ista omīa·
ama illū· qui f&c· plus ē qđ tibi uult dare
id ē seipsū qui ista f&c· si aūt amaueris hoc

quam uis d̄s illa fecerit & neglexeris crea
torem. & amaueris mundū. delinquis;
Mundus enī appellatur n̄ solū ista fabrica
quā fecit d̄s. caelū & terrā mare. uisibilia
inuisibilia. sed & habitatores mundi. mun
dus uocatur. quomodo domus uocatur
& parietes & inhabitantes. & aliquando
laudam̄ domū & uituperam̄ inhabitantes;
Dicimus enī bona dom̄ quemarmoratae.
pulchra laqueata. & alit̄ dicimus. bona
domus nemo ibi patitur iniuriā. nullae
rapinae. nullae obp̄ssiones ibi fiunt. mun
do non parietes laudamus. sed inhabitato
res parietum. domus tam̄ uocata siue illa
siue illa. Om̄s dilectores mundi. qui di
lectione inhabitant mundū. sic caelū
inhabitant quorū sursū cor ē. & ambu
lat carne in terra; Om̄s enī dilectores
mundi. mundus uocantur. ipsi non hn̄t
nisi ista tria. desideriū carnis. desideriū
oculorū. & ābitionem sc̄li. desiderant
enī manducare. bibere. concūbere. uti

uoluptatibus istis. numquid non est in his mo
dus. aut quando dicitur. nolite ista dilige
re. hoc dicit ut non manducetis. aut non
bibatis. aut filios non procreetis. non hoc
dicitur. sed sit modus propter creatorem. ut non uos
inligent ista dilectione. nec ad fruendum
hoc ametis. quod ad utendum habere debetis;
Non autem probamini. nisi quando uobis proponuntur
duo. hoc aut illud. iustitiam uis aut lucrum.
non habeo unde uiuam. non habeo unde mandu
cem non habeo unde bibam. sed quid si non potes habere
ista nisi per iniquitatem non melius amas quod non amittis
quam iniquitatem committis. Lucrum auri uides. damnum fi
dei non uides. hoc ergo ait dominus. desiderium
carnis est. id est desiderium earum rerum quae per
tinent ad carnem. sic cibus et concubitus
et cetera huius modi; Et desiderium oculorum
dicit omnem curiositatem. Iam quam late patet
curiositas ipsa. in spectaculis. in theatris.
in sacramentis diaboli. in magicis
artibus in maleficiis ipsa est curiositas. aliquando
etiam temptat seruos dei. ut uelint quasi

miraculū facere. temptare utrū exau
diat illos dī inmiraculis curiositas ē. hoc
ē desideriū oculorū. non ē aptare. si de
dit dī fac. obtulit enī ut facias. non enī
qui non fecer adregnū dī non ptinebit.
cū gauderent apti. quia daemonia eis
subiecta erant. quid ait dns; Nolite in
hoc gaudere. sed gaudete qm nomina
ura. scribta sunt in caelo; Inde uoluit gau
dere apostolos unde & gaudes tu. uae
tibi enī. si nomen tuū. n. ē scribtū in caelo;
Numquid uaelibi si non suscitaueris mortuos.
numquid uaelibi si non ambulaueris in
mari; Nūquid uaelibi. si non exclusseris
daemonia si accepisti unde facias. utere
humilit̄ supbe; Nam & de quibus dā pseu
doppħetis dix dns. quia facturi s signa
& pdigia; Ergo non sic ambitiosi. ambi
tiosi supbia ē. iactare se uult in honori
b;. magnus sibi uid&ur homo. siue de di
uitiis. siue de aliqua potentia; Tria sunt
ista & nihil inuenis unde tempt&ur cu

piditas humana nisi aut desiderio carnis aut desiderio oculorū aut ambitione sċti. pista tria. temptatus ē dn̄s a diabolo; De siderio carnis temptatus ē quando dictū ē ei si filius di̅ es. dic lapidib; istis ut panes fiant. quando esurit post ieiuniū. sed quo modo repellit temptationē & docuit pug nare militē. adtende quid illi dicat. non in pane solo uiuit homo. sed in omni uerbo di̅; Temptatus ē & desiderio oculorū. de miraculo quando ei dix̄; Mitte te. deor sum. quia scribtū ē. qm̄ angelis suis man dauit d&e. ut suscipiant te. nequando offendas ad lapidem pedē tuū; Ille resti tit temptatori. si enī facer& miraculū. non uider&ur nisi aut cessisse aut curiosita te f&isse. f&it enī quando uoluit. tā quā ds̄. sed tā quā infirmos curans; Nā si tunc facer& quasi tantūmodo miraculū. uolu luisse facere putar&ur. sed n& hoc homines sentirent. adtende quid respondit. & qn̄ tibi talis temptatio euenerit. dic illud & tu.

redi p̄ me satanas· scribtū ē enī· non temp
tabis dn̄m dm̄ tuū· id ē si h· f&ero tēptabo
dm̄; Hoc dix̄ qđ te uoluit dicere· qn̄ tibi
suggerit inimicus· qualis homo· qualis
xp̄ianus· modo uel unū miraculū f&isti
aut orationib; tuis mortui surrexer̄ aut
febrientes sanasti· si uere es alicu ius mo
menti faceres miraculū aliquod· respon
de & dic· scribtū ē enī· non temptabis dn̄m
dm̄ tuū; N̄ ergo temptabo dm̄· quasi tunc
ptineā si f&ero miraculū & non ptinea m
si non f&ero· & ubi sunt uerba eius· gaude
te quia nomina ur̄a· scribta sunt in caelo;
De ambitione scl̄i quomodo temptatus
ē dn̄s· quando eū leuauit in excessū & dix̄
ei; Ha&c om̄a tibi dabo· si p̄stratus adora
ueris me· de elatione regni terreni· uolu
it temptare regē caelorū· sed dn̄s· qui f&·
caelū & terrā· diabolū calcabat; Quid
magnū a dn̄o diabolū uinci· quid ergo
r̄p̄ diabolo· nisi qđ te docuit ut respon
deas· scribtū ē enī· dn̄m dm̄ tuū adora

bis & illi soli seruies; Tenentes ista non habe
bitis concupiscentiā mundi· non habendo
concupiscentiā mundi· non uos subiugab
n& desideriū carnis· n& desideriū oculoꝝ·
n& ambitio sclī· & facietis locū caritati ue
nienti· ut diligatis dm̄· qc si fuerit ibi dil&
tio mundi· non ibi erit dil&tio dī· ten&e ·c·l·vi·
potius dil&tionē dī· ut quomodo ds a&er
nus ē· sic & uos maneatis in a&ernū· quia ta
lis ē quisq; qualis ei dil&tio ē; Terrā dili
gis· terra eris; Dm̄ diligis· quid dicā· ds
eris?· non audeo dicere ex me· scripturas
audiam· ego dixi dii estis· & filii excelsi
om̄s· si ergo uultis ēē dii & filii altissimi;
Nolite diligere mundū· neq; ea quae sunt
in mundo· si quis dilexerit mundū non ē
caritas patris in illo· quia om̄a quae sunt
in mundo desideriū carnis ē· & desideriū
oculorū· & ambitio sclī· quae non ē ex pa
tre sed ex mundo ē· id ab omīb dil&torib;
mundi· & mundus transit & desideria ei·
qui aū facit uoluntatē dī man& in a&ernū;

xv sol

Explicit tract. II. de scda feria paschae; Inci
pit eiusdē. tract. III. d&ertia feria paschae
ab eo qd scribtū ē; Pueri nouissima hora
ē usq; ad id qd ait. non hab&is n&essitatē
ut aliquis doceat uos. quia unctio ipsius do
c& uos de omnibus; Pueri nouissima ho
ra ē; In hac l&ctione pueros alloquitur ut
festinent crescere. quia nouissima hora ē;
Etas corporis non ē in uoluntate. ita nullus
scdm carnē crescit. quando uult. sic nullus
quando uult nascitur. ubi aū natiuitas in
uoluntate ē. crementū. In uoluntate ē. ne
mo ex aqua & spū nascitur nisi uolens. ergo
si uult crescit. si uult d&crescit. quid ē. crescere.
pficere. quid ē d&crescere. deficere. quisquis
nouit natū eē se. ut audiat. quia puer ē &
Infans. auide Inhi& uberib; matris. & cito cres
cit; Est aū mat̄ ecclā. & ubera ei duo testa
menta scribturarū diuinarū. hic su gatur
lac omīm testamentorū temporaliū pa&er
na nr̄a salute gestorū. ut nutritus atq; ro
boratus pueniat ad manducandū cibum

qđ ē· inprincipio erat uerbū & uerbū erat
apud dm̄· & ds̄ erat uerbū; Lac nr̄m· humilis
xp̄s ē· cibus nr̄· idem ipse xp̄s· equalis patri·
lacte nutrit· ut pane pascat· Nam corde
contingere ihm̄ spiritalit̄· hoc ē cognos
cere quia equalis ē patri· ppt̄ ea & mariā·
phib& tangere se· & dicebat; Noli me tan
gere· nondū ascendi ad patrē· quid ē hoc·
discipulis se palpandū p̄buit· & mariae
contactū uitabat; Nonne ipse ē qui du
bitanti discipulo dix· mitte digitos· &
palpa cicatrices; Numquid iam ad pa
trem ascenderat· quare ergo mariam
phib& & dic̄· noli me ~~timere~~ tangere· nondū
enī ascendi ad patrē· an h· dicturi sum'·
qđ á uiris se tangi ñ timuit· & a mulieri
b; tangi timuit· contactus illius omm
carnē mundat· quib; primo manifesta
ri uoluit· ab eis se· timu it contr&ta
ri· nonne uiris resurr&tio eius p feminas
nuntiata ē· ut contraria aste serpens
uincer&ur; Quia ille· ergo morte p̄mo

homini p feminam nuntiauit. & uir isuita p feminam nuntiata e; Quare ergo se tangi noluit. nisi quia contactum illum spiritalem intellegi uoluit. contactus spiritalis e. de corde mundo; Ille adtingit de corde mundo xpm qui eum intellegit patri coaequalem. qui autem nondum intellegit diuinitatem xpi. usq; ad carnem uenit. usq; ad diuinitatem non uenit; Quid autem magnum e usq; illuc attingere. quo usq; persequutores qui crucifixerunt: illud e magnum intellegere uerbum dnm apud dm in principio. p quod facta s omia. qualem se cognoscere uolebat qn ait philippo; Tanto tempore uob cum sum & non cognouistis me philippe qui me uidit uid& & patrem. sed ne quis piger sit ad pficiendum. audiat; Pueri. nouissima hora e. pficite. crescite. currite. nouissima hora e; Ipsa nouissima hora diuturna e. tam nouissima e; horam enim p tempore posuit nouissimo. quia in nouissimis tempori

bus· uenit dns nr· ihs xps· sed dicturi sunt
ali qui quomodo nouissimum tempus· quo
modo nouissima hora· certe prius ueniet
antixps· et tunc ueniet dies iudicii; Uidit
iohs cogitationes istas· ne quasi securi
fierent· et ideo nouissimam horam non esse
putarent quod uenturus est antixps ait
illis· et sicut audistis quod antixps sit uentu
rus et nunc antixpi multi facti sunt· numquid
possit habere multos antixpos· nisi hora
nouissima· quod dixit antixpos· sequitur
et exponit· unde cognoscimus quia no
uissima sit hora· unde est quia antixpi
multi facti sunt· ex nobis exierunt· uidete
antixpos· ex nobis exierunt; Ergo plangi
mus damnum· audi consolationem; Sed non
erant ex nobis· omnis heretici· omnis scisma
tici· ex nobis exierunt· id est ex ecclesia exierunt;
Sed non exirent si ex nobis essent· ante quam
exirent· ergo non erant ex nobis· si ante
quam exirent non erant ex nobis; Multi in
tus sunt· non exierunt· sed tamen antixpi sunt·

audeamus hoc dicere. ut quid. nisi ut
unusquisque cum intus est non sit antixps;
Designaturus enim & descripturus est anti
xpos. & uidebimus eos nunc. & interrogare
debet unusquisque conscientiam an sit anti
xps; Latine enim antixps. contrarius est
xpo. Non quomodo nonnulli intelle
gunt antixpm ideo dictum sit. quod ante
xpm uenturus est. id est post eum uenturus
sit xps. non sic dicitur nec sic scribitur sed est.
antixps. id est. contrarius xpo. iam quis
contrarius sit xpo. nunc aduertitis ip
so exponente. & intellegitis non posse
exire foras. nisi antixpos. eos autem qui non sunt
xpo contrarii. foras exire nullo modo
posse. qui enim non est xpo contrarius. In
corpore ipsius heret. & membrum conputatur;
Numquam sunt membra sibi contraria. cor
poris integritas ex uniuersis membris
constat. & quid de concordia membrorum
dicit apostolus. si patitur unum membrum. conpa
tiuntur omnia membra. & si gloriatur

unū membrū · congaudent om̄a membra;
si ergo in glorificatione m̄bri · c&era m̄bra
congaudent · & in passione om̄a m̄bra pa
tiuntur · concordia membrorū non h̄nt
antichristū · & sunt qui intus sic s̄ in corpo
re dn̄i n̄ri ih̄u xp̄i · q̄n quidē adhuc curat
corpus ipsius · & sanitas p̄fecta non erit · ni
si in resurr&ctione mortuorū; Sic sunt in
corpore xp̄i q̄mo humores mali q̄n euomun
tur · tunc eleuatur corpus · sic & mali q̄n exeunt ·
tunc & ta releuatur & dic · q̄n eos euom&
atq; p̄icit corpus; Ex me exierunt humores
isti · sed non erant ex me · quid ē · non erant
ex me · n̄ de carne mea p̄cisi sunt · sed p&tur
mihi p̄mebant cū in eē̄nt; Ex nob exierunt · sed
nolite tristes eē · non erant ex nob · unde p̄bas?
qd si fuissent ex nob · p̄mansissent · utiq; nobc ·
Hinc ergo uideat caritas u̅r̅a quia multi qui
n̄ s̄ ex nob accipiunt nobc sacram̄ta · acci
piunt nobc baptismū · accipiunt nobc qd
norunt · se fideles accipere benedictionē ·
eucharistiā & si quid in sacram̄tis scis ē

ipsius altaris cōmunicationē accipiunt no
biscū. & non sunt ex nob. Temptatio ꝓbat
quia non s̄ ex nob. qn̄ illis temptatio ue
nerit. uel ut ex occasione uenti uolant fo
ras quia grana non erant; Omš enī tunc
uolabt qđ sepe dicendū ē. cū area domi
nica ceperit uentilari in die iudicii. ex
nob exier̄. sed non erant ex nob; Quod si
fuissent ex nob ꝑmansissent utiq; nobisc̄;
Nam uultis nosse fr̄s kmi quā certissime
dicatur hoc. ut qui foris exier̄ non s̄ anti
xp̄i. & redeunt non s̄ contrarii xp̄o. hoc
sunt enī antixp̄i. n̄ potest fieri. ut rema
neant foris. sed de uoluntate quisq; sua
aut antixp̄s aut in xp̄o ē. aut in mēbris
suis ē sum̄ aut in humorib malis. qui se in
melius inmutat in corpore. membrum
ē. qui aū in malitia ꝑman&. humor ma
rq; lus ē; Et qn̄ exierint reuelabunt qui
p̄mebant. ex nob exier̄. sed non erant ex
nob. qđ si fuissent ex nob. ꝑmansissent uti
q; nobiscū. sed ut manifestarent qđ n̄ erant

omnes ex nobis ideo addidit· ut manifesta
rentur· quia et intus cum sunt· non ex nobis sunt·
non tantum manifesti sunt· et exeundo ma
nifestantur· et uos unctionem habetis a sancto·
ut ipsi uobis manifesti sitis; Unctio spirita
lis est ipse spiritus sanctus· cuius sacramentum est
in unctione uisibili· hanc unctionem
christi dicit· omnes qui habent· posse cognoscere
bonos et malos· Nec opus esse ut doceantur·
quia ipsa unctio docet eos;

Scribo uobis non quod nescieritis ueritatem·
sed quia nostis eam et quia omne mendacium
ex ueritate non est· Ecce ammoniti sumus
quomodo cognoscamus antichristum· quid est christus·
ueritas· ipse dixit· ego sum ueritas; Omne autem
mendacium· non est· ex ueritate; Omnes ergo
qui mentiuntur· nondum sunt ex christo· non dixit
quoddam mendacium ex ueritate· et quoddam menda
cium non ex ueritate· sententiam adtendite·
ne uos palpetis· ne uos adoletis· ne uos deci
piatis· ne uobis inludatis· omne mendacium
non est ex ueritate; Uideamus quomodo antichristi

mentiuntur· quia non est unum genus menda
cii; Quis est mendax? nisi is qui negat quod ihs
non est xps· aliam significationem habet ihs·
aliam xps· cum sit unus ihs xps saluator noster;
Ihs proprium nomen est illi· quomodo moyses
proprio nomine appellatur· quomodo
helias· quomodo abraham· sic tamquam proprium
nomen habet dns noster ihs· xps autem sacramenti
nomen est; Quomodo si dicatur propheta· quomodo
dicatur sacerdos· sic xps commendatur
unctus· in quo erat redemptio totius popu
li isrt; Iste xps sperabatur uenturus
a populo iudeorum· et quia humilis uenit· non
est agnitus quia lapis paruus erat· offen
derunt in illum et fracti sunt; Sed creuit lapis·
et factus est mons magnus· et quid ait scriptu
ra· quicumque offenderit in lapidem istum· con
quassabitur· et super quem uenerit lapis iste·
conteret eum; Discernenda sunt uerba·
offendentem dixit conquassari· super quem ue
nerit· conteri; Primo quia humilis ue
nit offenderunt in illum homines· quia excel

sus uenturus ē ad iudiciū· sup quē uenerit
conter& eū· sed illū non conter& uenturus·
quē non quassauit cū uenit· q̄l in humilē
ñ offendit· ñ formidabit excelsū; Breuit
audistis· frs qui in humilē ñ offendit· ñ
formidabit excelsū· omnib; enī malis
lapis offensionis ē xps· quicquid dic xps·
amarū ē illis· & enī audite & uid&e· oms
cesse qui exeunt de eccla & pciduntur· anti
xpi sunt; Nemo dubitat· ipse enī designa
uit· ex nob exier sed non erant ex nob· nā
si fuissent ex nob· pmansissent utiq; nobcm·
quicumq; ergo ñ manent nobcm sed exeunt
ex nob· manifestū ē qđ antichristi sunt·
& qmo pbantur antixpi? ex mendacio;
& quis ē mendax? nisi qui negat qđ ihs non
ē xps· interrogemꝰ her&icos; Quē inuenis here
ticū qui negat qm ihs non ē xps; Uideat
caritas ura· magnū sacramentū· adten
dite qđ inspirauit nob dns ds· & quid in
sinuare uob uelim· ecce exier a nob & facti
sunt donatistae; Interrogamus eos utrū

ihs sit xps. statim confitentur quia ihs xps
ē. si ergo ille ē antixps. qui negat eē ihm
xpm. n&nos possunt illi dicere antixpos.
n&nos illos. quia &nos confitemur &illi.
quia &nos confitemur &illi. si ergo n&illi
nos dicunt. n&nos illos; Ergo n&illi a nobis
exier̄ n&nos ab ipsis. si enī a nob non exibi
mus in unitate sum̄. si in unitate sum̄ quid
faciunt in hac ciuitate duo altaria. quid
faciunt diuisae domi. diuisa coniugia. qd
fac cōmunis l&tus &diuisus xps. ammo
n& nos uulnus fateri qd uerū ē. aut ipsi
a nob exier̄ aut nos ab ipsis. sed absit ut nos
ab ipsis; Habemus enī testamentū domi
nicae hereditatis. r&itamus &ibi nos inue
nimus; Dabo tibi gentes hereditatē tuā.
& possessionē tuā terminos terrae; Tene
mus enī hereditatē xpi. illi eam non tenent.
non communicant orbi terrarū. n̄ cōmuni
cant uniuersitati redēptę sanguine xpi;
Habemus ipsū dnm resurgentē a mortuis.
qui se dubitantib; manib; discipulorū

p̄buit pal pandū· & cū adhuc illi dubi
tarent· ait illis; Oportebat xp̄m pati & re
surgere tertia die· & p̄dicare in nomine ei
penitentiā & remissionē peccatorū; Ubi
quia quib; p omīs gentes· incipiens ab hirłm·
securi sumus de unitate hereditatis· quis
quis huic hereditati n̄ cōmunicat· foras
exit· sed non contristemur· exierū sed n̄
erant ex nob· nā si fuissent ex nob· p̄man
sissent utiq; nobiscū; Si ergo ex nob exierū·
anti xp̄i sunt· si anti xp̄i sunt· mendaces
sunt· si mendaces sunt· negant ihm̄ xp̄m·
Iterū redimus ad difficultatē questionis·
singulos interroga· confitentur ihm̄ ēē
xp̄m· Coartat nos angustus intellectus
in hac ep̄la· uidetis certe questionē; Haec
questio & nos ipsos turbat· si non intelle
gatur· aut nos sum̄ anti xp̄i aut ipsi sunt
anti xp̄i· illi nos anti xp̄os uocant & dicunt
qđ ex ierim̄ ab eis· nos illos similit̄· sed de
signauit haec ep̄la anti xp̄os; Quicūq;
negat qđ ihs n̄ sit xp̄s· ipse ē anti xp̄s·

Iam ergo queramus quis neg&· & non ad
tendamus ad linguā sed ad facta· si enim
om̄s interrogent̄· om̄s uno ore confitent̄
ihm̄ ēē xp̄m· quiescat paululū lingua· ui
tā interrogem̄; Si inuenerim̄· h· si ipsa
scribtura nob dixerit quia negatio n̄ tm̄
lingua fit sed & factis cestis· Inuenimus
multos antixp̄os qui ore ꝓfitentur xp̄m
& morib; dissentiunt a xp̄o· ubi inuenim̄
h· in scribtura· paulū audi aptm̄· quid & la
lib; dū loquer&ur ait; Confitentur se
nosse dm̄· factis aūt negant· Inuenim̄ & istos
antixp̄os· quisquis factis negat xp̄m· anti
xp̄s ē· Non audio qd̄ son&· sed uideo qd̄ ait·
opera loquuntur & uerba requirim̄· quis
enī malus n̄ bene uult loqui· sed quid dic
talib; dn̄s; Ypocritę quomodo potestis
bona loqui· cū sitis mali; Uoces urās ad
aures meas adfertis· ego cogitationes urās
inspicio; Uoluntatē malā ibi uideo· &
falsos fructus ostenditis noui· qui unde
colligā n̄ colligo d& ribulis ficus· n̄ colligo

de spinis uuas; Unaquaeq; arbor· a fruc
tu suo cognoscitur; Magis mendax ē an
tixp̄s· quia ore p̄fetetur ihm̄ ēē xp̄m· factis
negat· ideo mendax· aliud loquitur aliud
negat; Iam ergo frs̄ si facta interrogan
da sunt· non solū multos inuenim̄ antixp̄os
foras exisse· sed multos· nondū manifestos·
qui minime foras exierunt· quotquot enī hab&
&cla piuros· fraudatores· maleficos· sortilo
gorū inquisitores· adulteros· ebriosos· fe
neratores· mangones· & omīa quae numera
re n̄ possum̄ si contraria sunt doctrinę
xp̄i· contraria sunt uerbo dī; Uerbū aūt dī
xp̄i ē· quicquid contrariū ē uerbo dī in
antixp̄o ē· antixp̄s enī xp̄o contrarius ē·
& uultis nosse quā ap̄te resistant ipsi xp̄o;
Aliquando euenit ut aliquid mali faciant·
& incipiant corripi· quia xp̄m n̄ audent
blasphemare· ministros ei blasphemant
a quib; corripiuntur· si aūt ostenderis illis
quia xp̄i uerba dicis n̄ uerba tua· conant̄
quantū possunt ut te conuincant uerba tua·

c te dicere non uerba xpi· si aū manifestum
fuerit quia xpi uerba dicis· eunt & xpm
incipiunt rephendere· xpm quomodo in
quiunt· & quare nos tales f&it· nonne hoc
cotidie dicunt homines conuicti de factis
suis· praua uoluntate conuersi· artificē ac
cusant· clamat illis artifex de caelo· quia ipse
f&c nos· qui nos re f&c· quid te f&ci; Ego homi
nē f&ci non latrocinium· ego hominē f&ci non
adulterium· audisti quia laudant me opera
mea ex ore trium puerorum· ipse ymnus erat
qui eos ab ignib; defendebat; Laudant
opera dni dnm· laudat caelum· terra mare·
laudant omnia quae sunt in caelo· laudant
angeli· laudant stellae· laudant lumina
ria· laudat quicquid natat· quicquid uo
lat· quicquid ambulat· quicquid repit·
laudant ista omnia dnm; Numquid audistis
quia dnm laudat auaritia· Numquid audistis
quia dnm laudat ebrietas· quia laudat lux
oria· laudat nugacitas· quicquid ibi non
audis laudē non dare deo· non f&c dns· corrige

qđ tu f&cisti· ut salu&ur qđ in te dš f&c· si aū
non uis & amas & ampl&teris p&cata tua·
contrarius es xp̄o; Intus sis· foris sis· contra
rius es xp̄o; Intus sis foris sis antixp̄s es; In
tus sis foris sis· palea es sed quare foris non es·
quia occasionē uenti non inuenisti· iam
ista manifesta sunt frs· ne quis dicat nō colo
xp̄m sed dnm̄ colo patrē ipsius; Omnis qui
negat filiū· n&c filiū· n&c patrē hab&· & qui
confit&ur filiū· & filiū & patrē hab&; Uos
grana alloquitur· ut qui palea erant audi
ant· & grana fiant· unusquisq; considerans
conscientiā suā· si mundi amor ē· mut&ur· si
at amor xp̄i· ne sit antixp̄s; Si quis ei dixerit
qđ antixp̄s sit· irascitur· iniuriā sibi factā
putat; Fortassis increpationē minatur· si
audiat a litigante qđ antixp̄s sit· dicit xp̄s;
Patiens esto· si falsū audisti gaude m&cū· quia
& ego falsa ab antixp̄is audio· si aū uerū au
disti conueni conscientiā tuā· & si audire
times eē plus time; Ergo uos qđ ab initio
audistis in uob̄ pmaneat· qđ si in uob̄ manserit

s qđ ab initio audistis. & uos in filio & patre manebitis. ha&c ē pollicitatio quā ipse pollicitus ē nob; Forte enī quereres mercedē & diceres. &ce in me qđ ab initio audiui custodio. obtempero. pericula labores. temptationes. p ista p mansione sustineo; Quo fructu. qua mercede. quid mihi p ea dabit. quia in hoc sclo me. uideo laborare inter temptationes. non uideo hic requiē ēē aliquam. ur. mortalitas ipsa adgrauat animā & corpus qđ corrūpitr̄ p̄mit ad inferiora. sed tolero omā. ut illud qđ ab initio audiui maneat in me & dicā dō meo. p̄p uerba labiorū tuorū ego custodiui uias duras; Ad quā ergo mercedem. audi. & noli deficere. si deficiebas in laborib; p missa mercede fortis esto; Quis ē qui operatur in uinea & recedat illi de corde qđ accepturus ē. facillū mercedem suā oblitū. deficiunt manus; Memo ra p missę mercedis p seuerantē facit in opere. & homo p misit qui potest fallere. quanto fortior. ēē debes in agro dī. quando p misit ueritas cui n&c succedi potest. n&c mori. n&c

fallere potest eũ cui pmissũ ẽ; & quid ẽ.
pmissũ? uideamus quid pmisit. aurũ ẽ qđ
hic multũ amant homines. an argentũ. an pos
sessiones. ad quas fundunt homines aurũ. quã
uis multũ ament aurũ an amoena pdia.
amplae domus. multa mancipia. animalia
numerosa. non haec ẽ quaedã merces ad
quã nos ortatur ut in labore duremus; Quid
dicitur merces ista? uita aeterna; Audis
tis & gauisi exclamastis. amate qđ audistis.
& liberamini laborib; uris in requiem uitae
aeternae. ecce quid pmittit ds? uitã aeter
nã. ecce quid minatur ds? ignẽ aeternũ;
Quid illis ad dexterã constitutis. uenite be
nedicti patris mei pcipite regnũ qđ uob
paratũ ẽ ab origine mundi; Ad sinistrã
quid. ite in ignẽ aeternũ qui pparatus ẽ
diabolo & angelis ei. illud nondũ amas.
t hoc time; Mementote ergo frs mei. quia ui
tã aeternã nob pmisit ds. haec ẽ inquit pol
licitatio quã ipse pollicitus ẽ nob uita aeter
na; Nemo uos seducat ad mortẽ pmissionẽ.

uitae aeternae desideratae. quid potest mun
dus promittere quicquid lib& promittat. for
tassis crastina moritur. qui promittit. & qua
fronte ad illū qui man& in aeternū exiturus
es. sed minatur mihi potens homo ut aliquid
mali faciat. quid minatur. carceres. cate
nas. ignes. tormenta. bestias. nūquid ignē
aeternū; Exhorresce quod minatur omps.
ama quod pollic&ur omps. & uilescit omnis
mundus siue promittens siue terrens; Ha&c
scribsi uob de his qui uos seducant. ut sciatis
quia unctionē quā accepimus ab eo perma
n& in nob; Unctionis sacramentū ē ipsa
uirtus inuisibilis. unctio inuisibilis sps scs.
unctio inuisibilis caritas; Illa ē quae in
quocumq; fuerit. tamquā radix illi erit
quāuis ardente sole arescere non potest.
omne quod radicatū ē nutritur. calore solis
non arescit; Et non hab&is n&cessitatē
ut aliquis doceat uos quia unctio ipsius
doc& uos de omnib;; Quid ergo nos facia
mus frs. qui a docemus uos. si unctio ipsius

doc&l uos de omnib; quasi nos sine causa la
boramus. & ut quid tam clamamus; Dimit
tamus uos unctioni ipsius & doceat uos unctio
ipsius sed modo mihi questionē facio. & illi
apostolo ipsi facio. Dign&ur audire par
uulū querentē a se ipsi iohanni dico; Unc
tionē habebant quib; loquebaris. tu dix
isti quia unctio ipsius doc&l uos de omnib;.
ut quid talē epistolam f&cisti. quid illos tu docebas.
quid instruebas. quid aedificabas; Jam hic
uid&e magnū sacramtū frs. sonus uerborū
nrorū aures pcutit. magister intus ē. noli
te putare quē quā hominē aliquid discere
ab homine. ādmonere possumus pstrepitū uocis
nrae; Si non sit intus qui doceat. inanis fit
strepitus nr. adeo frs uultis nosse. numquid
non sermonē istū oms audistis. quā multi
hinc indocti exituri sunt. quantū ad me p
tin&l omnib; locutus sū. sed quib; unctio illa in
tus nō loquitur Quos sps scs intus non doc&l.
indocti redeunt. magisteria forins&cus ad
iutoria quaedā sunt & ammonitiones;

Cathedram in caelo habet · qui corda docet; Prop
ter ea ait et ipse in evangelio · Nolite vobis dicere
magistrum in terra · unus est magister vester christus.
Ipse ergo intus vobis loquatur · quando nemo
hominum illic est · quia et si aliquis est a latere
tuo · nullus est in corde tuo · et nullus sit in cor
de tuo · christus sit in corde tuo · unctio ipsius sit in
corde tuo · ne sit in solitudine cor sitiens · et
non habens fontes quibus irrigetur; Interi
or ergo magister est qui docet · christus docet · in
spiratio ipsius docet · ubi illius inspiratio et
unctio illius non est · forinsecus inaniter perstre
punt verba · sic sunt ista verba fratres · quae fo
rinsecus dicimus · quomodo est agricola ad
arborem · forinsecus operatur · adhibet aquam ·
et diligentiam culturae quamlibet forinsecus
adhibet · numquid poma format · numquid nu
ditatem lignorum vestit umbra foliorum; Num
quid tale aliquid intrinsecus agit · sed quis
agit hoc; Audite agricolam apostolum · et videte
quid sumus · et audite magistrum interiorem ·
ego plantavi · apollo rigavit · sed deus incrementum

dedit; Neq; qui plantat ē aliquid neq; qui
rigat· sed qui incrementū dat ds̄; Haec ergo
uob̄ dicimus siue plantem̄ siue gerim̄· loquen
do non sum̄ aliquid· sed ille qui incremtū
dat ds̄· id ē unctio illius quae doc& uos de om
nib; ; EXPLICIT TRACTATUS TERTIUS· INCIPIT IIII;

De feria quarta paschae· ab eo qd̄ scribtū ē·
unctio ipsius doc& uos· de omnib;· & uerax ē
& non ē mendax & sic docuit uos pmanere
in ipsa & nunc filioli pman&e in eo· & c&era
usq; ad id qd̄ ait· qui facit iustitiā iustus ē· sic
& ille iustus ē· qui facit p&catū de diabolo ē·
quia ab initio diabolus p&cat· in hoc mani
festatus ē filius dī ut soluat opera diaboli;

Meministis frs̄· hesternā l&ctionē ad hoc ter
minatā· quia non hab&is n&cessitatē· ut
quis doceat uos· sed ipsa unctio doc& uos de
omnib; ; Hoc aū sic r&or dari uos certus sū·
sic& possumus uob̄· quia nos· qui forins&cus
loquimur ad aures urās· ita sum̄ quasi ope
rarii adhibentes culturā forins&cus ad arbo
rē sed incrementū dare non possum̄ n&c fructus

formare· ille au̅ qui uos creauit & redemit·
& uocauit p̄ fide̅ & sp̄m suu̅ habitans in uob·
nisi loquatur in uob intus sine causa nos p̄
strepimus; Unde hoc appar&· quia cum
multi audiant non omnib; intus p̄suad&ur
q̄d dicitur· sed illis solis quib; intus loquit̄
ds̄· illis au̅ intus loquitur· qui ei locu̅ p̄bent·
illi au̅ locu̅ d̄o p̄bent· qui diabolo locu̅ non
p̄bent; Habitare em̄ uult diabolus in corda
hominu̅· & loqui ibi om̄a quae ual& ad se
ductione̅· sed quid ait dn̄s ih̄s· princeps mun
di huius missus e̅ foras· unde missus e̅? num
quid extra caelu̅ & terra̅? Nu̅quid extra fa
brica̅ mundi? sed extra corda credentiu̅ fo
ras misso inuasore habitat redemptor· quia
ipse redemit qui creauit· & diabolus iam fo
rinsecus pugnat· non uincit illu̅ qui intus
possid&· forinsecus au̅ obpugnat inmitten
do uarias temptationes· sed ille non consen
tit cui ds̄· intus loquitur· & unctio qua̅ au
distis· & uera e̅ inquit eadem unctio· id ipse
sp̄s di̅· qui doc& homines mentiri n̄ potest

&nonē mendax· sic docuit uos p̄man&e
in ipsa· & nunc filioli man&e in eo· ut cū
manifestatus fuerit· habeam̄ fiduciā in
consp&tu eius· ut non confundamur ab eo in
aduentu ei; Uid&is frs̄· credim̄ in hū quē
non uidimus· adnuntiauer̄ eū qui uider̄· q̄
contr&tauer̄· qui uerbū ex ore ipsius audi
er̄· & ut hoc p̄suaderent generi humano
ab illo missi sunt; Non a se ipsi sire ausi sunt·
& quo missi sunt audistis cū euangeliū lege
r&ur; Ite p̄dicate euangeliū uniuersae
creaturae quae sub caelo ē· ubiq; ergo disci
puli missi sunt· attestantib; signis & p̄digiis
ut creder&ur illis· quia ea dicebant quae ui
derant· & credim̄ in eū quē n̄ uidemus· & uen
turū eū exp&tam̄· quicūq; illū fide exp&
tant· cū uenerit gaudebunt· qui sine fide
sunt cū uenerit· q̄d nunc non uident erubes
cent· & confusio illius n̄ erit unius diei &
transi&· quomodo solent confundi qui in
ueniuntur in aliqua culpa· & ei insultatur
ab hominib;· confusio illa traduc& confusos

adsinistrā ut audiant. ite inignē ęternū
quip̄ paratus ē diabolo & angelis ei; Mane
amus ergo inuerbis ei. ne confundamur
cū uenerit ipse enī dic ineuangelio eis q̄
ineū crediderant; Si p manseritis inuerbo
meo. uere discipuli mei estis. & quasi diceret.
quo fructu. & cognoscetis inquit ueritatem.
& ueritas liberabit uos; Modo enī salus nr̄a.
inspe. nondū inre. non enī tenemus iā q̄d p
missū ē. sed uenturū speram. fidelis aūt ē qui
pmisit. non te fallet. tu tantū noli defi
cere. sed expecta pmissionē. non enī nouit
fallere ueritas. tu noli ēē mendax. ut illud
pfitearis aliud agas. tu serua fidē. & ille seruat
pollicitationem si aū tu non seruaberis fidē.
tu te fraudasti. non ille qui pmisit; Si scitis
quia iustus ē. scitote quia omnis qui facit
iustitiā. ex ipso natus ē; Iustitia nr̄a modo
ex fide ē. iustitia pfecta non ē nisi in angelis.
& uix in angelis. si dō conparentur. tam̄ si qua
pfecta iustitia animarū & spirituū quos
dī creauit in angelis ē scis. iustus. bonis. nullo

lapsu auersis· nulla sup bia cadentib; · sed
manentib; semp in contemplatione uerbi
di· & nihil aliud dulce habentib; · nisi a quo
creati sunt· In his p fecta iustitiae ē; In nob
aū ex fide coepit ēē scd xpm· audistis cū
psalmus leger&ur· Incipite dno in confes
sione· Incipite inquit initiū iustiae nrae·
confessio ē p&ccatorū· cepisti non defendere
p&ccatū tuū· iam inchoasti iustitiā· pfici
& ur aū inte qn nihil aliud facere del&ctabit·
quando obsorbebit mors in uictoriā· quan
do nulla concupiscentia titillabit· quando
non erit luctamē cū carne & sanguine· quan
do erit· corona uictoriae triūphus de inimi
co; Tunc erit pf&cta iustitia· modo adhuc
pugnam̄· si pugnam̄ in stadio sum̄· ferim̄·
& ferimur· sed qui uincat exp&ctat̄· ille aū
uincit qui & qd ferit nō de uirib; suis psumit·
sed de pt&ctore dō· solus diabolus aduersus
nos pugnat· nos si cū dō sum̄· diabolū uinci
mus; Nam & si tu solus cū diabolo pugnaue
ris· uinceris· exercitatus hostis ē quot palmarū

considerate quid egerit ut mortales nascere
mur; Primo ipsam originē nrām de paradyso
so deiecit quid ergo faciendū ē quia ille ex
ercitatus ē. inuocetur omps aduersus exer
citatū diabolū; Habet enim qui non potest
uinci. et securus uincet eū qui uincere solet.
sed quos. nisi in quib; non habet dm; Nam ut
noueritis frs. contemsit adam in paradyso
so positus p̄ceptū di et erexit ceruicē uelut
in potestate sua eē cupiens et nolens subdi
uoluntati di. et lapsus ē ab illa inmortalita
te. ab illa beatitudine; Homo quidā iam
exercitatus. nam mortalis cū sederet in ster
core putris uermib;. diabolū uicit. uicit ipse
adam. et in iob ipse quia de genere ipsius iob.
ergo adam uictus in paradyso. uicit in ster
core. in paradyso cū eet. audiuit psuasionē
mulieris. quā illi inmiserat diabolus. in ster
core aū cū eet ait euae. tamquā una ex insi
pientib; mulierib; locuta es. ibi aū apposuit.
hic responsū dedit; Cū eet laetus audiuit.
cū eet flagellatus uicit. ideo uidete quid re

quitur frs. in ista epistola. quia hoc nob com
mendat ut diabolū quidē uincam. sed non
ex nob. si scitis. quia iustus ē att. scitote quia
omīs qui facit iustitiā ex dō ē natus; Ex dō.
ex xpō. & quia dix ex ipso ē natus. hortat
nos. iam ergo quia nati ex illo sumus. p&cti
sum. audite. & ecce qualē dil&ctionē dedit nob
pat & filii dī uocemur & simus; Nā qui uocan
tur. & non sunt. quid illis prodest nomen. ubi
res non ē. quā multi uocant medici. qui cu
rare non norunt. quā multi uocant uigiles
qui tota nocte dormiunt. sic multi uocantur
xpīani & in reb; non inueniuntur. quia hoc
qd uocantur non sunt. id in uita. in morib;
in fide. in spe. in caritate; Hoc aū qd au
distis frs. & ecce qualē dil&ctionē dedit nob
pat ut filii dī uocemur & simus; Propter
hoc mundus non cognoscit nos. quia non
cognouit eū. & nos cognouit mundus. totus
mundus xpīanus. & totus mundus impius.
p totum mundū impii & p totū mundū pii.
Illi illos n̄ cognoscunt. quomodo putamus

quia non cognoscunt· insultant bene ui
uentib;· attendite & uid&e quia fortes sunt
& inter uos· unusquisq; enim urm qui iam
pie uiuit qui contemnit s&cularia· qui non uult
ire ad sp&tacula· qui non uult se inebriare
quasi solemniter· & qd est grauius accedente
patrocinio scorum dierum fieri inmundus· qui
ista facere noluerit· quomodo ei insultatur
ab his qui faciunt· numquid insultar&ur ei
si agnoscer&ur; Quare autem non cognoscitur
mundus eum non cognoscit· quis est mundus·
illi habitatores mundi· quomodo dicitur
domus habitatores ei· iam ista sepe dicta sunt·
& non ea hodie uob rep&imus; Iam cum au
distis mundus in mala significatione non
intellegatis· nisi indil&tores mundi quia
per dil&tionem inhabitant & per qd inhabitant
nomen habere meruerunt; Propter hoc mundus
non cognouit nos· quia non cognouit eum·
ambulabat & ipse dns nr ihs xps· in carne
erat· ds latebat in infirmitate· & unde
non est cognitus quia omnia p&cata argu

ebat hominibus; Illi amando delectatio
nes peccatorū· non agnoscebant dm̄· aman
do q̄d febris suadebat· iniuriā medico faci
ebant; Quid ergo nos iam nati sumus ex ipso·
sed quia in spe sumus; Dilectissimi inquit
nunc filii dī sumus· iam nunc quid ergo ē·
q̄d expectamus· si iam filii dī sumus· & nondū
inquit manifestatū ē q̄d erimus· quid autē erit
aliud quā filii dī· audi quid sequitur; Scimus q̄m
cū apparuerit similes ei erimus· q̄m uidebi
mus eū sicuti ē; Intellegat caritas urā· mag
na res· scimus q̄m cū apparuerit similes ei
erimus· q̄m uidebimus eū sicuti ē; Iam illud
ad q̄d uocatur· ē· nosti q̄d uocatur· ē uocatur·
& non solū uocatur sed uere ē incōmutabi
lis ē semp̄ manet mutari non scit· nulla ex
parte corrumpitur· nec p̄ficit quia p̄fectū
ē· nec deficit quia aeternū ē· & quid ē· in prin
cipio erat uerbū· & quid est hoc· qui cū infor
ma dī esset· non rapinā arbitratus ē· ēē se ae
qualē dō; Hoc modo xp̄m in forma dī uer
bū dī· uni cum patri· aequalē patri· n̄ possunt

uidere mali · scđ i duero qđ uerbū caro factū ē
uidere poter̄ & mali · quia indie iudicii uide
bunt & mali · quasi cuenit & iudicaturus ·
quomodo uenerat iudicandus · in ipsa for
ma homo seddš ; Nam maledictus omnis
qui spem suā ponit in homine ; Homo uenit
ut iudicar&ur · homo uenit & & iudic& & si
non uidebitur · quid ē qđ scribtū ē · uide
bunt in quē confixer̄ ; De impiis uero dic
tū ē · quia uidebunt & confundentur · quo
modo non uidebunt impii, quando alios po
n& ad dexterā & alios ad sinistrā · ad dexte
rā positis dic& · uenite benedicti patris mei
pcipite regnū · ad sinistrā positis ite in ignē
a&ernū ; Uidebunt sed formā serui · formā
dī non uidebunt · quare · quia impii sunt · &
ipse dns dic · beati mundo corde qm ipsi dm
uidebunt ; Ergo uisuri sumus quandā uisio
nē frs · quā n& oculus uidit n& auris audi
uit n& in cor hominis ascendit · uisionem
quandā · uisionē pcedentē · omīs pulchritu
dines terrenas auri & argenti · nemorūq;

cam porū· pulchritudinē maris & aeris· pul
chritudinē solis & lunae pulchritudinē stel
larū· pulchritudinē angelorū· om̄a supe
rantē quia ex ipsa om̄a pulchra sunt· quid
ergo nos erimus· quando hoc uidebimus· qđ
nob̄ p̄missū ē· similes erimus· qm̄ uidebimus
eū sicuti ē· quomodo potuit lingua sonuit·
cętera corde cogitentur· quid enī uel ipse
iohannes dic̄ ad conparationē ei qui ē· uel
quid a nob̄ dici potest hominib;· longe inpa
rib; meritis ipsius; Redeamus ergo ad illā
unctionē quae intus doc&· qđ loqui non pos
sumus· & quia modo uidere non potestis· offi
ciū ur̄m in desiderio sit· uita tota xp̄iani
boni sc̄m desideriū ē· qđ aū desideras n̄dum
uides· sed desiderando capax efficeris· ut cū
uenerit qđ uideas implearis· sic enim si uelis
implere aliquē sinū & nosti quia magnū ē
qđ dabitur· extendis sinū uel sacci uel
utris uel alicuius rei· nosti quantū missu
rus es· & uides quia angustus ē sinus· ex
tendendo facis capatiorem· sic dš differendo

extendit desideriū· desiderando extendit
animū· extendendo facit capatiorē; Desi
deremus ergo frs· quia inplendi sumus· ui
de paulū extendentē sinū· ut possit cape
re qđ uenturū ē· ait enī· non quia iam ac
ciperim· aut quia iam pfectus sim· frs ergo
me non arbitror conphendisse; Quid
ergo agis in hac uita si nondū adphendisti·
unum aū quae retro oblitus· in ea quae ante
sunt extentus· scđm intentionē sequor
ad palmā supnae uocationis· extentū
sē dix & scđm intentionē sequi sē dixit;
Minorem sē sentiebat ad capiendū qđ ocu
lus non uidit n& auris audiuit· n& in cor
hominis ascendit· ha& ē uita nrā· ut desi
derando exerceamur; Tantū ergo nos ex
erc& scm desideriū· quantū desideria nrā
amputauerim ab amore sclī· iam diximus
aliquando exinaniri qđ implendū ē· bo
u no implendus es· funde malū; Puto qđ
melle tē uult implere dš· si ac&o plenus es·
ibi mel pones· fundendū ē· qđ portabat·

uas mundandū ē· ipsū uas mutandū ē· &
sicū labore cū tritura ut fiat aptū cuidā rei·
mel dicamus· aurū dicamus· uinū dicamus·
quicquid dicimus qđ dici non potest· quic
quid uolumus dicere dš uocatur· & qđ dicim̄
dš· quid diximus· duae istae syllabae sunt
totū qđ exp&tamus· quicquid ergo dicere
uolumus· infra ē· extendamus nos in eum·
ut cū uenerit impleat; Similes ei erimus
qm̄ uidebimus eū sicuti ē· & omnis qui hab&
spem hanc in ipso· uid&is quia in spe nos· po
suit· uid&is quē admodū congruit apłs
paulus cū apło suo· spe salui facti sumus·
spes autē quae uid&ur· non ē spes· qđ enī uid&
quis quid sperat· si enī qđ iam uidemus spe
ramus· p patientiā exp&tamus· ipsa pati
entia exerc& desideriū· mane tu nam
man& ille· & pseuera in ambulando ut p
uenias· quia quo tendis non migrabit· ui
d&e· & omnis qui hab& hanc spē in ipso· cas
tificat sem&ipsū sic& ipse castus ē; Uide
te quē admodū non abstulit liberū arbitriū

ut diceret. castificat semetipsum. quis nos cas
tificat. nisi deus. sed deus te nolente non castificat.
ergo quod adiungis uoluntatem tuam a domino. casti
ficas temetipsum. castificas te non de te. sed de
illo qui uenit ut inhabitet te. tamen quia
habes ibi aliquid uoluntatis. ideo et tibi ali
quid tributum est ut dicas. Sic inuenitur in
psalmo. adiutor meus esto. ne derelinquas me;
Si dicis adiutor meus esto. agis aliquid. nam
si nihil agis. quomodo ille adiuuat; Omnis
qui facit peccatum. et iniquitatem facit. nemo
dicat. aliud est peccatum. aliud iniquitas. nemo
dicat. ego peccator homo sum. sed iniquus non
sum; Omnis enim qui peccatum facit. et iniqui
tatem facit. peccatum iniquitas est; Quid ergo
facimus de peccatis nostris. et iniquitatibus; au
di quid dicat. et scitis quia ille manifesta
tus est ut peccatum auferat. et peccatum in ipso
non est; In quo non est peccatum. ipse uenit
auferre peccatum. nam si esset in illo peccatum.
auferendum illi esset non ipse auferret; Omnis
qui in ipso manet non peccat. In quantum

In ipso manet in tantum non peccat; Omnis
qui peccat. non uidit eum. neque cognouit eum;
Questio magna ista. omnis qui peccat. non uidit
eum neque cognouit eum. non est mirum. non eum
uidimus sed uisuri sumus; Non eum cognoui
mus uidimus sed cognituri sumus; Credimus
in eum quem non cognouimus. an forte ea fi
de cognouimus et specie nondum
cognouimus. sed in fide et uidimus
et cognouimus. si enim nondum uidet fides. qua
re dicimur inluminati. est inluminatio per fi
dem. est inluminatio per speciem. modo cum pe
regrinamur. per fidem ambulamus non per speci
em. ergo et iustitia nostra per fidem est. non per speci
em. erit perfecta iustitia nostra cum uidebimus
per speciem. modo non relinquamus eam iustitiam
quae est in fide. quoniam iustus ex fide uiuit. sic
ait apostolus; Omnis qui manet in ipso non peccat.
nam omnis qui uidit eum non peccat. neque
cognouit eum. non credit. iste qui peccat.
si autem credidit quantum ad fidem eius. pertinet
non peccat; Filioli nemo uos seducat.

qui facit iustitiā. iustus ē. sic & ille iustus ē;
Numquid quando audiuimus quia iusti sumus.
sicut aequales debemus nos putare d͞o. deb&is
nosse quid ē. sic. iam dudū enī dix. castifi
cat sem&ipsū sic ipse castus ē; Jam enī par
& aequalis ē castitas n͞ra castitati d͞i. & iusti
tia n͞ra iustitiae d͞i, quis hoc dicat. sed sic
non semꝑ ad aequalitatē dici sol&.
quomodo uerbi gratia uisa basilica ista
ampla. si uelit aliquis facere minorē. sed
tantū ꝓportione ad mensuras eius. ut uer
bi gratia si lata ē ista. simplū & longa
duplū. faciat & ille latā simplū & longā
duplū; Uid&ur sic f&cisse sic & ista. sed ista
hab& uerbi gratia centū cubitos. illa
triginta. & sic ē inpar ē; Uid&is quia
non semꝑ sic & parilitatē & aequalitatē
referetur. uerbi gratia. uid&e quantum
sit inter faciem hominis. & imaginē de
sp&culo. facies in imagine. facies in corpo
re. imago in imitatione. corpus in uerita
te; Et quid dicimus. nam sic hic oculi ita

&ibi: sic hic aures ita & ibi aures sunt: dis
par ē res· fides sic ad similitudinē dicitur;
Habemus ergo & nos imaginē dī· sed non illā
quā habemus filius equalis patri· tam&
nos p modo nr̄o· si non sic ille essemus· ex nul
la parte similes diceremur; Ergo castifi
cat nos sic & ipse castus ē· sed ille castus
a&ernitate· nos castifide· iusti sumus. sic
& ille iustus ē· sed ille in psa incōmuta
bili pp&uitate· nos iusti credendo in quē
n̄ uidemus ut aliquando uideam̄· & cū
pf&cta fuerit iustitia nr̄a· cū facti angelis
aequales fuerim̄· n& tunc illi aequabit̄·
quanto ergo ab illo longe ē· quando n&
tunc par erit; Qui facit p&catū de diabo
lo ē· quia ab initio diabolus p&cat;
De diabolo ē· nostis quid dicat imitando
diabolū· nā neminē f&cit diabolus· ne
minē genuit· neminē creauit· sed qui
cūq; fuerit imitatus diabolū· quasi de
illo natus sit filius diaboli· imitando n̄
ppriae nascendo; Quomodo es filius

abrahae· numquid abraham te genuit·
quomodo iudaei filii abrahae· non imitan
tes fidē abrahae· facti sunt filii diaboli·
De genere abrahae nati sunt· & fidē abrahae
non sunt imitati· si ergo qui inde nati sunt
exheredati sunt quia non sunt imitati· tu
qui nō de illo natus es· efficeris filius· & sic
eris filius imitando· & si diabolū imitatus
fueris qui a ille superbus extitit & impius
aduersus dm̄· eris filius diaboli imitando·
non quia creauit te aut genuit te; In hoc
manifestus ē filius dī· hei a frs̄; Omīs p&ca
tores ex diabolo nati sunt· In quantū p&ca
tores sunt; Adā a dō factus ē· sed quando
consensit diabolo ex diabolo natus ē· & ta
les omīs genuit qualis erat; Cū ipsa concu
piscentia nati sumus· & antequā nos de
bita nr̄a addam· de illa dānatione nasci
mur· nā si cū nullo p&cato nascimur· quid
ē· qđ cū infantib; ad baptismū curritur ut
soluantur; Ergo duas natiuitates adten
dite frs̄· adam & xp̄m· duo homines· sed

unus ipsorū homo· alter ipsorū homo dš· p ho
minē dm̄ iustificamur· natiuitas illa def&cit
ad mortē· natiuitas ista erexit ad uitā· nati
uitas illa trahit s&cum p&catū· natiuitas ista
liberat a p&ccato· ideo enī uenit xp̄s homo·
ut solueret p&ccata hominū; In hoc mani
festatus ē filius dī· ut soluat opera diaboli;
C&era commendo caritati urae· ne uos grauē
ipsa enī questio ē· in qua soluenda laboram̄·
quia p&ccatores nos dicim̄; Si enī quis dixerit
se eē sine p&ccato· mendax ē· & in ipsius episto
la iohannis inuenimus; Si dixerimus quia
p&ccatū non habem̄ nos ipsos seducimus. me
minisse deb&is priorū· si dixerimus quia
p&ccatū non habemus nos ipsos seduci
mus & ueritas in nob non est· & rursus XVI
in consequentib; audis· qui natus est ex
dō non p&ccat· qui facit p&ccatū non
uidit eum· neq; cognouit eū· omnis
qui facit p&ccatū ex diabolo est· ex
dō non ē p&ccatū· iterū terr& nos· quo
modo ex dō nati sum̄· & quomodo nos

fatemur p&catores. andituri sumus quia
de do nati non sumus. & quid faciunt ista
sacramenta in infantib;. quid dixit iohs
qui natus ē ex dō non p&cat. ipse iohs ite
rū dic. si dixerimus quia p&catū non habe
mus. non ipsos seducimus & ueritas in nob
non ē; Magna questio ē & angusta & ad
hanc soluendā intentā f&erit caritatē
urām. In nomine dn̄i cras qđ inde dederit
dn̄s disseremus;

Explicit tractatus quartus. Incipit tract̄
quintus; De feria quinta paschae. abeo
qđ scribtū ē. omnis qui natus ē ex dō non
p&cat. quia semen eius in ipso man&. & n̄
potest p&care. quia ex dō natus ē. usq; ad id
qđ ait. filioli. non diligamus tam̄ uerbo.
sed opere & ueritate;

Intente audite obs&cro uos quia res non mi
nima uersatur in medio. & non dubito quia
qui hesterno adfuistis intente. qđ & hodie
intentius conuenistis. est enī non parua
questio quomodo dicat in ista epistola.

qui natus est ex deo non peccat. & quomodo
in eadem epistola superius dixerit. si dix
erimus quia peccatum non habemus nos
ipsos seducimus. & ueritas in nobis non est;
Quid futurus est quem uterque sermo ex eadem
epistola in medio coartauit. si se confessus fu
erit peccatorem. timet ne dicatur illi. non
ergo ex deo natus es. quia scriptum est. qui na
tus est ex deo non peccat; Si autem se dixerit
iustum & non habere peccatum. accipit ex alia
parte plagam ex ipsa epistola. si dixerimus quia
peccatum non habemus. nos ipsos seducimus.
& ueritas in nobis non est; Positus ergo homo
in medio quid dicat. & quid confiteatur
non inuenit. profiteri se esse sine peccato pe
riculosum ei non solum periculosum. sed etiam
mendosum. nos ipsos inquit seducimus. & ue
ritas in nobis non est. si dixerimus quia peccatum
non habemus. sed utinam non haberes & dice
res. uerum enim diceres. ne in ueritate per menda
ullum iniquitatis uel uestigium formidares.
sed ideo male facis. si dicis quia mendacium

dicis· ueritas inquit innobnonē; Sidixeri
mus quia p&catū nonhabemus· nonait non
habuimus· nesoste dep̄ teritauitadictū uide
r&ur· habuit enī p&catū homoiste· sedexquo
natusē exdō cepit nonhabere· si ita e&· nul
lanos angustar& questio; Diceremus enī
fuimus p&catores· sedmodo iustificatisumꝰ·
habuimus p&catū· sedmodo nonhabemus·
nonhocait· sedquid ait; Sidixerimus quia
p&catū nonhabemus· nos ipsos seducimus·
&ueritas innobnonē· post aliquantū rursus·
quinatus ē inquit exdōnonp&cat; Num
quid iohs ipsenonerat natus exdō· siiohs
nonerat natus exdō· dequo audistis quia
supra p&ctus dñi r&cūbebat· aliquid sibi
aud& pmittere regenerationē factā in
se quā ille habere nonmeruit· quisupp&c
tus dñi r&cūbere meruit; Quē dñs plusquā
c&eros diligebat ipsū solū despū nonge
nuerat :~ adtendite nunc uerba ista· ad
huc angustias nr̄as cōmendo· ut pinten
tionē urā m quae oratio ē· & pnob & puob

dilatet. det exitum ne aliquis in uerbo eius
inueniat occasionem perditionis suae; Quod
uerbum non est praedicatum et conscribtum.
nisi ad medicinam et salutem; Omnis inquit
qui facit peccatum et iniquitatem facit. ne for
te discernas peccatum iniquitas est. ne dicas
peccator sum. sed iniquus non sum. peccatum
iniquitas est. et scitis quia in hoc ille manifes
tatus est. ut peccata auferat. et peccatum in illo
non est. et quid prodest nobis. quia uenit sine
peccato; Omnis qui non peccat. in ipso ma
net. et omnis qui peccat. non uidit eum. neque
cognouit eum. filioli. nemo uos seducat. qui
facit iustitiam iustus est sic et ille iustus est; Jam
ista diximus quia secundum quandam similitudi
nem. non secundum aequalitatem dici solet. qui fa
cit peccatum de diabolo est quia ab initio dia
bolus peccat. et hoc diximus. quia neminem
creauit diabolus neque genuit. sed imita
tores eius. tamquam ex illo nascuntur; Jn
hoc manifestatus est filius dei. ut soluat ope
ra diaboli. ergo ut soluat peccata ille qui non habet

p&catũ· deinde sequitur; Omnis qui na
tus ē ex dõ non facit p&catũ· quia semen eius·
in ipso man&· & non potest p&care quia ex dõ
natus ē; Fortassis scdm qđ dam p&catum
dix non p&cat· non scdm omne p&catum·
ut qđait· qui natus ē ex dõ non p&cat;
Certũ qđ dã p&catũ intellegas· qđ non potest
admittere homo qui ex dõ natus ē· & tale
p&catũ ē illud· ut si quis quã hoc admiserit·
confirm& c&era· si quis aũ hoc non admi
serit soluat c&era· qđ ē hoc p&catũ face
re contra mandatũ· qđ ē mandatũ; Man
datũ nouũ do uob· ut uos inuicē diligatis;
Intendite hoc mandatũ xpi· dil&tio uocat·
p hanc dil&tionē p&cata soluentur; Haec
si non teneatur· & graue p&catũ ē & radix
omniũ p&catorũ; Intendite frs· ptulimus
aliquid in quo bene intellegentib; soluta
ē questio· sed numquid cũ celeriorib; tan
tũ ambulamus uiã· & qui tardius ambulant
non sunt relinquendi; Uersemur hoc
quib; possumus uerbis· ut ad omns perueniat·

putto enī frs. quia omnis homo sollicitus
ē p anima sua. qui non sine causa non in
trat &cclam. qui non temporalia querit
in &ccla. qui non ppt ea intrat ut transi
gat s&cularia negotia. sed ideo intrat
ut aliqđ sibi ad aeternū pmissū teneat. quo
don&c pueniat n&cesse ē. cogit&. quem
admodū ambul& in uia. ne remaneat
r&ro. eat. ne aberr&. n&c claudicando non
perueniat; Qui ergo sollicitus ē tardus
sit uelox sit. non r&cedat uia; Hoc ergo
dix. quia qui natus ē ex dō non p&cat.
fortassis scdm qđ dam p&ccatū uoluit in
tellegi. nam erit contrariū illi loco. si dix
erimus quia p&ccatū non habemus. nos
ipsos seducimus. & ueritas in nob non ē. sic
ergo forte solui potest questio. ē qđ dam
p&ccatū qđ non potest admittere ille qui
natus ē ex dō. & quo non amisso. soluuntur.
c&era; Quod ē hoc p&ccatū contra manda
tū xpi. contra testamentū nouū. qđ ē man
datū nouū; Mandatū nouū do uob ut uos

inuicem diligatis qui facit contra ueritа
tem & contra dil&ctionē fraternā non au
deat gloriari. & dicere natū se ēē ex
dō. qui aū in dil&ctione fraterna consti
tutus ē. certa sunt p&ccata. quae non po
test ammittere. & hoc maxime ne ode
rit frm. & quid d&c&eris p&ccatis facit. un
de dictū ē. si dixerimus quia p&ccatum
non habemus. nos ipsos seducimus & ue
ritas in nob non ē. audiat s&curitatem
de alio loco scripturae. caritas cooperit
multitudinē p&ccatorū; Caritatē ergo cō
mendamus. caritatē cōmendat ha&c epta
post resurr&ctionē dns quid aliud interro
gauit p&rū nisi amas me. & parū fuit se
mel interrogare. & iterū nihil aliud. &
tertio nihil aliud. cū iam tertio ille tedio
adfliger&ur. quasi non sibi creder&.
quomodo qui nescir& quid in illo agere
tur tamen & primo. & scdo. & tertio hoc
interrogauit; Ter negauit timor. ter
confessus ē amor. &cce amat p&rus dnm.

quid prestaturus dño. non enī & ipse non
turbatus ē in illo psalmo. quid r&ribuā
dño p omnib; quae r&ribuit mihi; Qui
enī hać dicebat in psalmo. attendebat
quanta essent sibi presti ta a dō. & quere
bat quid r&ribuer& dō & non inueni
ebat. quicquid enī r&ribuere uolueris.
ab ipso accepisti ut reddas. & quid inuenit
qđ r&ribuat. qđ ut diximus frs. ab ipso acce
perat. hoc inuenit qđ r&ribuer&. calicem
salutaris accipiā. & nomen dnī inuocabo;
Quis enī dederat illi calicē salutarē? nisi ille
cui uolebat r&ribuere. accipere aū cali
cem salutarē & inuocare nomen dnī. hoc
ē satiari caritate. & ita satiari ut non solū
non oderis frm. sed ut paratus sis mori p
fratre. p f&ta xpi caritas ē. ut paratus sis
mori p fratre. hanc ipse dns in se exhibuit.
mortuus ē p omnib;. orans p eis a quib;
crucifigebatur & dicens. pat ignosce illis
quia nesciunt quid faciunt. sed si solus hoc
f&it. non erat magister. si discipulos

nonhabebat· sicuti discipuli hocf&ecer͞; Lapi
dabatur stephanus &lgenu fixo ait; Dn͞e
nostatuas hoc delictu͞· amabat aquib; occi
debatur· quia &lpipsis moriebatur· audi
&lapostolu͞ pau lu͞ &lipse inquit impen
dar panimab; uris; Inter illos enim
erat pquib; stephanus depcabatur· quan
doeoru͞ manib; moriebatur· pf&cta ergo
caritas ha&ē si quis tantā habuerit cari
tate͞· ut paratus sit &lia͞ pfratrib; mori· p
f&cta inillo caritas ē· sednum quid mox ut
nascitur· iam prorsus pf&ca ē ut pficiat
nascitur· cu͞ fuerit nata nutritur· cu͞ fuerit
roboratur nutrita· cu͞ fuerit roborata pfi
citur· cu͞ad pf&ctione͞ uenerit quid dic
Mihi uiuere xp͞s ē &lmori lucru͞· optabam
dissolui &l ēē cu͞ xp͞o; Multo enim magis op
timu͞ manere incarne n&cessariu͞ pp͞ uos·
pp͞ eos uolebat uiuere· pquib; paratus erat
mori· &lut noueritis quia ipsa ē pf&cta
caritas· qua͞ non uiolat &linqua͞ non p&
cat· quinatus ē exdō· hoc dn͞s dic p&ro·

p&reamas me· &ille· amo·
&dn̄s nonatt· siamas me obsequere
mihi· qm̄ enī erat dn̄s incarne mortali· esu
riuit· sitiuit· eotempore quoesuriebat
&sitiebat· susceptus ē hospitio; Minis
trauer̄ illi quihabuer̄ desubstantia sua
siclegimus ineuangelio; Suscepit eū hospi
tio zacheus· saluus factus ē amorbo suscep
to medico· quomorbo auaritiae· erat· enī
ditissimus &princeps publicanorū· adten
dite sanato amorbo auaritiae· dimidiū
inquit bonorūmeorū dopauperib;· &sicui
aliquidtuli· quadruplū reddā; Ideoser
uauit alterū dimidiū· nonquofrueretur·
sedunde debita soluer&· suscepit ergo tunc
medicū hospitio· quiaerat infirmitas
carnis indn̄o· cuihoc obsequiū pberent
homines· &hoc quiauoluit pstare
obsequentib;· obsequentib; enī p de
rat· nonilli· cuienī angeli ministra
bant· horū obsequiū requirebat· n&
helias seruus ei hoc n&cessariū habebat·

aliquando cui [hole] panē & carnē
p coruum mittebat. [hole] & tam̄ ut ui
dua religiosa benediceret&ur. mittitur
seruus dī. pascitur à uidua quē dī ins&cre
cto pascebat; Uerūtamen quā quā de his
seruis dī p̄stent. qui eorū indigentiā con
siderant. p̄p illā mercedem a dn̄o in euange
lio manifestissime positā. qui suscipit iustū
in nomine iusti. mercedē iusti accipi&;
Qui suscipit pph&ā in nomine pph&ae. merce
dē pph&ae accipi&. & qui dederit calicē aquae
frigidae uni ex his minimis. tantū in nomi
ne discipuli. amen dico uob. non pd& mer
cedē suā; Quā uis ergo sibi p̄stent qui hoc
faciunt. tam̄ non hoc poterat p̄bere ascen
suro in caelū. qui d illi poterat r&ribuere
p&rus qui amat illū. audi quid. pasce oues
meas. id est fac p fratrib; qđ p te f&ci;
Om̄s sanguine meo redemi. nolite
dubitare mori. pueritatis confessio
ne. ut c&eri uos imitentur. sed ha&c
ut diximus fr̄s. pf&ta caritas ē. qui natus

ē ex dō. hab& illā. Intendat caritas urā.
uid&e quid dicā. ecce accepit sacramen
tū natiuitatis; Homo baptizatus sacra
mentū hab&. & magnū sacramentū diui
num ineffabile. considera quale. ut no
uū hominē faciat dimissione omnī p&
catorū; Adtendat tamen in cor si p
fectū ē ibi qđ factū ē in corpore. uideat
si hab& caritatē. ut tunc dicat. natus sū
ex dō. si aū non hab&. caritatē quidē in
positū hab&. sed desertor uagatur;
Habeat caritatē. alit sē. non dicat natum
ex dō. sed habeo inquit sacramentū. au
di aptm. si sciam omīa sacramenta. & ha
beam omnē fidē ita ut montes transfe
rā. caritatē aū non habeā nihil sū. hoc
si meministis commendauimus cū istā
eptam legere inciperemus. nihil nob.
in ea sic commendari. quomodo cari
tatē. & si uid&ur alia & alia dicere. illuc
facit reditū. & ad ipsam caritatē. omīa
uult referre quaecumq; dixerit.

uideamus si & hic hoc facit adtende;
Omnis qui natus ē ex dō n̄ fac̄ p&catū;
Querimus qd̄ p&catū. quia si omne intel
lexeris. contrariū erit illi loco. si dixe
rimus quia p&catū non habemus. nos
ipsos seducimus. & ueritas in nob̄ non ē;
Ergo dicat qd̄ p&catū. doceat nos. ne for
te ergo temere dixi; P&catū hoc ēē ui
olationē caritatis. quia supra dix̄. qui
odit frm̄ suū in tenebris ē. & in tenebris
ambulat. & nescit quo eat. quia tenebrę
exc&auer̄ oculos ei. sed forte aliquis dix̄.
in superiorib; & nominauit caritatē;
Uid&e quia circuitus ille uerborū. hunc
hab& finem. hunc hab& exitū; Omīs q̄
natus ē ex dō non p&cat. quia semen eī
in ipso man&. semen di. id est uerbū di. un
de apls dic̄; Per euangeliū ego uos genui;
Et non potest p&care. quia ex dō natus ē.
dicat hunc uideam̄ in quo non potest
p&care; In hoc manifestati sunt. filii di.
& filii diaboli; Omīs qui non ē iustus.

de dō non ē. & qui non diligit fr̄m suum.
Ceste iam manifestū ē unde dic̄. & qui non
diligit in quā fr̄m suū; Dil&io ergo sola
discernit inter filios dī. & filios diaboli.
signent se omš signo crucis xp̄i. responde
ant omš amen. cantent omš all. baptizent
omš. intrent ecclās. faciant parietes basilica
rū. non discernuntur filii dī a filiis diaboli
nisi caritate. qui habent caritatē. nati sunt
ex dō; Magnū iudiciū. magna discretio.
quicquid uis habe. hoc solū si non habeas
nihil tibi prodest. alia si non habeas hoc
habe. & implesti legē. qui enī diligit alte
rū legē impleuit. ait apts & plenitudo legis
caritas; Puto enī istā margaritā ēē illam
quā homo negotiator quesisse discribitur.
In euangelio. qui inuenit unam margaritā
& uendidit om̄a quae habebat & emit eam;
Haec ē margarita ṗtiosa. caritas. sine qua
nihil tibi ṗdest. qdcūq; habueris. quā si so
lam habeas sufficit tibi; Modo cū fide
uides. tunc cū specie uidebis. si enī amamus

cū non uidemus· quomo amplectemur cū ui
derimus· sed ubi nos debemus exercere in
amore fraterno· potes mihi dicere non ui
di dm̄· numquid potes mihi dicere non ui
di dm̄ hominē· dilige frm̄· si enī frm̄· quē
uides dilexeris· simul uidebis & dm̄· quia
uides & ipsam caritatē· & intus habitat
ds̄· qui non ē iustus non ē ex dō· & qui non
diligit frm̄ suū· quia hoc ē adnuntiatio·
uide quomo confirmat· quia hæc ē adnun
tiatio quā audiuimus ab initio· ut dili
gamus inuicē; Manifestauit inde sedi
cere· contra hoc mandatū quisquis facit·
in p&cato illo ē scelerato· in quo incidunt
qui non nascunt ex dō; Non sic cain qui
ex maligno erat & occidit frm̄ suū· &
cuius rei gratia occidit eū? quia opera
illius maligna erant fratris uero eius iusta·
ergo ubi ē inuidia· amor fraternus ēē
non potest· Intendat caritas ura· qui in
uid&· non amat; P&catū diaboli ē in
illo· quia & diabolus inuidendo dei&cit·

cecidit enim & inuidit stanti. non ideo uoluit de
icere ut ipse star&. sed ne solus cader&. ten&e
in animo ex hoc quod subicit. inuidiam non pos
se esse in caritate. habes aperte cum laudaretur
ipsa caritas. caritas non emulatur. non fuit
caritas in cain. & nisi esset caritas in abel. non
acciper& deus sacrificium ei. cum enim ambo obtulis
sent. ille de fructib; terrae ille de f&ib; ouium.
quid putatis fratres quia deus fructus terrae neglex.
& f&um ouium dilexit. non intendit deus ad ma
nus. sed in corde uidit. & quem uidit cum ca
ritate offerre. ipsius sacrificium respexit.
quem uidit cum inuidia offerre. ab ipsius
sacrificio oculos auertit; Opera ergo abel
non dicit. nisi caritatem; Opera mala cain.
non dicit nisi odium fraternum; Parum est quia
odit fratrem suum & inuidit operib; bonis. quia
imitari noluit. necari uoluit. & hinc ap
paruit quia filius erat diaboli. & hinc ap
paruit iustus dei; Hinc ergo discernuntur
homines fratres mei. nemo adtendat linguas
sed facta. cor si non benefaciat pro fratrib;

ostendit quid inse habeat· temptationib; p̄bentur homines· nolite mirari· si odit uos mundus· nūquid sepe uobis dicendū ē· mundus non caelū· non terra· n& ista opera quae dš̄ fecit· sed dil&ctores mundi· ista sepe dicendo quib; dā onerosus sū· sed usq; adeo· non frustra dico ut aliqui interrogentur· an dixerim & non respondeant· ergo uel inculcando hereat aliquid in cordib; audientiū· qui ē mundus; Mundus ē quando in malo ponitur· dil&ctores mundi; Mundus quando in laude ponitur· caelū & terra ē· & quae in his opera dī· unde dicitur· & mundus p̄ ipsū factus ē; Item mundus ē plenitudo terrae· sic dix ipse iohs· non solū n̄rorū p&catorū ppitiator· ē· sed & totius mundi; Mundi dic omniū fideliū p orbem sparsorū; Mundus aū in malo amatores mundi sunt· qui amant mundū· frm̄ amare non possunt; Si odit uos mundus· nos scimus· quid nos scimus· quia transiuimus de morte ad uitā quia diligim̄ frs̄; Nemo interrog& hominē· redeat

unusquisq; ad cor suu͂· sibi inuenerit ca
ritate͂ fratnam· s&curus sit· quia transit de
morte ad uita͂; Iam in dextera e͂· non at
tendat quia modo gloria ei occulta e͂· cu͂
uenerit dn͂s tunc apparebit in gloria;
Uig& eni͂ sed adhuc in hieme· uig& radix·
sed quasi aridi sunt rami; Intus e͂ medulla
quae uig&· intus folia arboru͂· intus fruc
tus· sed aestate͂ exp&tat; Ergo nos scimus
quia transimus de morte ad uita͂· quia di
ligimus fr͂s· qui non diligit manebit in
morte; Ne put&is fr͂s leue ee͂ odisse aut
diligere· audi & qd͂ seqr͂; Omnis qui odit
fr͂m suu͂ homicida e͂· iam ergo si contemp
nebat quisq· odiu͂ fratnu͂· qui & homici
diu͂ in corde suo contempturus e͂ non mo
u& manus ad occidendu͂ homine͂· homi
cida iam ten&ur a do͂· uiuit ille· & iste ia͂
int̄f&tor iudicatur; Omnis qui odit fra
trem suu͂ homicida e͂· & scitis quia omnis
homicida non hab& uita͂ a&erna͂ in se
manente͂; In hoc cognoscimus dil&tione͂·

pfectionē dilectionis dic. pfectionē illam quā
commendauimus in hoc enī cognoscimus
dilectionē quia ipse p nob animam suā po
suit. & nos debemus p frib; animas ponere.
Ecce unde ueniebat p&re amas me. pasce oues
meas; Nam ut nouertis quia sic ab eo pasci
uolebat oues suas. ut animā suā p ouib; po
ner&. hoc illi continuo dix. cum iuuenis ees
pcingebas te & ibas quo uolebas. cum fueris
senior aliud te pcing& & toll& te quo tu non
uis; Hoc aū dix euangelista significans
qua morte clarificaturus erat dnm. ut cui
dixerat pasce oues meas. docer& eū pone
re animā p ouib; suis; Unde incipit caritas
frs. modicū attendite quo pficiatur. audis
tis ipsū finem & modū ipsū. & dns in euange
lio commendauit; Maiorē caritatem ne
mo hab& att. quā ut animā suā ponat p
amicis suis. pfectionē ergo ei ostendit in euglo.
& hic commendata ē ei pfectio. sed interro
gatis uos & dicitis uob. quando possumus
habere istā caritatē. noli cito d&e desperare.

forte nata ē. sed nondū pfecta ē. nutri eā ne
offocetur. sed dicturus es mihi. & unde noui.
quo eni pficiatur audiuimus. unde incipiat
audiuimus; Sequitur & dic. qui habuerit
facultates mundi & uiderit frm suū esurien
tem & clauserit uiscera sua ab eo. quomodo
poterit dilectio di manere in eo; Ecce un
de incipit caritas. si nondū es idoneus mori
p frē. iam idoneus esto dare de tuis facultatib;
fratri. iam pcutiat caritas uiscera tua. ut
non de iactantia facias sed de intimo adipe
misericordiae. ut consideres illū in egestate
positū. si eni supflua non potes dare frī tuo.
animā tuā potes ponere p fratre; Iacet pe
cunia in sinu tuo quā tibi fures possunt of
ferre. & si illa non auferrent fures. morien
do illā deseres. & iam si te illa uiuentē non
deserat quid inde facturus es; esurit fr tuus.
in necessitate positus ē. fortassis suspenditur.
a creditore angustatur. non habet ipse. habes
tu. frē. simul empti estis. unū ptiū urm est.
ambo xpi sanguine redempti estis. unde

simisereris· sihabes facultates mundi· quid ad
me ꝑtin&· forte dicis· ego daturus sū p&uniā
meā neille molestiā patiatur? si tibi hoc re
sponderit cor tuū· dil&ctio patris non inte
man&· non es natus ex dō· quomodo te glo
riaris eē xpianum· nomen habes & facta
non habes· si aū nomen sequtū non fuerit
opus; dicat te quisq; paganū· tu factis osten
de te xpianum· nam si factis non ostendis
xpianū· om̄s te xpianū uocent· quid tibi
ꝓdest nom̄ ubi res non inuenitur? Qui aū
habuerit facultates mundi· & uiderit frm̄
suū egentē & clauserit uiscera sua abeo· quo
modo potest dil&ctio dī manere ineo? filioli
mei non diligamus uerbo tantū & lingua·
sed opere & ueritate; Puto manifestatū
uobis eē magnū & n&cessariū s&r&um· & sacra
mentū frs̄ mei quid ualeat caritas omnis scrib
tura commendat· sed nescio si alicui amplius
quā in ista epla cōmendatur rogamus &
obs&ramus uos in dn̄o· ut & illa quae audis
tis memoria teneatis· & ad ea quae adhuc

dicenda sunt don&c finiatur ipsa epta inten
ti ueniatis· Intenti audiatis· aperite aū cor
ad semina bona· extirpate spinas: ne offoce
tur in uob̄ qđ seminatur· sed potius crescat
seges· & gaudeat agricola· & horreū uob̄
p̄par& tamquā frumentis non ignē tāquā
paleis; EXPLICIT TRACT·V· INCIP TRACT
VI· DE SER·VI· EIUSDEM· AB EO qđ scribtū ē;

In hoc cognoscimus quia ex ueritate sumus
& c&era usq; ad id qđ ait; Omnis sp̄s qui con
fit&ur ihm̄ xp̄m in carne uenisse ex dō ē·
& omīs sp̄s qui soluit ihm̄· & negat eū in car
ne uenisse· ex dō non ē· & hic ē antixp̄s de
quo audistis qđ uenturus ē & n̄ in isto mundo ē;

Si meministis frs hesterno nos conclausisse
sermonē ad istā sententiā· quae sine dubio
manere debuit· & deb& in corde u̅ro quia
ipsā nouissimā audistis· filioli non diligam̄
uerbo tam̄ & lingua sed opere & ueritate;
Et in hoc cognoscimus quia ex ueritate sum̄
& corā ipso p̄suadem̄ corda n̄ra· quia si male
senserit cor n̄rm̄· ds̄ maior ē corde n̄ro.

& nouit om̄a; Dixerat · non diligamus uer
bo & lingua tantum · sed opere & ueritate;
Queritur a nob̄ in quo opere & in qua ueritate
agnoscitur qui diligit dn̄m · uel qui diligit
fratrē suū · Iam superius dixerat quousq;
caritas pficiatur · qd̄ & dn̄s in euangelio ait;
Maiorē hac dil&tionē nemo hab& q̄ ut ani
mā suā ponat p amicis suis · & iste hoc dixerat
sic ille animā suā p nob̄ posuit · debemus &
nos p fratrib; animas ponere; Hæc ē pf&tio
caritatis · & maior omnino non potest inue
niri · sed quia omnib; pf&ta non ē · & despe
rare non deb& in quo pf&ta non ē · si iam
nata ē quae pficiatur · & utiq; si nata ē nu
triendā ē · & quib; dā suis nutrimentis · ad
pf&tionē ppriā pducenda · quesiuimus in
choationē caritatis unde incipiat · & ibi
continuo inuenimus · si quis habuerit fa
cultates mundi · & uiderit frm̄ suū egentē ·
& clauserit uiscera sua aduersus eū · quomo
do dil&tio patris man& in illo ergo inci
pit ista caritas frs̄ · ut de suis supfluis tribu

at egenti. in angustiis aliquib; constituto.
ex eo qđ sibi abundat scdm tempus atribu
latione temporali liber&frm. hinc
exordiū caritatis. hanc ita ceptā si uerbo
di & futurae uitae nutriueris. p ueni& ad
illā pfectionē. ut paratus sis animā tuam
ponere pfratrib; tuis. sed quia multa talia
fiunt ab his qui alia querūt. & qui frs non amant.
reuocemus ad testimoniū conscientiae un
de pbamus quia multa talia fiunt ab his q
frm non amant. quā multi sē in heresibus
& scismatib; martyres dicunt. uidenturq;
sibi animā ponere pfratrib; suis. si pfratrib;
animas ponerent. non se ab uniuersa frat
nitate separarent; Item quā multi sunt.
qui iactantiae causa multa distribuunt.
multa donant & non ibi querūt. nisi laudē
humanā & gloriā popularē. plenā uen
tis nulla stabilitate solidatā; Quia ergo
sunt tales. ubi ergo pbanda erit caritas
fratna. quia uoluit illā pbari. & ait am
monens. filioli. non diligamus uerbo tam

&lingua· sed opere &ueritate; Querimus
In quo opere· in qua ueritate· potest ēē ma
ni festius opus· quā tribuere pauperib;;
Multi hoc iactantia faciunt non dil&ctione·
potest ēē maius opus quā mori p fratribus·
& hoc multi uolunt putare se facere iactan
tia nominis comparandi· non uiscerib; di
l&ctionis· restat ut ille diligat frm̄ qui ante
dm̄ ubi solus uid& cordi suo psuad&· & intro
gat cor suū an uere p̄p fratrū dil&ctionē hoc
faciat· & p hib& illi testimoniū oculus qui pe
n&rat cor quo homo adtendere non potest·
ideo paulus aptls qui aparatus erat p fratrib;
mori & dicebat· ipse impendar p animabus
urīs· tamen quia dīs hoc uidebat in corde ip
sius non homines quib; loquebatur ait illis·
mihi aū p minimo ē ut a uob dii udicer aut
ab humano die· & ostendit &iā ipse quodā
loco quia solent ista fieri· inani iactantia
non firmamento caritatis; Ait enī cū de
ipsius caritatis commendatione loquer&ur·
si distribuero omīa mea pauperib;· & tradi

dero corpus meū ut ardeat. caritatē aū
non habeam. nihil mihi pdest; Potest enī
quisquā hoc facere sine caritate. nam qui
non habent caritatē. diuiser̄ unitatē. que
rite ibi &uidebitis multos multa tribuere
pauperibus; Uid&is alios paratos ad susci
piendā mortē. ita ut desinente psecutore
seipsos pcipitent. isti sine dubio hoc sine
caritate faciunt; Reuocemur ergo ad con
scientiā de qua dic̄ aptls. nam gloria nr̄a
haec ē testimoniū conscientiae nr̄ae. reuo
cemur ad conscientiā de qua idem dic̄;
Opus aū suū pb& unusquisq; & tunc in sem&
ipso gloriā habebit & non in altero; Opus
ergo suū pb& unusquisq; nr̄m. utrū de ue
na caritatis eman&. utrū de radice dil&tio
nis rami bonorū operū pullulent; Opus aū
suū pb& unusquisq; att. & tunc in sem& ip
so gloriā habebit & non in altero. non quan
do illi phib& testimoniū lingua aliena.
sed quando phib& conscientia ppria;
Hoc ergo hic commendat. in hoc cognoscimur

quia ex ueritate sumus. quando opere & ueritate non uerbis & lingua tamen diligimus. & corā ipso psuademus cor dinr̄o; Quid est corā ipso.? ubi ipse uid&. unde dn̄s in eugl̄o. cau&e inquit facere iustitiam urā̄ corā hominib;. ut uideamini ab eis. alioquin. mercedē non habebitis apud patrē ur̄m qui in caelis est. & quid ē. nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.? nisi quia dextera pura conscientia ē. sinistra mundi cupiditas;

Multi p cupiditatē mundi multa mira faciunt. sinistra operatur non dextera. dextera deb& operari. & nesciente sinistra. ut n& misceat se cupiditas scli quando aliquid boni dil&ctione operatur. & ubi hoc cognoscimus. ante dm̄ es. Interroga cor tuū. uide quid f&isti. & quid ibi adp&isti. salutē tuā an laudē hominē uentosam. intus uide; Nā homo iudicare non potest. si psuademus cor dinr̄o. coram ipso psuademus; Quia si male sentiat cor nr̄m. idest accus& nos intus. quia non eo animo facimus quo faciendū ē; Ma

ior est ds corde nro & nouit om̄a. cor tuum
abscondis ab homine. a dō absconde si potes.
quomodo abscodis ab eo. cui dictū ē. a pecca
tore quodam timente & confitente; Quo ibo
a spū tuo. & a faci&ua quo fugiā? quaerebat
qua fuger&. & euader& iudiciū dī & non in
ueniebat ubi eum non ē dī? si ascendero inquit
in caelū ibi es. si descendero ad infernū ades.
quo iturus es. quo fugies? uis audire consiliū?
si uis ab illo fugere. ad ipsū fuge. confitendo
non ab ipso latendo. latere enī non potes. sed
confiteri potes. dic illi. refugiū meū tu es. & nu
triatur in te dil&tio. quae sola pducit ad uitā;
Perhibeat tibi conscientia tua. testimoniū.
quia ex dō est; Si ex dō ē. noli illā ante hom
nes iactare. quia n& laudes hominū te leuant
in caelū n& uituperationes inde te deponunt.
ille uideat qui coronat. ille sit testis quo iu
dice coronaris; Maior. ē ds corde nro & no
uit om̄a; Karmi. & si cor non male senserit. fi
duciā habemus ad dm̄. qđ ē cor non male sen
serit. uerū nobis responderit. quia diligim̄

& germana dilectio ē innobis. nonficta
sedsincera. salutē fraternā querens. nullū
emulumentū expectans afrē nisi salutem
ipsius; Fiduciamhabeamus addm̄. & quic
quid petierimus accipiemus abeo. quia
man data eius seruamus; Ideononincon
spectu hominū. sedubi ipse ds̄ uid& incor
de. fiduciā ergo habemus addm̄. & quic
quid postulauerim̄ abeo accipiemus. sed
quiamandataeius seruamus; Quae sunt
man dataeius.? Numquid rep&endū ē. man
datū nouū douob ut uos inuicē diligatis.
ipsā caritatē loquitur. ipsā commendat.
quis quisergo habuerit caritatē fratnam.
& corā dō habuerit ubidsuid&. corque eius
interrogatū sub iusto examine nonealı
ud responderit. quā germanā ēē radicē
caritatis. unde bonifructus existant;
Hab& fiduciamapud dm̄. & quicquid postu
lauerit abeo accipi&. quiamandata eius
seruat; Occurrit questio quaedā. quia
nonille aut ille homo. aut tu. aut ego.

quisi p&iero aliquid á dn̄o dō n̄ro & accepere.
facile de me potest dicere unusquisq; non
hab& caritatē. & de quolib& homine huius
temporis facile dici potest. & sentiat quis
qd̄ uult homo de homine; Maiorē questio
nē non faciunt. nisi illi uiri. quos scōs con
stat fuisse cū scriberent. & modo sunt cū dō.
quis hab& caritatē si eam paulus non habe
bat. qui dicebat; Os n̄r̄m pat& ad uos. ó co
rinthi. cor n̄r̄m dilatatū ē. non angusta
mini in nob. qui dicebat impendar ꝓ ani
mab; urīs. & tanta gratia in illo erat. ut ma
nifestar&ur eū habere caritatē. Inuenimi
tantū eū p&isse & non accepisse; Quid di
cimus frs. questio ē. intenti estote ad dm̄.
magna ē questio ista. quomodo de p&cato
ubi dictū ē. qui natus ē ex dō non p&cat. In
uenimus hoc ēē p&catū uiolare caritatē.
& hoc ꝓprie designatū ēē in hoc loco. sic &
nunc querimus. quid dixerit. si enī uerba
adtendas planū planū uid&ur. si ex em
plo obscurū ē. uerbis his nihil ē planius.

& quicquid postulauerimus accipiemus ab eo.
quia mandata eius seruamus. & quae pla
cent illi in conspectu eius facimus. quicquid
postulauerimus ait. accipiemus ab eo. an
gustauit uehementer quia & ibi angustar&
si dicer& omne peccatum. sed ideo inuenimus
locum exponendi. quia de certo peccato dixit
non de omni. sed de quodam peccato. quod omnis
qui natus est. ex deo peccatum non facit. & inue
nimus ipsum quod dam peccatum uiolationem esse
caritatis; Et habemus exemplum de euangelio
manifestum. quando ait dominus. si non uenissem.
peccatum non haberent. qui dergo ad innocen
tes iudaeos uenerat. qui a sic loquitur. ergo
si ipse non uenir& peccatum non haberent.
presentia ergo medici f&it egrotos. febre
non abstulit. quis hoc uel demens dicat
ille non uenit nisi curare & sanare egro
tos; Quare ergo dixit. si non uenirem pecca
tum non haberent. nisi certum quod dam pec
catum uoluit intellegi. quoddam enim pecca
tum non haberent iudaei; Quod peccatum;

quod in eū non crediderī · qđ p̄sentē contēp
ser̄ · sic ergo ibi p&catū dix · & non ē conse
quens ut omne p&catū intellegamus ·
sed certum p&catū · sic & hic non omne p&
catū · ne contrarius sit illi loco ubi ait · si
dixerimus quia p&catū non habemus nos
ipsos seducimus · & ueritas in nob non ē ;
Sed certū qđ dā p&catū id est uiolationem
caritatis ; hic aū plus non constrinxit · si
p&ierimus dix · si non nos accusauerit cor nr̄m ·
& renuntiauerit in consp&tu dī · quia uera
di l&tio ē in nob · quicquid postulauerim̄
ab eo accipiemus · iam ergo dixi caritati
urāe frs̄ · nemo adtendat ad nos · quid enim
sumus nos · aut quid estis uos · quid nisi &cta
dī quae nota ē omnib; · & si illi plac& in illa su
mus · & qui in di l&tione in illa manebimus ·
ibi p seueremus · si uolumus ostendere dil&ti
onem quā habemus ; Uerū tamen de apto
paulo quid male sensuri sumus · ipse non di
ligebat frs̄ · apud ipsū non erat testimoniū
conscientiae eius in consp&tu dī · non erat

in paulo radix illa caritatis. unde omīs fructus
boni pcedebant. quis hoc demens dixerit? ubi
ergo inuenimus p&isse aptm. & non acce
pisse. ait ipse. in magnitudine reuelationū
ne extollar. datus ē mihi stimulus carnis
meae angelus satanae qui me colafic&. ppt
qđ ter dnm rogaui ut auferr& eū a me. &
dix mihi. sufficit tibi gratia mea. nam uirtus
in infirmitate pficitur; Ecce non ē audi
tus ut auferr&ur ab illo angelus satanae;
Sed quare? quia non ei pderat; Ergo audi
tus ē ad salutē. qui non ē exauditus ad uolun
tatē; Non erit magnū sacramentū caritatis
urā. qđ ideo commendamus uobis. ne exci
dat uobis in temptationib; uris. scia ad salutē
omīa exaudiuntur. semp exaudiuntur ad
salutē aeternā. ipsam desiderat. quia
scdm hanc semp exaudiuntur; Sed si discer
namus exauditiones dī. inuenimus enī quos
dā non exauditos ad uoluntatē. & exaudi
tos ad salutē; Et rursus quosdā inuenim
exauditos ad uoluntatē. & non exauditos

ad salutē; Hoc discernite. hoc tenete. exem
plū eius qui non ē exauditus ad uoluntatē
sed exauditus ē ad salutē; Audi aptm pau
lū. nam ipsam exauditionē ad salutē osten
dit illi dš. sufficit tibi inquit gratia mea. nā uir
tus in infirmitate pficitur; Rogasti cla
masti ter clamasti. ipsū semel qđ clamasti
audiui. non auesti aures meas a te. noui
quid faciā; Tu uis auferre me:dicamtū
quo ureris. ego noui infirmitatē qua graua
ris; Ergo iste ad salutē exauditus ē. ad uo
luntatē non est exauditus. quos inuenimus
exauditos ad uoluntatē. non exauditos ad
salutē inuenimus. putamus aliquē impiū
exauditū ad uoluntatē. non exauditum.
ad salutē. si alicuius hominis exemplū po
suero. forte dicturus es mihi. tullū dicis
iniquū. nam iustus erat. si iustus non et.
adō non exaudiretur; Talem ppositurus
sum de cuius iniquitatē. et impietate ne
mo dubitet; Diabolus ipse petiit iob. et acce
pit. nonne et hic de diabolo audistis. quia

qui facit peccatum ex diabolo est; Non quia ille creavit. sed quia iste imitatur; Nonne de illo dictum est in veritate non stetit. nonne ille est. antiquus ille serpens. qui per feminam venenum primo homini propinavit. quia ad ipsum iob feminam propterea servavit per quam maritus non consolaretur. sed temptaretur;
Ipse diabolus petiit sanctum virum temptandum. et accepit. petiit apostolus ut auferretur ab eo stimulus carnis. et non accepit. sed apostolus magis exauditus est quam diabolus; Apostolus enim exauditus est ad salutem. et si non ad voluntatem; Diabolus exauditus est ad voluntatem. sed ad damnationem; Ideo enim concessus est iste temptandus. ut eo probato esset ille cruciandus; Sed hoc fratres non tantum in veteribus libris invenimus. et in euangelio invenimus;
Petierunt daemones a domino cum eos excluderet ab homine. ut ire permitterentur in porcos. non eis possit dicere dominus. ut non et illuc accederent. non enim si nollet rebellaturi erant contra regem caeli et terrae. cesti

tamen mysterii gratia. & certa dispensatio
ne dimisit daemones in porcos. ut osten
deret eis diabolum dominari. qui uitam por
corum gerunt; Daemones exauditi sunt.
apostolus non auditur. an potius quod uerius est
dicimus. immo apostolus exauditus est. daemo
nes non sunt exauditi; Illorum uoluntas
facta est. huius sanitas perfecta est. secundum hoc in
tellegere debemus quia deus & si uoluntati
nostrae non dat salutem dat. quid si enim hoc
peteris quod tibi obest. & medicus nouit quia
obest tibi; Non enim non te exaudit medi
cus quando forte tu frigidam petis. & si prodest.
statim dat. si non prodest non dat. non audi
uit. an potius ad sanitatem exaudiuit qui
ad uoluntatem contradixit; Sit ergo in uob
caritas fratres. sit in uobis & securi estote. & quando
non uobis datur quod petitis exaudimini. sed
nescitis; Multi dati sunt in manus suas ma
lo suo. de quibus apostolus dicit. tradidit illos deus
in desideria cordis eorum; Petiit aliquis mag
nam pecuniam. accepit malo suo. quando illam

non habebat parũ timebat. habere illã
cepit. p̃da factus ẽ potentiori. nonne ma
lo suo exauditus ẽ. qui uoluit habere un
de a latrone quereret&ur. quẽ pauperẽ
nemo querebat; Discite rogare dm̃. ut
medico committatis qđ ipse nouit faci
at. tu morbũ confitearis. ille medicamtũ
adhibeat. tu tantũ caritatẽ tene. nam ille
s&care uult. urere uult. tu si clamas & non
exaudiris in ustione & tribulatione nouit
ille quousq; putre ẽ. tu iam uis. reuoc&
manus & ille uulneris sinus adtendit. scit
quousq; ꝑueniat. non te exaudit ad uolun
tatẽ. sed exaudit ad sanitatẽ; Certi ergo
estote frs̃ mei. quia qđ ait apls uerũ ẽ. quid
enĩ oremus. sic oport& nescimus. sed ip
se sps̃ int̃pellat gemitib; inenarrabili
bus. quia ipse interpellat p scis. quid est
ipse sps̃ interpellat p scis. nisi ipsa caritas.
quae in te p spm̃ facta ẽ. ideo enĩ dic idem
apostolus. caritas dĩ diffusa ẽ in cordib;
nr̃is p spm̃ scm̃ qui datus ẽ nob. caritas

ipsa gemit. caritas orat. contra hanc au
res claudere non nouit quillā dedit; Secu
rus esto. caritas rog&. & si ibi sunt aures dñi.
non fit qđ uis. sed fit qđ tibi expedit. ergo
quicquid postolauerimus inquit accipi
emus ab eo. iam dixi si ad salutē intellegas
nulla questio ē. si non ad salutē. questio ē.
& magna quae te calumniatorē facit pau
lo apto. quicquid p&ierimus accipiem
ab eo. quia mandata ei seruamus. & quae
placent illi in consp&tu eius facimus. in
consp&tu ei ubi uid&. & quae illa mandata
sunt; Hoc ē inquit mandatū illius ut cre
damus in nomine filii ei ihu xpi. & diligam
inuicē; Uid&is quia hoc ē mandatū. qui
facit p&catū. facit quo car& omnis qui
natus ē ex dō; Sic dedit nob mandatum
ut diligatis inuicem. uid&is quia nihil
aliud nob p̄cipitur. nisi ut diligam
inuicē. & qui seruauerit mandatū
eius. in ipso manebit & ipse in eo. & in hoc
cognoscimus. quia man& in nob de spū

quē dedit nob· nonne manifestū ē quia hoc
agit sp̄s sc̄s in homine· ut sit in illo dil&ctio
& caritas· nonne manifestū ē· qđ ait apls·
caritas dī diffusa ē in cordib; nr̄is p sp̄m scm̄
qui datus ē nobis· d& caritate enim loque
batur & dicebat· quia in consp&tu dī de
bemus interrogare cor nr̄m· qđ si non ma
le senserit cor nr̄m· id est si confiteatur
quia de dil&ctione fratris fit· quicquid fit
in bono opere accessit· & iā cū de manda
to dic· hoc ait; Hoc ē mandatū eius ut
credamus in nomine filii eius ihū xp̄i· &
diligamus inuicem· & qui facit mandatū
eius in ipso man& & ille in eo; In hoc cog
noscimus quia man& in nob de sp̄u quē
dedit nob· si enī inueneris te habere cari
tatē· habes sp̄m dī· ad intellegendū; Ualde
enī n&cessaria res ē· primus temporibus
cadebat [hole] sup credentes sp̄s sc̄s· & lo
quebantur [hole] linguis quas non didicerant·
quomodo sp̄s dabat eis pnuntiare signa
erant tempore opostuno; Oportebat

enī ita significari in omnib; linguis spm̄
scm̄. quia euangeliū dī p omnes linguas cur
surum erat toto orbe terrarū. significatū
est illud & transiit. numquid modo quib;
inponitur manus ut accipiant spm̄ scm̄.
hoc expectatur ut linguis loquantur?
aut quando inposuimus manū istis infan
tib; adtendit unusquisq; urm̄ utrum
linguis loquerentur. & cū uider& eos non
loqui. ita puerso corde aliquis urm̄ fuit
ut dicer&. non acceperū isti spm̄ scm̄. nam
si accepissent. linguis loquerentur. quē
admodū tunc factū ē. si ergo p ha&c non
fiat modo. testimoniū psentiae sps sci
unde fit. unde cognoscit quisquis acce
pisse se spm̄ scm̄. interrog& cor suum.
diligit fratrē man& sps dī in illo. uideat.
pb& seipsū corā oculis dī. uideat si ē in
illo dil&tio pacis & unitatis dil&tio & clae
toto orbe terrarū diffusae. non adten
dat eū solū diligere frm̄. quē adtendit
ante se; Multos enī non uidemus frs nros.

& in unitate sp̄s illis copulamur. quid mirum quia nobiscū non sunt. in uno corpore sumus. unum caput habemus in caelo. fr̄s. oculi nr̄i non se uident. quasi non se norunt. an in caritate conpaginis corporalis non se norunt se nā ut nouerittis quia in coniunctione caritatis se norunt quando ambo patunt. non lic& ut ali quid adtendat dexter. qd̄ non adtendat sinister;
Dirige radiū dextrū sine altero si potes. simul coeunt. simul diriguntur. intentio una ē. loca diuersa sunt. si ergo omnis qui t&cū diligit dm̄ unam intentionē t&cum hab&. noli adtendere quia corpore in loco separatus ē. aciem cordis simul fixistis in lumine ueritatis. ergo si uis nosse quia accepisti spm̄. interroga cor tuū. ne forte sacramentū habes & uirtutē sacramenti non habes. interroga cor tuū si ē ibi dil&tio fr̄is. securus esto. non potest ēē dil&tio sine spū dī. quia paulus clamat. caritas dī diffusa ē in cordib; nr̄is p spm̄ scm̄ qui datus ē nob; Dil&tissimi.

nolite omni spu̅i credere. quia dixerat. in
hoc cognoscimus q̅d manet in nob de spu̅
quē dedit nobis. unde au̅ cognoscitur ipse.
adtendite; Dilectissimi. nolite omni spu̅i
credere. sed p̄bate sp̄s si ex dō sunt. & quis
ē qui p̄bat sp̄s; Difficilē rem nobis p̄posuit
fr̄s mei. bonū ē nob ut dicat ipse unde dis
cernamus; Dicturus ē ne formidetis. sed
primo uidete. adtendite. uidete hinc
exprimi illud unde uani heretici calū
niantur. adtendite. uidete q̅d ait. dilectis
simi. nolite omni spu̅i credere. sed p̄bate
sp̄s si ex dō sunt. sp̄s sc̄s nomine aquae ap
pellatus ē in euangelio dn̄o clamante
& dicente. si quis sitit ueniat ad me & bi
bat. qui credit in me aquae uiuae flumi
na fluent de uentre eius. euangelista
au̅ exposuit unde diceret. secutus enim ait.
hoc au̅ dicebat de spu̅ quē accepturi erant
qui in eū erant credituri. quare non mul
tos baptizauit dn̄s. sed quid ait. sp̄s au̅
non dū erat datus. quia ih̄s non dū erat

glorificatus· quare ergo illi baptismū ha
bebant· & spm̄ scm̄ nondū acceperant· quē
die pentecosten misit dn̄s de caelo ut dare
tur sps· expectabatur clarificatio dn̄i· &
ante quā clarificaretur & antequā mitte
ret eū; Inuitabat tam̄ homines ut se ppa
rarent ad accipiendā aquā de qua dix·
quisitit ueniat ad me· & bibat & qui cre
dit in me flumina aquae uiuae de uen
tre eius fluent· quid ē· flumina aquae
uiuae? quid ē· illa aqua· nemo me inter
roget· euangeliū interroga· hoc aūt di
cebat ait de spū quē accepturi erant qui
in eū credituri erant· aliud· ē· ergo aqua
sacramenti· aliud aqua quae significat
spm̄ dī· aqua sacramenti· uisibilis ē· aqua
sps· inuisibilis ē· ista abluit corpus· &
significat qđ fit in anima· p illū spm̄ ipsa
anima mundatur & saginatur· ipse ē
sps dī quē non possunt habere heretici·
& quicumq; se ab ecclā pcidunt· & qui
cūq; non apte pcidunt· sed p iniquitatē

p̄cisi sunt. & intus tamquā paleae uol
uuntur & grana non sunt; Non habent
istū spm̄. iste sps̄ nomine aquae á dn̄o sign
ficatus ē. & audiuimus ab hac epta. nolite
omni spūi credere. & testantur uerba salo
monis. ab aqua aliena abstin&e. quid est
aqua? sps̄. numquid aqua semꝑ spm̄ signi
ficat; Non semꝑ sed quidā locis spm̄ signi
ficat. quib; dam locis baptismū signifi
cat. quib; dā locis populos significat. qui
dā locis consiliū significat; habes quo
dā loco dictū. fons uitae consiliū posseden
tib; eū. ergo ꝑ diuersa loca scribturarū.
nomen aquae diuersa significat. nunc
tamen nomine aquae spm̄ scm̄ audistis.
non ex interp̄tatione nr̄a sed ex testimo
nio euangelii ubi ait; hoc aū dicebat
de spū quē erant accepturi hi qui in eum
erant credituri. si ergo aquae nomine
significatur sps̄ scs̄. & dic nob epistola
sua. nolite omni spūi credere. sed pbate tsi.
sps̄ si ex dō sunt; Intellegamus inde dictū

ēē · ab aqua aliena abstin&e · & de fonte
alieno ne biberis · quid ē de fonte alieno ne
biberis · spū alieno n& credideris · restat ergo
examen unde p̄b&ur quia sp̄s dī ē; Posuit
quidem signū & hoc fortasse difficile · ui
deamus tamen · an ad illā caritatē reditu
risumus ipsa ē · quae nos doc& · quia ipsa
ē unctio tamen hic quid ait · p̄bate sp̄s si
ex dō sunt · quia multi pseudo p̄ph&ae ex
ierunt in istū mundū; Jam ibi sunt omš
her&ici · & omš scismatici · quomodo ergo
p̄bos sp̄s sequitur · in hoc cognoscitur sp̄s
dī · erige aures cordis; Laborabamus
& dicebamus · quis nouit · quis discernit ·
ecce dicturus ē signū · in hoc cognoscitur
sp̄s dī; Omnis qui non confit&ur ihm̄ xp̄m
in carne uenisse · non ē ex dō · & hic ē anti
xp̄s · de quo audistis qđ uenturus sit & nunc
in isto mundo ē; Quasi erigunt aures
ad discernendos sp̄s · & tale quiddā audi
uimus · unde nihilominus discernamus;
Quid enī ait · omnis sp̄s qui confit&ur ihm̄

xp̄m in carne· uenisse ex dō ē· ergo sp̄s·
qui ē apud her&icos ex dō ē qui confitent̄
ih̄m xp̄m in carne uenisse iam hinc erigunt
se forte aduersus nos & dicunt; Uos non
hab&is sp̄m ex dō· sed nos confitemur ih̄m
xp̄m in carne uenisse iste aū illos nega
uit sp̄m di habere· qui non confitentur
ih̄m xp̄m in carne uenisse· quere ab arri
anis· confitentur ih̄m xp̄m in carne ue
nisse; Quere ab eonomianis· confitentur
ih̄m xp̄m in carne uenisse; Quere á ma
cedonianis· confitent̄ ih̄m xp̄m in carne
uenisse; Interroga catafrigas· confiten
tur ih̄m xp̄m in carne uenisse interroga
nauatianos· confitentur ih̄m xp̄m in
carne uenisse; Om̄s ergo isti hereses·
sp̄m di habent· non ergo pseudoprophetae
sunt? nulla ē ergo ibi deceptio? nulla ē
ibi seductio? certe antichristi sunt· qui
exier̄ a nob· sed non erant ex nob; Quid
ergo facimus· unde discernimus· inten
dite· eamus simul in corde & pulsemus

uigilat ipsa caritas. quia ipsa pulsatura ē.
ipsa aptura. modo intellegitis in nomine
dn̄i nr̄i ihū xp̄i. iam superius audistis quia
dictū ē. qui negat ihm̄ xp̄m in carne ue
nisse. hic ē antichristus. & ibi quesiuim̄
quis neg&. quia n& nos negamus. n& illi ne
gant. & inuenimus quosdā factis negare;
Adhibuimus testimoniū de aplō qui ait. con
fitentur se nosse dm̄. factis aū negant; Sic
ergo & modo queramus in factis. non in lin
gua. quis ē xp̄s qui non ē ex dō? qui negat
ihm̄ xp̄m in carne uenisse; & quis ē sp̄s
qui ē ex dō? qui confit&ur ihm̄ xp̄m uenis
se in carne. heia fr̄s. opera attendamus
non strepitū linguae. que ramus quare
uenerit in carne xp̄s & inuenimus qui eū
negant in carne uenisse; Nam si linguas
attendas. multas hereses es auditurus. con
fitentes xp̄m in carne uenisse. sed conuin
cit eos ueritas; Quare uenit xp̄s in carne.
nonne ds̄ erat? nonne de illo scribtū ē In
principio erat uerbū. & uerbū erat apud

dm̄. & ds̄ erat uerbū; Nonne ipse pascebat
angelos. & ipse pascit angelos. nonne sic
uenit. ut inde non rec&eder&. nonne sic as
cendit. ut nos non dimitter&; Quare ergo
uenit in carne? quia oportebat nob spē
resurr&ctionis ostendi; Ds̄ erat & in car
ne uenit. ds̄ enī mori non poterat. caro
mori poterat. ideo ergo uenit in carne.
ut morer&ur p nob. quē admodū autē
mortuus ē p nobis. maiorē hac caritatem
nemo hab&. quā ut animā suā ponat p
amicis suis; Caritas ergo illū adduxit
ad carnē. quisquis ergo non hab& ca
ritatē. negat xp̄m in carne uenisse; Nunc
&iā interroga om̄s her&icos. xp̄s uenit in
carne? uenit hoc credo. hoc p fiteor; Im
mo ego conuinco. quia negas; Dicis uoce.
negas corde. dicis uerbis. negas factis. quo
modo inquis nego factis? quia ideo uenit
xp̄s in carne. ut morer&ur p nobis. ideo
mortuus ē p nob. quia caritatē multā
docuit. maiorē hac caritatē nemo hab&.

quã ut animã suã ponat p amicis suis; Tu non habes caritatē. qui a p honore tuo diuidis unitatē; Ergo hinc intellegi te xp̄m ex dō. pulsate. tangite uasa fictilia. ne forte crepuer̄. & male resonent; Uid&e si integre sonant. uid&e. si ibi est caritas. tollis te ab unitate orbis terra rū. diuidis ęcclam p scismata; Dilanias corpus xp̄i. ille uenit in carne ut colli gat. tu ideo clamas ut spargas. ergo ip se ē sp̄s dī. qui dicit ihm̄ xp̄m in carne uenisse. qui dic̄ non lingua sed factis. qui dic̄ non sonando sed amando. ille aū non ē sp̄s dī. qui negat ihm̄ xp̄m in carne uenisse. negat & ipse non lingua sed ui ta. non uerbis sed factis; Manifestatū ē ergo. unde cognoscamus frs̄; Multi in tus. quasi intus sunt. nemo aū foris. nisi uere foris. adeo ut noueritis quia ad fac ta p&ulit. & omnis sp̄s qui soluit xp̄m in carne uenisse. non ē ex dō. soluere fac tis intellegitur. quid tibi. ostendit. qui

negat quia dix. soluit. ille uenit colligere..
tu uenis soluere. distingere uis membra
xp̄i. quomodo non negas. xp̄m in carne
uenisse. qui disrumpis &ctam dī quā ille con
gregauit; Contra xp̄m ergo uenis. anti
christus es. sed quando intus es. lates. quan
do foris es. manifestaris. soluis ihm̄. & negas eū
in carne uenisse. non es ex dō. ideo dic̄ in
euangelio. qui soluerit unū de mandatis
istis minimis. & docuerit sic. minimus uoca
bitur in regno caelorū; Quid est soluitur?
quid ē. doc&ur? soluitur factis. & doc&ur
quasi uerbis; Qui p̄dicas non furandum.
furaris; Soluit ergo in facto. qui furatur.
& quasi doc& sic minimus uocabitur in reg
no caelorū. id est in &cta huius temporis.
de illo dictū ē. quae dicunt. facite. quae
aū faciunt. facere nolite; Qui aū f&erit.
& sic docuerit. magnus uocabitur in reg
no caelorū. ex eo qd̄ dixit. hic f&erit. con
tra hoc ibi dix soluerit. idē non f&erit.
& docuerit sic; Ille ergo soluit. qui n̄ facit.

quid nos doc& nisi ut facta interrogemus
non uerba credamus. obscuritas rerū multa
nos cogit dicere. maxime ut illud qđ dn̄s
reuelare dignatur. & iam ad tardiores
fr̄s perueniat; Quia omīs xp̄i comparati sunt.
& uereor ne ipsa ep̄la istis diebus sic ꝑmi
seram non finiatur. sed qđ dn̄o plac& me
lius ē seruare reliquias. quā onerare
corda nimio cibo. explicit tract. sextus.

INCIP SEPTIMUS EIUSDEM FERIA
SEPTIMA PASCHAE;

Abeo loco ubi scribtū ē. Iam uos ex dō estis
filioli. & uicistis eū & cetera usq; ad id qđ
ait. non qđ nos dixerimus dm̄. sed quia ipse
dilexit nos. & misit filiū suū litatorē pp̄ peccatis nr̄is;

Mundus iste omnib; fidelib; querentib;
patriā. sic ē quomodo fuit heremus po
pulo isrt; Errabant quidē adhuc & pa
triā querebant. sed duce dō errare non
poterant; Uia illis fuit. iussio dī; Nam
ubi p. xl annos circuier̄. paucissimis man
sionib; conficitur iter ipsū. & notum ē

omnib;. tardabantur quia exercebant̄. non quia deserebantur; Quod ergo nobis pmittit dš ineffabilis dulcedo ē. & bonum. sic scribtura dic̄. & sepe cōmemorantib; nob audistis; Quod oculus non uidit. n&c auris audiuit. n&c in cor hominis ascendit; Labo rib; aū temporalib; exercemur. tempta tionib; aū uitae p̄sentis erudimur; Sed si non uultis in isto heremo siti mori. bibite caritatē. fons ē. quē uoluit dš hic ponere. ne deficiamus in uia; Et abundantius eū bibemus. cū ad patriā uenerimus; Modo euangeliū l&cū ē. ut de ipsis uerbis quib; l&ctio terminata ē dicā. quid aliud. nisi d& caritate audistis. quando quidem pactū f&cimus cū dō nro in oratione. ut si uolum̄ dimittat nobis p&cata nr̄a. dimittam̄ & nos p&cata. quae in nos fuerint cōmissa; Non aū dimittit. nisi caritas. tolle eni caritatē d& corde. odiū ten& ignoscere non nouit; Sit ibi caritas. s&cura ignoscit. quae non angustatur; Epistola aū ista tota

quā suscepimus tractandā uobis. uid&e si ali
ud aliquid commendat. quā ipsā unam
caritatē; N&c timendū ē. ne sepe dicendo
in odiū ueniat; Quidē enim amatur si cari
tas in odiū uenit. qua caritate fit. ut c&e
ra bene amentur. ipsa quomodo aman
da ē? res ergo quae numquā deb& d& cor
de discedere. n&c ab ore discedat; Jam uos
inquit ex dō estis filioli. & uicistis eū; Quē?
nisi anti christū. superius enī dixerat.
omnis qui soluit ihm xpm. & negat eū
in carne uenisse. non ē ex dō; Exposui
mus aūt si meministis. quia omīs negant ihm
in carne uenisse. qui uiolant caritatē;
Ihs aūt opus non erat ut uenir&. nisi ppt
caritatē; Caritas enī nob illa cōmenda
tur. quā & ipse in euangelio cōmendat;
Maiorem hac dil&tionē nemo habere po
test. quā ut animā suā quis ponat pamī
cis suis; Quomodo filius dī poterat animā
suā ponere p nob. nisi carne indue re
tur ubi mori poss&? quisquis ergo uiolat

caritatē· qđ lib& dicat lingua· uitaip
sius negat xp̄m incarne uenisse; Et iste
ē antichristus· ubicumq; fuerit· quocū
q; intrauerit; Sed quid dic eis· quiciues
sunt illius patriae cui suspiramus? uicis
tis eū· & unde uicer̄? quia maior est qui
in uobis ē· quā qui in hoc mundo; Ne si
uictoriā uirib; suis tribuerent· & arro
gantia supbiae uincerentur; Quem
cumq; diabolus supbū fecerit· uincit·
uolens eos· seruare humilitatē· qui dant·
uicistis eū; Iam omnis homo qui audit·
uicistis· laudari se uult; Nolite extollere·
uide quis in te uicit· quare uicisti? quia
maior est qui in uob ē· quā qui in hoc
mundo; Ergo humilis porta dm̄ tuū· esto
iumentū· sessoris tui· bonū tibi ē· ut ipse
te regat· & ipse ducat; Nā si ipsū sessorē
non habueris· ceruicē erigere potest· cal
ces potes mittere· sed uae tibi sine recto
re· quia libertas ista in bestias te mittit
comedendū; hi de mundo sunt· qui?

antichristi. iam audistis qui sunt. & si non
estis. cognoscitis eos. quisquis autem hoc ē. nō
cognoscit; Hi de mundo sunt. ideo de mun
do locuntur. & mundus eos audit; Qui
sunt qui de mundo locuntur. adtendite
contra caritatē; Ecce audistis dnm̄ di
centē. si dimiseritis p&cata hominib;. di
mittit uobis pat̄ ur̄ caelestis p&cata ur̄a;
Si aū non dimiseritis. n& pater ur̄ dimit
t& uob p&cata ur̄a; Sententia ē uerita
tis. aut si non ueritas loquitur contra
dic. si xp̄ianus es & credis xp̄o. ipse dixit.
ego sum ueritas; Sententia ista uera ē
firma ē; Iam audi homines de mun
do loquentes. & non te uindicaturus es.
& dicturus ē ille quia f&cit tibi. immo
sentiat. quia cum uiro hab& causam.
cotidie dicuntur ista. de mundo locun
tur qui ista dicunt. & mundus eos audit;
N& dicunt ista nisi qui diligunt mundū.
neq; audiuntur ista. nisi ab eis qui dili
gunt mundū; Et qui diligit mundū

& neglegit caritatem· audistis quia ne
gat ihm̄ in carne uenisse· aut si f&it illud
in carne ipse dn̄s· si cum ex palmar&ur
uoluit se uindicari· sicū in cruce pende
r&· non dix· pater ignosce illis quia nes
ciunt quid faciunt· si aū iste qui potesta
tē habebat· tu quid miraris· tu quid suf
flas· in potestate aliena constitutus; Ille
quia uoluit mortuus ē· & non minabatur·
tu nescis quando moriaris· & minaris; Nos
ex dō sumus uideamus quare·? uid&e si ppt̄
aliud quā ppt̄ caritatem; Nos ex dō sumus·
qui nouit dm̄· audit nos· qui non ē ex dō·
non nos audit; Ex hoc cognoscimus spm̄
ueritatis & spm̄ erroris· quia qui audit
nos· spm̄ hab& ueritatis; Qui non nos au
dit· spm̄ hab& erroris; Uideamus quid
mon&· & audiamus eum potius in spū ue
ritatis monentē· non antichristos· non
amatores mundi· non mundū; Si ex dō
nati sumus ditmi· sequitur supra· uid&e
quid· nos ex dō sumus· qui nouit dm̄· audit

nos· qui non ē ex dō· non nos audit· ex hoc
cognoscitur sps ueritatis & erroris; Iam
ergo intentos nos f&cit· quia qui nouit
dm̄ ipse audit· qui aū non nouit· non au
dit; Et h&c discr&io ē· sps ueritatis &
erroris; Uideamus quid moniturus ē·
In quo illū debeamus audire; Dil&ctis
simi· diligamus inuicem; Quare? quia
hoc mon&· quia dil&ctio ex dō ē· multū
commendauit dil&ctionē quia dix· ex
dō ē; Plus dicturus ē intente audiam·
& omnis qui diligit ex dō natus ē· & cog
nouit dm̄; qui non diligit· non cognoscit
dm̄; quare? quia ds̄ dil&ctio ē; quid am
plius dici potest frs̄· si nihil in laude dil&c
tionis dicer&ur p omnes istas paginas huius
eptae· si nihil omnino disceremus p c&e
ras paginas scribturarū & solū unū au
diremus de uoce sps̄ dī· quia ds̄ dil&ctio ē·
nihil amplius querere debemus· iam ui
d&e· quia facere contra dil&ctionē· face
re contra dm̄ ē; Nemo dicat· In hominē

p&co · quando non diligo fratrē meū · In
tendite · & facile ē p&catū in hominēs ·
In dm̄ solū non p&cem · quomodo non p&
cas in dm̄ · quando in dil&ctionē p&cas ·
Ds dil&ctio ē · nūquid nos dicimus · si nos dice
remus ds dil&ctio ē · forte scandalizar&ur
aliquis ex uobis & dicer& · quid dix · quid
uoluit dicere · quia ds dil&ctio ē; Dedit
dil&ctionē ds · donauit ds dil&ctionē · ds ē
dil&ctio · ds dil&ctio ē; Ecce hab&is frs scrib
turas di · canonicae ēpta · p omīs gentes r&ci
tatur · orbis terrae auctoritate r&in&ur ·
orbem terrarū ipsa aedificauit; Audis
hic ab spū di · ds dil&ctio ē · iam si audes · fac
contra caritatē · & noli diligere fratrem
tuū; Quomodo ergo iam dudū dil&ctio ex
dō ē · & modo dil&ctio ds ē · ds de dō · & enī
ds pat · ds filius · & ds sps scs; Ds ex dō · & hi tres
unus ds · non tres dii · si filius ds · & sps scs ds ·
& ille diligit · in quo habitat sps scs; Ergo
dil&ctio ē ds · sed ds · quia ex dō; Utrūque
enī habes in ēpta · & dil&ctio ex dō ē · & dil&ctio

dsē; De solo patre. non nouit scribtura di
cere. quia ex dō; Cum aū audis ex dō. aut
filius intellegitur. aut sps scs; Quia uero
dic aptls. caritas di diffusa ē in cordibus
nris. p spm scm qui datus ē nob. intellega
mus in dil&ctione spm scm ee. ipse ē enim
sps scs. quē non possunt accipere mali.
Ipse ē ille fons de quo dic scribtura. fons
aquae tuae sit tibi pprius. & nemo alie
nus tibi communic&; Omis em qui non
diligunt dnm. alieni sunt. antichristi sunt;
Et quamuis intrent basilicas. non possunt
numerari inter filios di. non ad illos pti
n& fons ille uitae; Habere baptismū & ma
lus potest. habere pph&iam & malus potest.
inuenimus saulem regē habuisse pph&iā.
psequebatur dauid scm. & impl&us ē spū
pph&iae. & pph&are coepit; Accipere
sacramentū corporis & sanguinis dnī &
malus potest. d& alib; dictū ē. qui man
ducat & bibit indigne. iudiciū sibi man
ducat & bibit; Habere nomen xpi &

malus potest. de quib; dictū est. pollue
bant nomen dī sui; Ergo habere omīa sa
cramenta & malus potest; habere aū cari
tatē & malus eē n̄ potest; hoc ē ergo ppriū
donū. ipse ē singularis fons; Adhunc
bibendū uos ortatur sps̄ dī. ad se bibendū
uos ortatur sps̄ dī; Inhoc manifestata ē
dilectio dī in nobis. quia filiū suū unige
nitū misit in hunc mundū. ut uiuam
p eum. quomodo ipse dns̄ ait; Maiorē
hac dilectionē nemo habere potest. quā
ut animā suā ponat p amicis suis; Et ibi
pbata ē dilectio xp̄i in nos. quia mortuus ē
p nob; Dilectio patris unde pbata ē in nos?
quia filiū suū unicū misit p nob mori; Sic
& paulus aps̄ dic. qui filio pprio non pepcit
sed p nob omnib; tradidit illū. quomodo
non cū illo & omīa nob donauit? Ecce xp̄m
tradidit pat. & tradidit iudas. nū quid
non quasi simile factū uidetur; Traditor
iudas. traditor ergo est & dī pat. absit in
quis. non dico. sed aps̄ dic; Qui filio pprio

non pepercit · sed pro nobis omnibus tradidit
illum · & pater illum tradidit · & ipse se tradi
dit · ait idem apostolus · qui me dilexit · & tra
didit seipsum pro me ; Si pater tradidit
filium · & tradidit seipsum filius · iudas quid
fecit ? facta est traditio a patre · facta est tra
ditio a filio · facta est traditio a iuda ; Una
res facta est · sed quae res discernit · patrem
tradentem filium · seipsum filium tradentem · & iu
dam discipulum tradentem magistrum suum ;
quia hoc fecit pater & filius in caritate · fecit
autem iudas proditione ; Videtis · quia non
quid faciat homo considerandum est · sed quo
animo & uoluntate faciat ; In eodem fac
to inuenimus deum patrem · in quo inueni
mus iudam ; Patrem benedicimus · iudam
detestamur ; Quare patrem benedicimus ·
iudam detestamur ? benedicimus carita
tem detestamur iniquitatem ; Quantum enim
praestitum est generi humano de tradito christo ·
numquid hoc cogitauit iudas ut tradere
ret ? deus cogitauit salutem nostram qua redemp

ti sumus. iudas cogitauit p̄tiū qđ uendi
dit dnm̄. filius ipse p̄tium cogitauit. qđ de
dit p nobis. iudas cogitauit p̄tiū qđ acce
pit ut uenderet; Diuersa ergo intentio di
uersa facta fecit cū sit una res. ex diuersis
intentionib; eam si metiamur. unum
amandū alterū damnandū. unum glori
ficandū. alterū detestandū inuenimus;
Tantū ualet caritas. uidete quia sola dis
cernit. uidete. quia facta hominū sola
distinguit; Hoc diximus similib; factis
in diuersis factis. inueniemus seuientē
hominē factū de caritate. blandū factū
de iniquitate; Puerū cedit pat̄. et man
go blanditur. si duas res p ponas. plagas
et blandimenta. quis non diligit. blan
dimenta. et fugiat plagas; Si personas
adtendas. caritas cedit. blanditur ini
quitas; Uidete. quid commendamus.
quia non discernuntur facta hominum
nisi de radice caritatis; Nam multa fieri
possunt quae speciem habent bonam.

& non pcedunt deradice caritatis; Habent
enī & spinae flores· quaedam uero uiden
tur aspera· uidentur truculenta sed fiunt
addisciplinam dictante caritate; Semel
ergo tibi p̄be p̄ceptū· p̄cipitur· dilige.
& q̄d uis fac· siue taceas· dil&ctione tace
as· siue clames· dil&ctione clames· siue
emendes· dil&ctione emendes· siue par
cas· dil&ctione parcas; Radix sit intus
dil&ctionis· non potest de ista radice· nisi
bonum existere; Jn hoc ē dil&ctio· in hoc
manifesta ē dil&ctio dī in nob· quia dš fi
liū suū unigenitū misit in hunc mundū·
ut uiuamus p ipsū; Jn hoc ē dil&ctio· non
quasi nos dilexerimus· sed quia ipse dilex̄
nos· non quia ipsū dileximus prius· nam
ad hoc nos dilexit· ut diligamus eū· & mi
sit filiū suū litatorem p p&catis nr̄is; Lita
torē· sacrificatorē· sacrificauit enī p p&
catis nr̄is· ubi inuenit hostiā· ubi inuenit
uictimā· quā purā uolebat offerre· aliud
non inuenit· se ipsū obtulit; Dil&ctissimi·

si ita ds̄ dilexit nos· debemus & nos inuicē
diligere; P&re amas me· & ille dixit· amo·
pasce oues meas; Dm̄ nemo uidit umquā·
res ē inuisibilis· non oculo· sed corde que
rendus ē; Sed quēadmodū si solē istū uidere
uellemus· oculum corporis purgaremus·
unde uideri lux potest; Uolentes uide
re dm̄· oculum quo ds̄ uideri potest pur
gemus; Ubi ē iste oculus? audi euangeliū·
Beati mundo corde· qm̄ ipsi dm̄ uidebunt;
Sed nemo sibi ꝑ concupiscentia oculorū co
git & dm̄· facit enī sibi aut ingentē for
mā· aut magnitudinē aliquā inestima
bilem· distendit ꝑ loca uelut lucē istam·
quā uid& is oculis· aug& ꝑ campos quan
tum potest· aut faciat sibi aliquē qua
si uenerabilis formae senem· nihil horꝫ
cogites· ē quod cogites· si uis uidere dm̄·
ds̄ dil&tio ē; Qualē faciē hab& dil&tio?
qualē formam hab&? quales pedes hab&?
quales manus hab&? nemo potest dicere·
hab& tamen pedes· nam ipsi ducunt ad &clam·

hab& manus. namipse pauperi porri
gunt; Hab& oculos. nam inde intelle
gitur ille qui eg&. beatus qui intelleg&
sup egenū & pauperē; Hab& aures de
quib; dicit dn̄s; Qui hab& aures. audien
di audiat; Non sunt membra distincta
p loca. sed intell&tus simul uid& qui hab&
caritatē. habita. & inhabitaberis. mane.
& manebitur inte; Quid enim fr̄s mei.
quis amat. q̄d non uid&; Quare aū quan
do laudatur caritas erigimini. adclama
tis laudatis; Quid uob ostendi. aliquos
colores p tuli. aurū & argentū p posui.
gemmas d& hesauris effodi; Quid tale
ostendi oculis ur̄is. numquid facies mea
mutata ē cum loquor; Carnem gero.
in ipsa forma sum in qua p cessi. in ip
sa forma estis. in qua uenistis; Lauda
tur caritas. & clamatis certe. nihil uide
tis; Sed quomodo uobis plac&. quando
laudatis. sic uob placeat. ut in corde ser
u&is; Intendite enī quid dicā fr̄s. exortor

uos quantū dat dns̄ ad magnū thesaurū.
si uobis ostender&ur aliquod uasculum. In
anaglyfum. inauratū operose factū. & in
licer& oculos urōs. & ducer& in se intentionē
cordis uri. & placer& uobis manus artificis
& pondus argenti. & splendor; m&alli. non
ne unusquisq; urm̄ dicer&; O si haberem
uasculū istū. & sine causa dicer&is. in potesta
te enī ura non erat; Aut si quisquā uell& habe
re. cogitar& illū de domo aliena furari;
Laudatur caritas uob. si plac& hab&e. possi
d&e. non opus ē ut furtū alicui faciatis. non
opus ē ut emere cog&is; Gratis constat. te
n&e eam. ampl&timini eam. dulcius illa nihil
ē. sicū memoratur talis ē. cum hab&ur qua
lis ē: si qui forte uultis seruare caritatē frs̄.
ante omā ne put&is abi&tā & desidiosā;
Ne quadā mansu&udine. immo non mansu
&udine. sed remissione & neglegentia ser
uari caritatem. non sic seruatur; Non pu
tes tunc te amare seruū tuū. quando eū
non cedis. aut tunc te amare filium tuum

quando ei non das disciplinam; Aut tunc
te amare uicinū tuū. quando eū non cor
ripis; Non ē ista caritas. sed languor;
Ferueat caritas ad corrigendū ad emen
dandū. sed si sunt boni mores delectent. si
sunt mali. emendentur corrigantur; No
li in homine amare errorē. sed hominē.
hominē enī fecit ds. errorē ipse homo fec;
Ama in illo qd fecit ds. noli amare qd ipse
homo fecit; Cum illud ames. illud tolles.
cum illud diligis. illud emendes; Sed et
si saeuis aliquando ppt correptionē di
lectionis. ppt ea columba demonstrata ē
caritas. quae uenit sup dnm. species illa
columbae in qua specie uenit sps scs. quo
nobis caritas infunderetur; Quare hoc?
fel columba non habet. tamen rostro et
pinnis pro nido pugnat. sine amaritudine
saeuit; Hoc facit et pat quando filium casti
gat. sed ad disciplinam castigat. sic dixi.
seductor ut uendat. cum amaritudine blan
ditur; Pat ut corrigat. sine fla felle

castigat · tales estote ad om̄s; Uid&e fr̄s
magnū documentū · magna regula · unus
quisq; hab& filios · aut habere uult · aut
si omnino d&reuit filios non habere · car
naliter uel spiritaliter cupit habere;
Quis est qui non corrigit filiū suū · quis ē cui
non d& disciplinā pat̄ · & tamen saeuire
uid&ur; Amor saeuit · caritas saeuit · sae
uit quodammodo sine felle more colū
bino · non coruino · unde uenit in mentē
fr̄s mei dicere uobis · quia illi uiolatores ca
ritatis scisma f&er̄; Quomodo oderunt
ipsam caritatē sic oderunt & columbam ·
sed conuincit illos columba · p̄cedit d& caelo;
Aperiunt̄ caeli · & man& sup caput dn̄i. [hole]
ut quid hoc · ut audiat · hic ē qui baptizat ·
r&edite p̄dones · r&edite inuasores pos
sessionis xp̄i · In possessionib; uris ubi do
minari uultis · titulos potentis ausi estis
Infigere cognoscit ille titulos suos · uin
dicat ipse possessionē suā; Non del& titu
los. [hole] sed intrat & possid& · sic ad

catholicā uenienti non del&ur baptismus. ne titulus. imperatoris deleatur; Sed quid fit incatholica. agnoscitur titulus. intrat possessor subtitulis suis. quo intrabat p̄ do subtitulis alienis; EXPLIC TRAC VII;

INCIPIT TRACT OCTAUUS EIUS D͞E;

De octaua feria paschae. id est dominica. ab eo qđ scribtū ē dm̄ nemo uidit umquā; Si dilexerimus inuicē. dš in nobis man&. & dil&ctio eius erit pf&cta in nobis. usq; ad id quod ait; D͞s dil&ctio ē. & qui man&. in dil&ctione. in d͞o man& & dš in eo man&;

Dil&ctio. dulce uerbū. sed dulcius factū. semp de illa loqui non possumus; Multa enī agimus. & diuersae actiones distendunt nos. ut non uac& linguae n͞rae semp de dil&ctione loqui; Nam nihil melius agere& lingua n͞ra. sed de qua semp loqui non lic&. semp eam custodire lic&. sic nunc qđ cantamus. all. numquid hoc semp facimus. uix unius horae non toto spatio. sed parua particula. cantamus. all.

&uacamus ad aliud · est aū · att · sic iam nostis
laudate dnm; Quidm lingua laudat · non
semp potest · qui dm morib; laudat · semp
potest; Opera misericordiae aff&ctus cari
tatis · scitas · pi&atis · incorruptio castitatis ·
modestia sobri&atis; Semp haec tenenda
sunt · siue cum in publico sumus · siue cum
domo · siue cum ante homines · siue cū in
cubiculo · siue loquentes · siue tacentes · siue
aliquid agentes · siue uacantes · semp haec
tenenda sunt · quia intus sunt; Omis istae
uirtutes quas nominaui · quis aū sufficit
omis nominare · quasi exercitus ē impera
toris · qui sed& intus in mente tua; Quo
modo enī imperator p exercitū suū agit ·
qd ei plac& · sic dns ihs xps incipiens habi
tare in interiore homine nrō · id est in
mente p fidē · utitur istis uirtutib; quas
ministras suis; Et p has uirtutes quae ui
deri oculis non possunt · & tam quando no
minant laudant; Non aū laudarentur ·
nisi amarentur · non amarentur · nisi uide

rentur· &si utiq; non amarentur· nisi uide
rentur· alio loco uidentur· idest interiore
cordis asp&tu; Per has uirtutes inuisibiles·
mouentur membra uisibilit̄· pedes ad am
bulandū· sed quo· quomodo erit bona uolun
tas que militat· bono imperatori· manus
ad operandum· sed quid· qđ iusserit caritas·
quae inspirata est intus ab sp̄u sc̄o; Membra
ergo uidentur· commouent̄; Qui iub& in
tus non uid&ur· & quis intus iubeat, ppe ip
se solus nouit qui iub&· & ille intus cui iub&ur;
Namq; fr̄s audistis modo cum euangeliū lege
r&ur· certe si aurem ibi non corporis sed &
cordis habuistis· quid ait· cau&e facere iusti
tiā urām coram hominib; ut uideamini ab eis;
Numquid hoc uoluit dicere· ut quaecumq;
bona facimus abscondamus ab oculis homi
num· & timeamus uideri· si times sp&tatores·
non habebis imitatores; Debes ergo uideri·
sed ad hoc non debes facere ut uidearis· non
tibi deb& finis deb& ēē gaudii tui· non tibi
terminus la&itia&uae· ut putes te totū

fructũ consecutũ ee̅ boni operis tui. cũ uisus
fueris. atq; laudatus; Nihil ẽ hoc. contem
ne te cũ laudaris. ille in te laudetur. qui p̱
te operatur; Noli ergo ad laudẽ tuã ope
rari qđ bonũ agis. sed ad laudem illius. a quo
habes ut bonum agas; Abs te habes male
agere. a dō bene habes agere. contra p̱
uersi homines. uidete quam p̄posteri sint;
Quod faciunt bene sibi uolunt tribuere.
si male faciunt. dm̄ uolunt accusare; Con
uerte hoc distortum. nescio quid. & p̄poste
rũ faciens illud. quodammodo capite de
orsum. quod sursum faciens deorsum; Quod
deorsum. faciens sursum; Deorsũ uis facere
dm̄. & te sursũ; Precipitaris. non eleuaris;
Ille enĩ semp sursũ est; Quid ergo tu bene
& dĩ male? immo hoc dic si uis uerus dicere.
ego male. ille bene. & qđ ego bene. ab illo
bene. Nam a me quicquid ago male; Ista
confessio confirmat cor. & facit dilectionis
fundamenta; Nam si opera nr̄a abscondē
re deberemus bona ne uideant̄ ab hom̄b;.

ubi ē sententia illa dn̄i. in eo sermone quē
habuit in monte. ubi hoc dix. ibi & illud pau
lo ante dix. luceant opera ur̄a bona corā
hominib;. & non ibi cessauit. & non ibi finē
fecit. sed addidit. & glorificent patrē ur̄m
qui in caelis ē; Et apl's quid ait. eram aū
ignotus facie ecclesiis iudeae quae erant
in xp̄o; Tantum aū audientes erant. quia
qui aliquando nos p̄sequebatur. nunc euan
gelizat fidem. quā aliquando uastabat.
& in me magnificabant dm̄.; Uid&e quē
admodū & ipse quia sic innotuit finem n̄
posuerit in laudem suā. sed in laudē dī. &
quantū ad ipsum ptin&. erat uastator. ecclae
p̄s&cutor. inuidus. malignus. ipse confit&ur.
non nos conuitiamur; Amat paulus dici
a nobis p&ccata sua. ut glorific&ur ille qui
talē morbū sanauit; Magnitudinē enim
uulneris. manus medici. secuit & sanauit;
Uox illa de caelo p̄strauit pers&cutorē. & erex
p̄dicatorem; Occidit saulū. & uiuificauit
paulū; Saul erat p̄s&cutor sciuiri. inde nom

habuit iste. quando p̄sequebatur xp̄ianos;
Postea de saulo factus ē paulus. quid ē pau
lus. modicus; Ergo quando saulus. sup̄b;
elatus. quando paulus. humilis. modicus;
Ideo sic loquitur paulo post uidebote. id est
post modicū; Audi quia modicus [illegible] fac
tus ē. ego enī sū minimus apostolorū. & mi
hi minimo omniū scōrū. dic in alio loco.
sic erat int̄ apostolos. tam quā fimbriū ues
timenti. sed t&igit &cta gentiū tāquā
fluxū patiens. & sanata ē; Ergo frs hoc
dixerim. hoc dico. hoc si posse ē non tacere
opera modo illa sint in uobis. modo illa
p tempore. p horis. p dieb;. numquid sēp
loqui possumus. numquid semp tacere;
Numquid semp reficere corpus. numquid
semp ieiunare; Numquid semp dare
panē egenti. numquid semp nudum uesti
re. numquid semp egrotos uisitare. nū
quid semp discordantes concordare. nū
quid semp mortuos sepelire? modo illud. modo
illud inchoantur ista. & cessant. ille aū imperatur.

n& inchoatur. n& cessare deb& caritas.
non intermittantur. officia caritatis.
ꝓ tempore exhibeantur; Caritas ergo
sic scribtũ ē. fratña p̄maneat. fortassis
aũ nouerit aliquis urm̃. ex quo istam
eplam tractamus uobis beati iohis. qua
re non commendauerit maxime nisi
fratñã caritatẽ; Qui diligit fratrem
dic. & p̄ceptũ nobis datũ ē ut diligam̃
inuicem assidue nominauit caritatẽ
fratñã. dĩ caritatẽ. idest qua diligere
debemus dm̃. non tam assidue nomina
uit. sed tamen non omnino tacuit. de
inimici uero dil&ione prorsus tacuit;
Prope ꝓ totam ipsã eplam. cũ uehem
ter nobis p̄dic& commend&q; caritatẽ.
non nob dicit ut diligamus inimicos.
sed dic̃ nobis ut frs̃ diligamus. modo uõ
cũ euangeliũ legeretur audiuimus;
Si enĩ diligitis eos qui uos diligunt. quã
mercedẽ habebitis. nonne & publica
ni hoc faciunt; Quid est igitur qđ p

magno nob adpfectione quandam fra
ternā dilectionē· commendat iohs aptls.
dns aū dic· non nobis sufficere ut frs diliga
mus· sed& debere nos ostendere illā dilectionē
ut pueniamus adinimicos· quiusque ad
inimicos puenit· non transiliuit frs; Ne
cesse ē sic ignis prius occup& pxima· & sic
se inlonginquiora distendat· ppinquior
tibi fr quā nescio quis homo· rursus tibi
magis adher& ille quē non noueras tibi tam
non aduersatur· quā inimicus qui aduer
satur· extendens dilectionē in pximos·
ne uoces illā extensionē; Prope enī te
diligis· qui eos diligis· qui tibi adherent;
Extende ad ignotos· qui nihil tibi mali fe
cer· transcende & ipsos· puem ut diligas
inimicos· hoc certe dns· iub&; Quare iste
tacuit dilectionē inimici· omnis dilectio
quae siue carnalis dicitur· quae non di
lectio sed magis amor dici sol&· dilectio
nis enī nomen magis sol& inmelioribus
reb; dici· inmeliorib; accipi; Tamomnis

dil&tio frs kmi· utiq; quandā beniuolen
tiā hab&· erga eos qui diliguntur; n̄ enim
sic debemus diligere homines· aut sic possu
mus diligere uel amare· hoc enī uerbo &iā
usus ē dns cū dicer&· p&re amas me; n̄ sic de
bemus amare homines quomodo audimus
gulosos dicere· amo turdos· queris quare?
ut occidat & consumat; Et amare se dic·
& ad hoc illos amat· ut non sint; Ad hoc
amat· ut perimat· & quicquid ad cibandū
amamus· ad hoc amamus· ut illud consu
matur· & nos reficiamur; Numquid sic
amandi sunt homines tāquā consumdi· sed
amicitia quaedā beniuolentiae ē· ut ali
quando p̄stemus eis quos amamus; Quid
si non sit· qd̄ p̄stem̄· sua beniuolentia suffi
cit amanti; Non enī optare debemus eē
miseros· ut possim̄ opera exercere miseri
cordiae; Das panē esurienti· sed melius
nemo esurir&· & nulli dares· uestis nudū·
utinā om̄s uestiti eēnt· & n̄ e&ł ista necessitas·
sepelis mortuū· utinā ueniat aliquando

illa uita ubi nemo moriatur; Concordas li
tigantes. utinam sit pax illa aliquando aeter
na hierusalem. ubi nemo discordat; Haec
omnia officia necessitudinum sunt; Tolle mis
eros. cessabunt opera misericordiae; Ope
ra misericordiae cessabunt. numquid ardor
caritatis extinguitur? germanius ama
res felicem hominem. cui non habes quod praestes;
Purior ille amor erit. multoque sincerior;
Nam si praestiteris misero. fortassis extollere te
cupis aduersus eum. et eum tibi uis esse subiectum.
quia auctor es tui beneficii; Ille indiguit.
tu inpertitus es. quasi maior uideris tu quia
praestitisti. quam ille cui praestitum est; Opta equa
lem. ut ambo sub uno sitis. cui nihil praestare
potes; Nam in hoc excessit modum superba
anima. et quodammodo auara fuit. quia
radix omnium malorum auaritia est. et iterum
dictum est. initium omnis peccati superbia.

. & querimus aliquando. quomodo sibi concordent istę duae sententiae. radix omniū malorum auaritia. & initiū omnis p&cati sup̄bia; Si initiū omnis p&cati sup̄bia. radix omniū malorū sup̄bia ē. certe radix omniū malorū auaritia ē; Inuenimus & in sup̄bia auaritiā ee. excessit eñ modū homo; Quid ē. auarū ee.? p̄gredi ultra quā sufficit; Adā sup̄bia cecidit. initiū omnis p&cati sup̄bia inquit. nū quid auaritia; Quid auarius illo cui ds̄ sufficere ñ potuit.? ergo frs̄ legimus quēadmodū factus sit homo ad imaginē & similitudinē dī. & quid de illo dix ds̄. & habeat potestatē pisciū maris & uolatiliū caeli. & omniū p&corū quae repunt sup terrā; Nū quid dix. habeat potestatē hominū:? habeat potestatē att. dedit potestatē naturalē. quorū habeat potestatē. pisciū maris. uolatiliū caeli. & omniū repentium quae repunt sup t̄rā; Quare haec ē naturalis potestas hominis ita? quia homo

exeo habet potestatem. ubi factus est ad ima
ginem dei; Ubi autem factus est ad imaginem dei?
in intellectu in mente. in interiore homine;
Ideo quod intellegit ueritatem. diiudicat iustitiam
et iniustitiam. nouit a quo factus est. potest intelle
gere creatorem suum; habet hanc intellegentiam
qui habet prudentiam; Ideo multi cum per cupi
ditates malas delererent in se imaginem
dei. et ipsam quodammodo flammam intellegen
tiae peruersitate morum extinguerent. clama
bat illis scriptura. nolite fieri sic equus et
mulus quibus non est intellectus; hoc est dicere.
praeposui te equo et mulo. te ad imaginem meam
feci. potestatem super ista tibi dedi; Quare? quia
non habent ferae rationalem mentem. tu autem ratio
nali mente capis ueritatem; Intellegis quod
supra te est. et infra te illa et quibus praepositus
es; Quia uero peccauit homo et deseruit
eum sub quo esse debuit. subditur ei supra
quem esse debuit. Intendite quid dicam; Deus homo.
pecora. uerbi gratia. supra te deus. infra te
pecora; Agnosce eum qui super te est. ut agnoscant

te quae infra te sunt; Ideoq; dū danihel ag
nouis & supra se dm̄. agnouer̄ illū sup se
leones; Sicu̅ non agnoscit illū qui sup te ē.
superiorē contēnis. subderis inferiori; Prop
ter ea supbia egyptiox. unde domita ē.
de ranis. & muscis; Poterat ds leones mitte
re. sed aliquis magnus leone terrendus ē.
quanto illi erant superiores. tanto de reb; con
tēptibilib; & ab i&is. fracta ē eox ceruix
mala; Sed danihelē cognouer̄ leones. qc
ille subditus erat dō; quid martyres qui
ad bestias pugnauer̄. & faerarū morsib;
laniati sunt; n̄ erant sub dō tres uiri serui
di. serui di machabei; Agnouit ignis ser
uos di. tres uiros quos n̄ ussit. quorū uestim
ta n̄ corrupit; n̄ agnouit machabeos.
agnouit machabeos. agnouit frs & istos;
Sed opus erat qd dā flagellū pmittente dn̄o.
qui dix in scribtura. flagellat omnē filiū
quē rẽcipit; Putatis enī frs. quia ferrū
transuerberar& uiscera dn̄i. nisi ipse p
mitter& aut herer& in ligno. nisi ipse

uoluiss&; ñ eũ agnouit creatura. an exem
plũ patientiae ꝓposuit fidelib; suis; Ideo
dr̄ quosdã liberauit uisibilit̄. quosdã non
liberauit uisibilit̄. omſ tam̄ spiritalit̄ libe
rauit; Spiritalit̄ neminē deseruit. uisibi
lit̄ quosdã uisurē deseruisse. quosdã uisur
ē eripuisse; Ideo quosdã eripuit. ne putes
illũ ñ potuisse eripere. testimoniũ dedit.
quia potest; Et ubi ñ facit. secr&iorē intelle
gas uoluntatē. ñ susp[i]ciens difficultatē; Sed
quid frs̄. cũ euaserimus omſ istos mortalita
tis laqueos cũ transierint tēpora tēptatio
nis. cũ cuncti huius mutabilitas decurrerit.
& recipe[ri]m illã stolã primã. inmortalita
tē illã quã peccando ꝑdidim̄. cũ corrupti
bile hoc induerit incorruptionē. id ē. caro
ista induerit incorruptionē. & mortale hoc
induerit inmortalitatē. iam ꝑfectos filios
dī. ubi non opus ē tēptari nec flagellari.
agnoscit nos creatura omnis. subdita nob
est om̄a. si nos sic sumus dō subditi; Si ergo
deb& ee xp̄ianus. ut ñ glorific&ur sup

alios homines; Dedit enī tibi dš ēē sup̄ besti
as. id est meliorē ēē quā bestias. hoc natura
le habes. semp̄ eris melior quā bestia; Si uis
melior ēē quā alius homo. inuidebis ei
quando tibi uides equalē ēē; Debes uelle
omīs homines equales tibi; Et si uisceris ali
quē p̄ prudentiā. optare debes ut sit & ipse
prudens; Quā diu tardus ē. discit ate quā
diu indoctus ē. indig& tui. & tu uideris doc
tor ille aū discens; Tu ergo superior. quia doc
tor es. ille inferior. q discens; Nisi optes
equalē illū. semp̄ uis habere discentē; Si aū
sēp̄ uis habere discentem inuidus eris doctor; Si
inuidus doctor. quomodo eris doctor. rogo
te noli ipsā inuidentiā tuā docere. audi
apłm dicentē. de uisceribꝫ caritatis. uellē
omīs homines ēē sic me ipsū; Quomodo uo
lebat omīs equales. ideo erat omnibꝫ supe
rior. quia caritate obtabat omīs equales.
excessit ergo homo modū. auarior uoluit
ēē. ut supra homines eēt. qui supra p̄ecora
factus ē. & ipsa ē supbia; Et uid&e quan

cta opera faciat superbia. ponite in corde.
quam similia faciat & quasi paria caritatis;
Pascit esurientem caritas. pascit & superbia; Ca
ritas ut deus laudetur. superbia. ut ipsa lau
detur; Vestit nudos caritas. uestit & sup
bia. ieiunat caritas. ieiunat & superbia;
Sepelit mortuos caritas. sepelit & superbia;
Omnia opera bona quae uult facere cari
tas & facit. agit econtra superbia. & qua
si ducet equos suos; Sed interior est ca
ritas. tollit locum male agitatae superbiae.
non male agitanti. sed male agitatae; Uae
homini. cuius auriga superbia est. necesse est.
enim ut in praeceps eat; Ut autem non sit superbia quae
agit. & facta bona quis nouit. quis uidet ubi
est. est hoc opera uidemus pascit misericor
dia pascit & superbia; hospitem suscipit miseri
cordia. hospitem suscipit & superbia; Interce
dit pro paupere misericordia. intercedit & sup
bia; Quid est. hoc in operibus non discernimus.
audeo aliquid dicere. sed non ego. paulus dixit.
Moritur caritas. id est. homo habens caritatem.

confit&lur nom xpi· dic martyriu· confit&lur
supbia· dic martyriu; Ille hab& caritate.
ille n hab& caritate· sedaudiat abapostolo ille
qui n hab& caritate· sidistribuero omia mea pau
perib;. &sitradidero corp meu utardea carita
te au n habea· nihil mihipdest; Ergoscriptu
radiuina intranos reuocat· aiactatione huius
faciei forins&cus· &abista supficie quae iactat
ante homines reuocat nos intro; Redi adconsci
entia tua· ipsa introga; Noliadtendere qd flo
r& foris· sedquae radix e intra; Radicata e
cupiditas· sp&ies potest ee bonoru factoz uere
operabona ee n possuNT; Radicata e caritas·
s&curus esto· nihil mali pcedere potest; Blanditr
supbia· seuit amor· illeuestit· ille cedit· illa eni
uestit utplaceat hominib;. ille caedit· utcor
rigat disciplina· accipitr magis plaga carita
tis· qua elymosina supbiae; Redite ergo intro
frs· &inomnib; quecuq; facitis· intuemini teste
dm; Uid&e si illeuid& quo animo faciatis· si
cor urm uos n accusat· quia iactantiae causa
facitis bene· s&curi estote; Nolite eni timere

quando facitis bene. ne alter uideat. timens propter
ea facias. ut tu lauderis; Nam uideat alter. ut deus
laudetur; Si enim abscondis ab oculis hominis
ab imitatione hominis; Duo sunt elymosinam
facis. duo esuriunt. unus panem. alter iustitiam; In
ter duos istos famelicos quid altum est. Beati qui esu
riunt. et sitiunt iustitiam. quoniam ipsi saturabuntur. In
ter duos istos famelicos bonus operator constitu
tus est. si caritas de illo operatur. ambos miseratur.
ambobus uult subuenire; Ille enim quaerit quod imi
tetur. pascis istum. praebe te isti. ambobus dedisti ely
mosinam; Illum fecisti gratulatorem de fame inter
fecta. hunc fecisti imitatorem de exemplo propo
sito; Miseramini ergo tamquam misericordes.
qui in eo etiam quod diligitis inimicos. fratres diligitis;
Ne putetis iohannem nihil de inimici dilectione
praecipisse. quia fraternam de caritate non tacuit;
Fratres diligitis. quomodo inquit fratres diligimi. quaero
quare diligas inimicum. quare illum diligis? ut sa
nus sit in hac uita; Quid si non illi expedit.
ut diues sit; Quid si ipsis diuitiis excaecabitur.
ut uxorem ducat; Quid si amaram uitam patietur

ut filios habeat. quid si mali erunt. incerta sunt
ergo quae uideris optare inimico tuo. quia di
ligis eum. incerta sunt. opta illi ut habeat tecum
uitam aeternam. opta illi. ut sit frater tuus; Si ergo
hoc obtas diligendo inimicum ut sit frater tuus. cum
eum diligis fratrem diligis; Non enim amas in illo quod est.
sed quod uis ut sit; Dixeram aliquando caritati
uestrae nisi fallor robur est. ligni positum ante ocu
los. faber obtimus uidit lignum non dolatum praecisum
de silua. adamauit. nescio quid inde uult face
re; Non enim ad hoc amauit ut semper sic maneat in arte
uidit quod futurum est non amore quod est. et amauit quod
inde facturus est. non illud quod est; Sic nos et deus ama
uit peccatores. dicimus quod deus amauit peccatores. ait enim
non est opus sanis medicus. sed male habentibus; Num
quid ad hoc amauit peccatores. ut peccatores
remaneremus. quasi lignum de silua uidit nos faber.
et cogitauit aedificium quod inde facturus est. non siluam
quod erat; Sic et tu respicis inimicum tuum. aduer
santem. saeuientem. mordentem uerbis. exasperantem
contumeliis. insectantem odiis. adtendis sibi quod
homo est; Uides ista omnia quae aduersa sunt ab

homine facta. & uides in illo quod a deo factus sit; Quod
autem homo factus est. a deo factus est; Quod autem te odit. ipse
fecit quod inuidet ipse fecit. & quid dicis in animo tuo. domine
propitius illi esto. dimitte illi peccata. incute illi
terrorem. muta illum; Non amas in illo quod est. sed quod uis ut
sit; Ergo cum inimicum amas. fratrem amas; Quapropter per
fecta dilectio. inimici dilectio. quae perfecta dilectio
est. in dilectione fraterna; Et nemo dicat. quia aliquid
minus nos monuit iohannes apostolus. & plus nos monuit
dominus christus; Iohannes nos monuit ut fratres diligamus. christus
nos monuit. ut etiam inimicos diligamus; Attende
quare te monuit christus ut diligas inimicos. numquid
semper ut remaneant inimici? si ad hoc te monuit. ut
inimici remaneant. odis non diligis; Attende quomo
do ipse dixit id est. quia nolebat. ut sic remanerent
persecutores. ait pater ignosce illis quia nesciunt quid
faciunt; Quibus uoluit ignosci. mutari illos uoluit.
quos uoluit mutari ex inimicis fratres facere dignatus est.
& uere sic fecit. occisus est. sepultus est. resurrexit. in caelum
ascendit. spiritum sanctum misit discipulis. coeperunt cum fiducia
praedicare. nomen ipsius. miracula faciebant. in nomine
crucifixi & occisi; Uiderunt illi inter fectores domini

& qui sanguinem ei saeuiendo fuderunt credendo biberunt;
Haec dixi fratres & longiusculae. tamen quae uehementius fuit
commendanda caritas ipsa caritatiuram. id est. com
mendanda sic erat; Si enim caritas nulla est in uobis
nihil diximus. si autem est in uobis. tamquam oleum in flammas
adiecimus. & in quo non erat est uerbis accensus forte; In alio
creuit quod erat. in alio coepit esse quod non erat; Ad hoc certe
ista diximus. ne pigri sitis diligere inimicos. saeuit in
te homo. ille saeuit. tu precare. ille odit. tu miserere;
Febris animae ipsius te odit. sanus erit. & gratias
tibi aget; Quomodo medici diligunt aegrotos. num
quid aegrotos diligunt. si aegrotos diligunt. uolunt
ut semper aegrotent; Ad hoc diligunt aegrotos. non ut
aegroti remaneant. sed ut ex aegrotis sanifiant;
& quanta plerumque patiuntur a freneticis. quales con
tumelias uerborum. plerumque et percutiuntur; Persequitur
ille febrem ignoscit homini; & quid dicam fratres. amat
inimicum suum. immo odit inimicum suum; Morbum
enim ipsius odit. & amat hominem a quo percutitur. odit
febrem. a quo enim percutitur. a morbo. ab aegrotatione
a febre; Illud tollit. quod illi aduersatur ut rema
neat. illud unde gratuletur; Sic & tu. si odit te

inimicus tuus. & iniuste te odit. noueris quia cupiditas
saeculi in illo regnat. propterea te odit; Si odisti illum & tu con
tra reddis malum pro malo; Quid facis reddere malum pro ma
lo. unum aegrotum flebam qui te oderat. iam duos plango.
si & tu odisti; Sed persequitur. rem tuam tollit tibi. nescio
quaeque habes intra ideo illum odisti. quia angustias tibi
facit intra; Noli ergo pati angustias. migra in caelum
sursum cor ibi habebis. ubi latitudo est. ut nullas an
gustias patiaris. in spe uitae aeternae; Adtende quae tibi
tollit. nec ipsa tibi tolleret nisi ille permitteret qui flagellat.
omnem filium quem recipit; Quodammodo ferramentum
dei est. quo saneris. ipse inimicus tuus. si nouit deus utile
tibi esse ut expolieris te; permittit illum si nouit tibi utile
esse ut uapules. permittit illum ut caedaris; De illo te
curat opta ut & ille sanetur; Deum nemo uidit umquam;
Uidete dilectissimi. si diligamus inuicem. deus in nobis manet. &
dilectio eius erit perfecta in nobis; Incipe diligere perfi
ceris. coepisti diligere. coepit in te deus habitare;
Ama eum qui in te coepit habitare. ut perfectius habi
tando. faciat te perfectum; In hoc cognoscimus quia in
ipso manemus & ipse in nobis. quia de spiritu suo dedit
nobis; Bene deo gratias cognoscimus quia cognouimus

qui habitat in nob; & hoc ipsū unde cognoscimꝰ· qđ
cognouimꝰ qui habitat in nob· qđ hoc ipse ioħ dix·
qđ de spū scō dedit nob· hoc ipsū quia de spū scō de
dit tibi unde cognoscis· interroga uiscera tua si
plena sunt caritate· habes spm̄ dī; Unde cognos
cimꝰ qđ inde cognoscis habitare inte spm̄ dī· pau
lū interroga aptm· qm caritas dī diffusa ē in cordib;
nr̄is· p spm̄ scm̄ q datus ē nob; & nos uidimꝰ & testes
sumꝰ qđ pat̄ misit filiū suū saluatorē mundi; Secu
ri estote qui aegrotatis· talis medicus uenit· despe
rabatis· magni erant morbi· insanabiliora erant uul
nera; Desperata erat egritudo· magnitudinē mali
tui attendis· omnipotentiā medici n̄ attendis;
Tu desperatus es· sed ille omps ē; Cuius testes isti sunt·
q̄ p ipso sanati· & adnuntiantes medicū· & ipsi tam̄
plus spē sanati quā rē; Nā sic dic apts· spe enī sal
ui facti sumꝰ; Coepimꝰ ergo sanari in fide· pficiet
aū salus nr̄a· cū corruptibile hoc induerit incor
ruptionē· & mortale hoc induerit inmortalita
tē; haec spes ē· n̄ dū res· sed qui gaudet in spē te
nebit & rē; Qui aū spē n̄ habet· ad rē n̄ poterit
puenire; Quicūq; confessus fuerit qđ ihs ē filius

deus in eo manet et ipse in deo; Iam a multis confessus
fuerat non dicam uerbo sed facto. non lingua sed uita;
Nam multi confitentur uerbis et factis negant. Et cognouimus
et credidimus. quam dilectionem habet deus in nobis; Et iterum
unde cognouisti? deus dilectio est. iam dixit illud superius;
Ecce iterum dicit. amplius tibi dilectio non potuit commendari.
quam ut diligeretur deus. forte unus dei contempturus eras.
et deum contemnis; Deus dilectio est. et qui manet in dilectione.
in deo manet. et deus in eo manet. uicissim se habitant qui conti
net. et qui continetur; Habitas in deo. sed ut continearis.
habitat in te deus. sed ut contineat te ne cadas. ne forte sic te
putas domum dei fieri. quomodo domus tua portat carnem
tuam; Si subtrahat se domus in qua es cadis. si autem tu te sub
traxeris non cadet; Deus integer est. cum eum deseris. integer
cum ad eum redieris; Tu sanaris. non illi aliquid praestabis;
Tu mundaris. tu reficeris. tu corrigeris. ille medicamentum
tibi est. non sano; Regula est prauo. lux est tenebrato.
habitatio est deserto. Omnia ergo tibi conferuntur; Uide
ne putes deo aliquid conferri quando uenis ad dominum. nec
saltim mancipium; Ergo non habebit deus seruos. si tu nolu
eris? et si omnes noluerint. deus non indiget seruis. sed ser
ui deo. ideo dicit psalmus; Dixi domino deus meus es tu. ipse est uerus

dns. & quid ait. quoniam bonorum meorum non eges; Tu eges bono ser
uitui. & ille eget bono tuo seruus ut pascas illum; eges & tu
bono seruitui. ut adiuuet te; Non tibi potes aquam implere.
Non tibi potes coquere non tibi potes ante equum currere.
iumentum potes curare; Uides quia indiges bono seruitui.
obsequio illius indiges; Non es ergo uerus dns. quando
Indiges inferiore. ille est uerus dns qui nihil a nob querit.
& uae nob si eum non querimus. nihil a nob querit. & quaesi
uit nos cum eum non quaereremus; Ouis una errauerat. inuenit eam
gaudens. In humeris suis reposuit; & numquid
ouis erat pastori necessaria. & non oui potius pastor ne
cessarius erat; Quanto libentius de caritate loquor.
tanto minus uolo finire eplam istam; Nulla res est arden
tior ad commendandam caritatem. nihil uob dulcius pdicatur.
nihil salubrius bibitur. sed si bene uiuendo confirme
tis in uob munus di. ne sitis ingrati tantae gratiae illius;
Qui unicum haberet & unicum noluit illum esse unum. sed ut fratres habe
ret. adoptauit illi qui cum illo possiderent uitam aeternam;

EXPLICIT TRACTATUS OCTAUUS;

INCIPIT TRACTATUS NONUS EJUSDEM;

De eo quod scribtum est. in hoc perfecta est dilectio in nob.
ut fiduciam habeamus in die iudicii. quia sicut ille est

et nos sumus in hoc mundo. usque ad id quod ait. Et hoc mandatum
habemus ab ipso. ut qui diligit deum. diligat et fratrem suum;

Meminit caritas vestra epistolam iohannis apostoli. ultimam partem
restare nobis tractandam et exponendam vobis quantum
dominus donat; Huius ergo debiti nos memores sumus
exactionis autem vos memores esse debetis; Eadem quippe
caritas quae in ipsa epistola. maxime et prope sola commendatur.
et nos facit fidelissimos debitores. et vos dulcissimos exac
tores; Ideo dixi dulcissimos exactores. quia ubi caritas
non est. et qui exigit dulcis non est.; et a quo exigitur amarus ex
actor est; Ubi autem caritas est. et qui exigit dulcis est. et a quo
exigitur; et si aliquem laborem suscipit. facit eundem laborem
prope nullum et levem. ipsa caritas; Nonne videmus et iam in mu
tis animantibus et inrationabilibus. ubi non est spiritalis
caritas. sed carnalis et naturalis; Exigit tamen magno
affectu de uberibus matris lac a parvulis; Et quamvis
sugens impetum faciat in ubera. melius est tamen matri
quam si non sugat nec exigat quod caritati debetur; Saepe
vidimus ubera vaccarum. et iam a grandiusculis vitulis percuti
capite. et prope ipso impetu levari matrum corpora. nec
eos tamen calce repellere; Sed si desit filius qui sugat.
mugitu vocat ad ubera; Si ergo in vobis est illa caritas

spiritalis. de qua apls dic factus sū paruulus in medio
urm̄. tāquā nutrix fouens filios suos; Tunc uos dili
gim̄. quando exigitis pigros n̄ amam̄. qui languen
tes formidam̄; Int cesserāū ut intermitterem textū
huius eplae. quaedā dieb; festis solēnia lectionū. quę
n̄ potuer̄ nisi legi & ipsa tractari; Nunc ergo ad
p̄termissū ordinē redeam̄. & quae restant. inten
te accipiat scitas ura; Nescio utrū magnificen
tius nob caritas commdari possit. quā ut diceretur.
ds caritas ē. breuis laus. & magna laus. breuis in
sermone. & magna intellectu; Quā cito dicitur.
ds dilectio ē. & hoc breue ē. si numeres. unū ē. si ap
pendas quantū ē. ds dilectio ē. & qui manet in di
lectione. in dō manet. & ds in illo manet; Sit tibi
domꝰ ds. & esto domꝰ di. mane in dō & manet in te ds;
Manet in te. ut te contineat. manes in dō n& cadas; Quia
sic de ipsa caritate apls dic. caritas nūquā cadit;
Quomodo cadit. quē continet ds; In hoc pfecta ē di
lectio in nob. ut fiduciā habeam̄ in die iudicii.
q sic ille ē. & nos sum̄ in hoc mundo. dic quomodo
se pbet unusquisq; quantū pficerit in illa caritas
ut potius quantū ipse in caritate pficerit; Nam

si deus caritas est nec proficit nec deficit deus. si dicitur proficere
in te caritas. quia tu in ea proficis; Interroga ergo quan
tum in caritate profeceris. et quid tibi respondeat cor tuum.
ut noveris mensuram profectus tui; Promisit enim ostendere
nobis in quo cognoscamus eum. et ait. in hoc perfecta est dilectio
in nobis; Quere in quo. ut fiduciam habeamus in die iudicii;
Quisquis fiduciam habet in die iudicii perfecta est in illo
caritas; Quid est habere fiduciam in die iudicii? non timere
ne veniat dies iudicii; Sunt homines qui non credunt
diem iudicii. isti fiduciam habere non possunt in die
quam venturam esse non credunt; Pretermittamus istos. ex
citet illos deus ut vivant; De mortuis ut quid loquimur.
non credunt futurum diem iudicii. nec timent nec deside
rant quod non credunt; Coepit aliquis credere diem iudicii.
si coepit credere. coepit et timere; Sed quia timet
adhuc non dum habet fiduciam in die iudicii. non dum est in illo
perfecta caritas; Numquid tamen desperandum est? in quo vi
des initium. cur desperas finem? quod initium video in quo vides
ipsum timorem. audi scripturam. initium sapientiae timor domini;
Coepit ergo timere diem iudicii. timendo ergo corrigat se.
vigilet adversus hostes suos. id est adversus peccata sua.
Incipiat reviviscere interius. et mortificare membra sua

quae sunt super terram. sic apostolus paulus dicit; Mortificate membra
uestra quae sunt super terram. spiritalia nequitiae membra ista dicit
super terram; Nam sequitur & exponit. auaritiam. inmun
ditiam. & cetera quae illic sequuntur; Quantum autem
mortificat iste qui timere coepit diem iudicii. mem
bra sua super terram. tantum surgunt & corroborantur
membra caelestia; Membra autem caelestia omnia opera
bona surgentibus caelestibus membris. incipit desi
derare quod timebat. timebat enim ne ueniret xpistus. &
inueniret impium. quem damnaret. desiderat ut ueniat.
quia inuenturus est pium quem coronet; Iam cum coeperit
desiderare uenientem xpistum casta anima quae de
siderat amplexum sponsi. renuntiat adultero. fit
uirgo interius ipsa fide. spe & caritate. habet iam fi
duciam in die iudicii. non contra se pugnat. quando orat.
& dicit; Adueniat regnum tuum; Qui enim timet ne ueni
at regnum dei. timet ne exaudiatur. quomodo orat qui ti
met ne exaudiatur. qui autem orat cum fiducia caritatis.
optat iam ut ueniat. De ipso desiderio dicebat quidam
in psalmo. & tu domine usquequo conuertere. domine erue
animam meam; Gemebat se differri. Sunt enim homines
qui cum patientia moriuntur. sunt autem quidam perfecti qui cum

patientia uiuit; Quid dixi. quod adhuc desiderat istam
uitam. quando illi uenerit dies mortis; Patienter to
lerat mortem. luctatur aduersus se. ut sequatur uolunta
tem dei; & hoc potius agit animo quod elegit deus. non quod
elegit uoluntas humana; Et ex desiderio uitae
presentis. fit luctamen cum morte. & adhibet patientiam
& fortitudinem. ut equo animo moriatur. iste patienter
moritur; Qui autem desiderat. sicut dicit apostolus dissolui. & cum
christo esse. non patienter moritur. sed patienter uiuit. delecta
biliter moritur; Uide apostolum patienter uiuentem. id est.
cum patientia. hic non amare uitam. sed tolerare; Dis
solui inquit. & esse cum christo. multo magis optimum. ma
nere autem in carne necessarium propter uos; Ergo fratres date
operam intus. agite uobiscum ut desideretis diem iudicii.
aliter non probatur perfecta caritas. nisi cum coeperit dies
illa desiderari; Ille autem eum desiderat. qui fiduciam habet
in illo; Ille autem habet fiduciam in illo. cuius conscien
tia non trepidat in caritate perfecta. atque sincera;
In hoc perfecta est dilectio dei in nobis. ut fiduciam habeamus
in die iudicii; Quare habebimus fiduciam? quia sicut
ille est. & nos sumus in hoc mundo; Audisti causam fiduciae
tuae. quia sicut ille est. inquit hoc in mundo. & nos sumus.

Nonne uid&ur inpossibile aliquid dixisse. nu̅quid
enī potest homo sic ds̅. ia̅ uob exposui. q̄ non sēp
ad equalitatē dicit. sic sed dicit. ad quandā simili tu
dinē; Quomodo enī dicis. sic aures habeo ita hab&
& imago; Nu̅quid omnino sic. sed tamē dicis sic; Si
ergo factisum̄ ad imaginē di̅. quare n̄ sic ds̅ sum̄;
Non ad equalitatē sed p modo nr̄o. unde ergo datur
nob fiducia in die iudicii. quia sicut ille ē. & nos
sum̄ in hoc mundo; Debem̄ hoc referre ad ipsā
caritatē. & intellegere quid dictū sit; D n̄r in euan
gelio dic; Si diligitis eos qui uos diligunt. quam
mercedē habebitis. nonne & publicani hoc faciunt.
quid ergo uult nos. ego aūt dico uob. diligite ini
micos u̅ros benefacite his q̄ oderū uos. & orate p p
sequentib; uos; Si ergo iub& nos diligere inimicos
nr̄os. unde nob dat exemplū. de ipso do̅. att enī. ut
sitis filii patris u̅ri q̄ in caelis ē; Quomodo illud
fac ds̅. diligit inimicos suos. q̄ fac solē suū oriri sup
bonos & malos. & pluit sup iustos & iniustos; Si
ergo ad hanc pf&ctionē nos inuitat ds̅. ut diliga
mus inimicos nr̄os. sic ipse diligit suos. ea nob fidu
cia ē in die iudicii. quia sic ille ē. & nos sum̄

in hoc mundo. quia sicut ille diligit inimicos faciendo
solem suum oriri super bonos et malos. et pluendo super iustos
et iniustos. ita nos qui inimicis nostris non possumus praestare
solem et pluviam. praestemus lacrimas. cum pro illis oramus; Iam
ergo de ipsa fiducia videte quid dicat. unde intel
legitur perfecta caritas; Timor non est in caritate. quid
ergo dicimus de illo qui coepit timere diem iudicii. si per
fecta esset in illo caritas. non timeret; Perfecta enim
caritas faceret perfectam iustitiam. et non haberet qua
re timeret. immo haberet. quare desideraret. ut
transeat iniquitas. et veniat regnum dei; Ergo ti
mor non est in caritate. sed in qua caritate. non
inchoata. In qua ergo. sed perfecta caritas inquit
foras mittit timorem; Ergo incipiat timor. quia
initium sapientiae timor domini; Timor quasi locum
praeparat caritati; Cum autem coeperit caritas habi
tare. pellitur timor. qui ei praeparavit locum; Quan
tum enim illa crescit. ille decrescit; Et quantum illa
fit interior. timor pellitur foras; Maior caritas
minor timor; Minor caritas. maior
timor; Si autem nullus timor non est.
qua intret caritas. sic per setam

uidem introduci linū · quando aliquid suitur; S&a
prius intrat · sed nisi exeat non succedit linū; Sic
timor primo occupat mentē · ñ aū ibi reman&
timor · quia ideo intrauit · ut introducer& cari
tatē; Jam facta securitate in animo · quale gaudiū
in nob ē · uel in hoc · uel in futuro sclo · & in hoc
sclo; Quis nob nocebit plenis caritate uid&e quo
modo exult& apls de ipsa caritate · quis nos separa
bit inquit a caritate xpi · tribulatio · an angus
tia · an psecutio · an nuditas · an periculū · an gla
diū · & p&rus dic · & quis uob nocere potest · si bon
amatores fueritis; Timor ñ ē in caritate · sed p
fecta dil&ctio foras mittit timorē; Quia timor
tormtū hab& · torqu& conscientia peccatorū;
Nondū facta ē iustificatio · ē ibi qđ titillat · qđ pur
gat ideo in psalmo de ipsa pf&ctione iustitiae
qui dic; Conuertisti luctū meū in gaudiū mihi ·
conscidisti saccū meū · & circumcinxisti me la&titia ·
ut cant& tibi gloria mea · & ñ conpungar;
Quid · ē · ñ conpungar? ñ sit qđ stimu
l& conscientiā meā; Stimulat
timor · sed noli timere · intrat

caritas quae sanat quod uulnerat timor; Timor
dei sic uulnerat quomodo medici ferramentum putredinem
tollit. et quasi uidetur uulnus augere. ecce putredo.
quando erat in corpore minus erat uulnus. sed pericu
losum. accedit ferramentum medici. minus dolebat illud uul
nus quam dolet modo cum secatur; plus dolet cum curatur. quam
si non curaretur. sed ideo plus dolet accedente medicina.
ut numquam doleat accedente salute; Occupet ergo cor
tuum timor. ut inducat caritatem. succedit cicatrix ferra
mento medici. talis est medicus. ut nec cicatrices appa
reant. tu tantum subde te dexterae ipsius; Nam sine timo
re es. non poteris iustificari. sententia dicta est de scrib
turis; Nam qui sine timore est. non poterit iustificari;
Opus est ergo intret timor primo. per quem ueniat caritas.
Timor medicamentum. caritas sanitas; Qui autem timet non est per
fectus in dilectione. quare? quia timor tormentum habet.
quomodo sectio medici tormentum habet; Est autem alia sen
tentia quae huic uidetur esse contraria si non habeat
intellectorem. Dicitur enim quodam loco in psalmo; Ti
mor domini castus. in saeculum saeculi permanet. aeternum nobis quen
dam ostendit timorem. sed castum; Quod si ille aeternum
nobis ostendit timorem. numquid contradicit illa forte

ista praecepta quae dicit; Timor non est in caritate. sed perfecta
caritas foras mittit timorem; Interrogemus ambo elo
quia dei. spiritus unus. & si codices duo. & si ora duo. & si linguae
duae. hoc enim dictum est per iohannem. illud dictum est per dauid. sed
nolite putare alium esse spiritum. si unus flatus inflat duas
tibias; non potest unus spiritus implere duo corda. agitare
duas linguas. sed si uno spiritu id est uno flatu implentur duae
tibiae consonant. impletae duae linguae spiritu dei dissonare
possunt; Est ergo ibi quaedam consonantia. est quaedam
concordia sed auditorem desiderat; Ecce inspirauit
& impleuit duo corda duo ora mouit duas linguas
spiritus dei; & audiuimus ex una lingua timor non est in
caritate. sed perfecta caritas foras mittit timorem. audiui
mus. ex alia. timor domini castus permanet in saeculum saeculi; Quid est
hoc? quasi dissonant. excute aures intende melodiam;
Non sine causa hic addidit castus. illic non addidit; Nisi
quia timor. est alius qui dicitur castus est autem alius timor qui
non dicitur castus; Discernamus istos duos timores. & in
tellegamus consonantiam tibiarum. quomodo intelle
gimus. ut quomodo discernimus adtendat caritas uestra;
Sunt homines qui propterea timent deum. ne mittantur in ge
hennam ne forte ardeant cum diabolo in igne aeterno.

ipse est timor ille qui introducit caritatem. sed sic uenit
ut exeat; Si enim adhuc propter poenas times deum. non dum
amas quem sic times; non bona desideras. sed mala caues;
Sed ex eo quod mala caues. corrigis te. & incipis bona desi
derare; Cum bona desiderare coeperis. erit in te timor
castus; Quis est timor castus. ne amittas ipsa bona. In
tendite. aliud est. timere deum. ne mittat te in gehennam
cum diabolo. aliud est. timere deum. ne recedat a te; Ille ti
mor quo times. ne in igne et nunc cum diabolo mittaris.
non dum est castus. non enim uenit ex amore dei. sed ex timore
poenae; Cum autem times deum. ne deserat te praesentia eius. am
plecteris. cum ipso frui desideras; Quid inter sit inter duos
timores. unum quem foras mittit caritas. alterum castum qui
permanet in saeculum saeculi; Si proponas duas mulieres maritatas.
quarum unam statuas uolentem facere adulterium. de
lectari nequitia. sed timere ne damnetur a marito. timet
maritum. sed quia adhuc amat nequitiam. ideo timet maritum.
huic non grata sed onerosa est praesentia mariti; & si forte
uiuit nequiter. timet maritum ne ueniat; tales sunt qui ti
ment ne ueniat dies iudicii; Fac alteram amare uirum.
debere illi castos amplexus. nulla se adulterina in
munditia maculare. optat praesentiam uiri; & quomodo

discernuntur isti duo timores? Timet et illa, timet et illa.
Interroga: quasi unum tibi respondent. Interroga illam,
timesne virum? respondet, timeo. Interroga et illam, si timet
virum? respondet, timeo; Una vox est, sed diversus animus.
Iam ergo interrogentur, quare? Illa dicit, timeo virum ne ve
niat. Illa dicit, timeo virum ne discedat. Illa dicit, timeo
ne damner. Illa dicit, timeo ne deserar; Pone hoc in animo
christiano, et invenis timorem quem foras mittit caritas,
et alium timorem castum permanentem in saeculum saeculi; Loqua
mur ergo de his primum qui sic timent, quomodo illa
mulier quam delectat nequitia; Timet enim virum ne
damnet illam; Talibus enim primo loquamur. O anima quae
sic times deum ne damnet te deus, quomodo timet mulier
quam delectat nequitia; Timet virum ne damnetur a viro.
Quomodo displicet tibi illa mulier, displiceat et tibi.
Si forte habes uxorem, numquid vis ut sic timeat uxor tua
ne damnetur abs te? ut delectet illam nequitia, sed pondere
timoris tui reprimatur, non damnatione iniquitatis; Castam
eam vis ut te diligat, non ut te timeat; Exhibe te talem deo
qualem vis habere uxorem. Et si nondum habes, et habere vis,
talem vis habere; Et quid dicimus fratres? Illa mulier quae
ideo timet virum ne damnetur a viro, forte non facit adul

ceterū· ne aliquomodo ꝑueniat ad uirū & tollat ei lucē
istā tēporalē; Potest aū uir ille & falli· homo ē enī
sic & illa quae potest fallere; Tim& illa eū extra
cuius oculos potest ēē· tu n̄ times sēp supra te faciē
uiri tui· uultus aū dn̄i sup facientes mala; Captat ille
absentiā uiri sui· & incitat forte dil&tatione adulterii·
& dic sibi tam̄ n̄ faciā; Absens ē ille sed difficile ē
ut n̄ ad illū quoquomodo ꝑueniat· tēperat se ne ꝑueniat
ad hominē q̄ potest & nescire q̄ potest & falli· q̄ potest
& bonā suspicari & malā· q̄ potest & castā suspicari
quae adultera ē; Tu n̄ times oculos ei quē fallere
nemo potest· tu n̄ times ei p̄sentiā qui auerti n̄ potest·
Roga dn̄m ut intueatur te & auertat faciē suā a p&catis tuis·
auerte faciē tuā a p&catis meis· sed unde mereris
ut ille auertat faciē suā a p&catis tuis· si tu n̄ inde auer
tas faciē a p&catis tuis·? ipsa enī uox dic in psalmo·
Qm̄ iniquitatē meā ego agnosco· & p&catū meū corā
me· ē sēp· tu agnosce· & ille ignoscit; Adlocuti sum̄
eā quae adhuc hab& timorē· sed quē caritas exclu
dit & foras mittit alloquamur· & illā quae hab& iam
timorē castū ꝑmanentē in scl̄m scl̄i; Putam̄· inuenim̄
illā· ut adloquamur illā· putas ē· in hoc populo·

putas est in ista exhedra. putas est in hac terra; non potest
nisi esse. sed latet hiemps. est intus est viriditas in radice;
Forte invenimus et aures illius. sed ubicumque est illa anima.
utinam illam invenire et non aures ei praebere mihi. sed aures
meas illi; Illa me doceret aliquid potius quam a me dis
ceret; Anima sancta quaedam ignea. et desiderans regnum dei.
ego non adloquor. sed deus ipse. et patienter viventem in hac
terra consolatur. iam ut veniam. et ego novi quia iam vis ut ve
niam; Novi qualis es. ut secura expectes adventum meum. no
vi quam molestia est tibi. sed magis expecta tolera. venio. et
cito venio. sed amanti tardum est; Audi eam cantantem tamquam
lilium de medio spinarum. audi suspirantem. et dicentem.
psallam et intellegam in via inmaculata quando venies ad
me. sed in via inmaculata merito non timet. quia perfecta
caritas foras mittit timorem. Cum venerit ad eius amplexum
timet. sed secura est. quid timet? cavet et observabit ab
iniquitate sua. ne iterum peccet. non ne mittatur in ignem.
non. sed ne ab illo deseratur; Et erit in illa quid? timor
castus permanens in saeculum saeculi; Audivimus duas tibias
consonantes. illa de timore dicit. et illa de timore dicit;
Sed illa de timore dicit quo timet anima ne damnetur. illa
de timore quo timet anima ne deseratur. ille est timor

pmanens insctm scti; Nos diligam̄. q(ui) ipse prior dilex̄ nos;
N aunde diligerem̄. nisi ille prior dilexiss& nos diligen
do amici facti sum̄; Sed inimicos ille dilex̄. ut amici effi
ceremur. prior dilex̄ nos. & donauit nob ut diligerem eū.
ñ diligebam̄. diligendo pulchri efficimur; Quid fac homo
deformis. & distorta facie. si amat pulchrā. aut quid
feminā fac deformis distorta & nigra si amat pulchrū.
nūquid amando poterit ēē pulchra. nūquid & ille amando
poterit ēē formosus. amat pulchrā. & quando se inspe
culo uid&. erubescit leuare faciē ad illā formosā suā quā
amat. quid faci& ut pulcher sit. exp&ctat ut ueniat
pulchritudo. immo exp&ctando sen&ctus addit&. & tur
piore fac. ñ ē ergo quid agere. ñ ē. quomodo illi des
consiliū. nisi ut conpescat se. & ñ audeat amare inparē
parē; Aut si forte amas ducere uxorē. obtaut & illa
castitatē am&. ñ carnis faciē; Anima uero nr̄a fr̄s mei
foeda ē p iniquitatē. amando dm̄ pulchra efficit. qua
lis amor ē. q(ui) reddit pulchrā amantē; Ds aūt sēp pulcher ē.
nūquā deformis. nūquā cōmutabilis. amauit nos p(ri)or. q(ui) sēp ē
pulcher. & quales amauit. nisi foedos & deformes; Ñ ideo
tamen ut foedos dimitter&. sed ut mutar&. & ex deformib; pulchros
facer&; Quomodo erim̄ pulchri. amando eū qui sēp ē
pulcher; Quantū in te crescit amor. tantum

crescit pulchritudo. quia ipsa caritas ē animae pulchri
tudo; Nos diligimꝰ. q̄ ipse prior dilexit nos. audi apl̄m
paulū. ostendit autē dś dilectionē suā in nob. q̄m cū adhuc
peccatores essemꝰ. xp̄s p nob mortuus ē. iustus p iniustis.
pulcher p foedis; Quomodo inuenimꝰ pulchrū ihm.? spe
ciosus forma p̄ filiis hominū. diffusa ē gr̄a in labiis tuis;
Unde. nē uideo. unde sit pulcher. speciosus forma p̄ filiis
hominū. q̄ dś. q̄ in principio erat uerbū. & uerbū erat
apud dm̄. & ds erat uerbū; Quia uero carnē suscepit
quasi foeditatē tuā suscepit. idest mortalitatē tuā. ut ap
taret se tibi. & congrueret tibi. & excitaret te. ad aman
dā intus pulchritudinē; Unde ergo inuenimꝰ. q̄ foedus
& deformis sit ihs. sic inuenimꝰ. q̄ pulcher. & speciosus for
ma p̄ filiis hominū; Unde inuenimꝰ q̄ & deformis? esaiā
interroga. & uidimꝰ eū. & nō habebat speciē neq; decorē;
Illae sunt duae tibiae. quasi diuersa sonantes. sed unus
sp̄s ambas inflat; Hac dicit. speciosus forma p̄ filiis homi
nū. hac dicit esaia. uidimꝰ eū. & nō habebat speciē. neq;
decorē; Uno sp̄u implentur ambae tibiae. nō dissonant. noli
aures auertere. adhibe intellectū. interrogemꝰ paulū apl̄m.
& exponit nob consonantiā duarū tibiarū; Sonet nob.
speciosus forma p̄ filiis hominū. q̄ cū in forma dī esset.

n̄ rapinā arbitratus ē. ēē se equalē dō; Ecce speciosū
forma p̄ filus hominū. son& nob & hā uidimꝰ eū. & nō habe
bat speciē. neq; decorē; Sed & ipsū exinaniuit formā
serui accipiens. in similitudine hominū factus. & habitu
inuentus ut homo; nō habebat speciē neq; decorē. ut tibi
dar& speciē & decorē; Quā speciē. quā decorē? dilectio
nē caritatis. ut amas. ut curras. curris. amas. pulcher
es iam. sed noli te adtendere. ne pdas qđ accepisti; Illū ad
tende. á quo factus es pulcher. ideo sis pulcher. ut ille te
am&; tu aūt totā intentionē tuā in illū dirige ad illū curre.
ei amplexus p̄ste. ab illo time discedere. ut sit in te timor
castus pmanens in sclm scli; Nos diligimꝰ. qr ipse dilexit nos;
Si quis dixerit. diligo quē? dm̄. quare diligimꝰ? qr ipse
prior dilexit nos. & donauit nob diligere; Dilexit impios.
ut facer& pios. dilexit iniustos. ut facer& iustos. dilexit aegros.
ut facer& sanos; Ergo & nos diligimꝰ qr ipse prior dilexit
nos; Interroga unūquēq;. dic tibi si diligit dm̄. clamat.
confit&ur. diligo. ipse scit. ē & aliud unde interrog&;
Si quis dixerit inquit diligo dm̄. & frm̄ odit. mendax ē. un
de pbas qđ mendax ē. audi. qui enī nō diligit frm̄ suū quē
uid&. dm̄ quē nō uid&. quomodo potest diligere; Quid
ergo. q diligit frm̄. diligit dm̄. necesse ē ut diligat dm̄.

necesse ē ut diligat ipsā dilectionē; Numquid potest dili
gere frm̄. & n̄ diligere dilectionē. necesse ē ut diligat
dilectionē; Quid ergo qui diligit dilectionē. ideo diligit
dm̄. utiq; diligendo dilectionē. diligit dm̄; An oblitus
es. quod paulo ante dixisti. ds̄ dilectio ē. si ds̄ dilectio. quis
quis diligit dilectionē. dm̄ diligit. dilige ergo frm̄. & se
curus esto. n̄ potes dicere diligo frm̄. sed n̄ diligo dō. quo
modo mentiris si dicas diligo dm̄. quando n̄ diligis frm̄.
sic falleris quando dicis diligo frm̄. si putes. quod n̄ dili
gis dm̄. necesse ē. q̄ diligis fratrē. diligas ipsā dilectio
nē; Dilectio aū ds̄ ē. necesse ē ergo ut diligat dm̄. quis
quis diligit fratrē. si aū n̄ diligis fratrē quē uides.
dm̄ quē n̄ uides. quomodo potes diligere; Quare n̄ ui
det dm̄? quia n̄ habet ipsā dilectionē. ideo n̄ uidet dm̄.
quia n̄ habet dilectionē; Ideo n̄ habet dilectionē. quia n̄
diligit fratrē; Propterea ergo n̄ uidet dm̄. quia
n̄ habet dilectionē; Nā si habeat dilectionē dm̄ uidet.
quia ds̄ dilectio ē; & purgatur oculus ille. magis. ma
gisq; dilectione. ut uideat illā incommutabilē sub
stantiā. cuius p̄sentia semp̄ gaudeat. qua p̄fruatur
in aeternū. coniunctus angelis; Sed currat modo.
ut aliquando in patria laetetur; N̄ amet peregrina

tionē. si amas & uiā. totū amarū sit. pter illū qui uocat
quousq; inhereā illi. & dicam ei qđ dictū ē. & in psalmo.
pdidisti om̄s qui fornicatur abs te; & qui sunt q for
nicant. qui discedunt & amant mundū. tu autē quid se
quitur & dic; Mihi autē adherere dō bonū ē. totū
bonū meū inherere dō ē gratis; Nā si interroges
& dicas. quare inheres dō. & dicat. ut donet mihi;
Quid tibi donat. caelū ipse fec̄. t̄rā ipse fec̄; Quid
tibi donaturus ē. iam heres illi. inueni melius.
& donat tibi; Qui enī n̄ diligit frēm suū quē uid&.
dm̄ quē n̄ uid&. quomodo potest diligere; & hoc
mandatū habem a dō. ut qui diligit dm̄. diligat &
frēm suū; Dicebas. diligo dm̄. & odis frēm; O homi
cida. quomodo diligis dm̄. Non audis superius
in ipsa ep̄la. quia qui odit fratrē suū homicida
ē. sed prorsus diligo dm̄. quā uis oderim fratrē
meū; Prorsus non diligis dm̄. si oderis fratrē.
& modo pbo. alio documto; Ipse dixit. dedit nob
pceptū. ut diligamus inuicē; Quomodo diligis
eū cuius odisti pceptū. quis est qui dicat. diligo
imperatorē. sed odi leges ei; In hoc intellegit
imp si diligis eū. si obseruentur leges eius.

ꝓuincias; Lex imperatoris nr̄i quae ē. Man
datū nouū do uob. ut uos inuicē diligatis; Di
cis ergo te diligere xp̄m. serua mandata eius.
& fratrē dilige; Si autē fr̄m non diligis. quomo
do eū diligis cuius mandatū contēnis; Fr̄s ego
non satior loquendo de caritate in nomine xp̄i.
quantū & uos hab&is. huius rei auaritiā. tantū
speram̄. quia crescit in uob ipsa. & foras mittit
timorē. ut remaneat ille timor castus. ꝑma
nens in sclm̄ scl̄i; Toleremus mundū. tolerem̄
tribulationes ipsius. tolerem̄ scandala tēpta
tionū. n̄ recedam̄ a uia. teneam̄ unitatē ęclae.
teneam̄ xp̄m. teneam̄ caritatē. n̄ diuellamur
a membris sponsae ipsius. n̄ diuellamur a fide.
ut gloriemur in p̄sentia ipsius. & securi manebim̄
in eo; Modo ꝑ fidē. tunc ꝑ sp&ciē cuius tantas
arras habem̄ donū sp̄s sc̄i; EXPL TRAC. VIIII;

JNCIPIT DECIMUS EIUSDEM;

Ab eo qđ scribtū ē. omnis q̄ credit qđ ihs sit xp̄s. ex
dō natus ē. usq; ad id qđ ait. inde cognoscim̄ qc
diligim̄ filios dī. qc dm̄ diligim̄. & p̄cepta ei facim̄;

Meminisse uos credo qui adfuistis hesterno die.

Ad quem locum in progressu huius epistolae peruenit nostra tractatio; Id est qui non diligit fratrem suum quem uidet. deum quem non uidet. quomodo potest diligere; Et hoc mandatum habemus ex ipso. ut qui diligit deum. diligat et fratrem suum; Hucusque disputatum erat. quae sequuntur ergo ex ordine uideamus;

Omnis qui credit. quod iesus sit christus. ex deo natus est; Quis est qui non credit quod iesus sit christus? qui non sic uiuit quomodo praecepit christus; Multi enim dicunt. credo. sed fides sine operibus non saluat. opus autem fidei. ipsa dilectio est. dicente paulo apostolo. et fides quae per dilectionem operatur; Opera quidem tua praeterita antequam crederes. ut nulla erant. uel si bona uidebantur inania erant; Si enim nulla erant. sic eras quasi homo sine pedibus. aut uexatis pedibus ambulare non ualens; Si autem bona uidebantur antequam crederes currebas quidem. sed praeter uiam currendo errabas potius quam perueniebas; Est enim nobis et currendum. et in uia currendum;

Qui praeter uiam currit. inaniter currit. immo ad laborem currit;

Tanto plus errat. quanto praeter uiam currit; Quis est uia per quam currimus? christus dicit; Ego sum uia. quae patria quo currimus? christus dicit ego sum ueritas; per illum curris. ad illum curris. in ipso requiescis. sed ut curreremus per illum. extendit se usque ad nos. longe enim eramus. et longe

peregrinabamur; Paruũ ē quia longe peregrinaba
mur. & languidi mouere nos ñ poteram; Medicus
uenit ad egrotos. uia porrecta ē ad peregrinos. salue
mur ab ipso. ambulem per ipsũ; Hoc ē credere. quia ihs
xps ē; Quomodo credunt xpiani. q ñ solo nomine xpiani
sunt. sed & factis & uita; Ñ quomodo credunt demones.
nã & daemones credunt. & contremescunt; Sic dix
scriptura quid potuer plus dicere demones. quã ut di
cerent; Scim qui sis filius di; Qđ dixer demones. hoc
dix & petrus. cũ dns quereret quis eet. & quẽ illũ dicerent
homines. Responder illi discipuli. Alii dicunt te iohm
baptistã. alii dicunt heliã. alii hieremiã. aut unũ
ex pphetis; Et ille. uos autẽ quẽ me ee dicitis. respondit
petrus & ait; Tu es xps filius di uiui. & audiit a dño;
Beatus es simon bariona qa ñ reuelauit tibi caro & san
guis. sed pat ms q in caelis ē; Uide te quae laudes pse
quant hanc fidẽ. Tu es petrus. & sup hanc petrã
aedificabo ecctam meã; Quid ē. sup hanc petrã ecctam
meã edificabo? sup hanc fidẽ. sup id qđ dictũ ē. tu es
xps filius di uiui. sup hanc petrã inquit fundabo.
edificabo ecctam meã; Ergo dic petrus. tu es xps
filius di uiui. dicunt & demones. scim qui sis filius

dei· sancti dei; Hoc petrus· hoc et demones· eadem uerba
non idem animus; Et unde constat· quia petrus hoc cum
dilectione dicebat· quia fides christiana cum dilectione est
demonis autem sine dilectione; quomodo cum dilectione hoc
dicebat petrus· ut christum amplecteretur· hoc dicebant demones·
ut christus ab eis recederet; Namque antequam dicerent· scimus qui sis· filius dei
es· quid nobis et tibi est dixerunt· quid uenisti ante tempus perdere nos; Aliud est·
confiteri christum ut teneas christum· aliud confiteri christum·
ut repellas a te christum; Ergo uidetis quia quomodo de hoc
dicit· qui credit propria quidem fides est· non quomodo cum mul
tis; Itaque fratres· nemo hereticorum dicat uobis· et nos cre
dimus· ideo enim de demonibus exemplum proposui· ne gaude
atis ad uerba credentium· sed exploretis facta uiuentium;
Uideamus ergo quid est credere in christo· quid credere quia
ihesus ipse est christus; sequitur· omnis qui credit· quod ihesus sit christus·
ex deo natus est; Sed quid est credere illud· et omnis qui dili
git qui genuit eum· diligit eum qui genitus est ab ipso·
statim fidaei coniunxit· dilectionem· quia sine dilectione fi
des inanis est; Cum dilectione fides christiani· sine dilectio
ne fides demonis; Qui autem non credunt· peiores sunt quam
demones· et tardiores· quam demones; Nescio quis non
uult credere in christum· adhuc nec demones imitatur;

Iam credidit in xpm. sed odit xpm. hab& confessionē
fidei in timore poenae. n̄ in amore coronę; Nā & illi
puniri timebant; Adde huic fidei dil&tionē. ut fiat fi
des qualē dic aptls paulus. fides quae p dil&tionē opera
tur; Inuenisti xpianū. inuenisti ciuē hierusalē. inue
nisti ciuē angelorū. inuenisti in uia peregrinū suspi
rantē. adiunge te illi. comes tuus ē. curre cū eo. si tamen
& tu hoc es; Omīs qui diligit qui genuit eū diligit eū
qui genitus ē ab ipso; Quis genuit pat. qui s ē genitus?
filius. quid ergo ait. omīs qui diligit patrē diligit filiū;
Et in hoc cognoscim qđ diligim filios dī; Quid hoc frs.
paulo ante de filio dī dicebat. n̄ de filiis dī. ecce unus
positus ē xps. contēplandū nob. & dictū ē nob;
Omīs qui credit qđ ihs sit xps. ex dō natus ē. & omīs qui
diligit qui genuit eū. id ē patrē; Diligit eū qui ge
nitus ē ex ipso. id est filiū. dnm nrm ihm xpm. & se
quit; In hoc cognoscim quia diligim filios dī. quasi
dicturus erat. in hoc cognoscim quia diligim filiū dī.
filios dī dix qui filiū dī paulo ante dicebat. quia filii
dī. corpus sunt unici filii dī; Et cū ille caput nos mem
bra unus ē filius dī; Ergo qui diligit filios dī. filiū dī
diligit. & qui diligit filiū dī. patrē diligit; Nec potest

quisquā diligere patrē nisi diligat filiū. & qui diligit
filiū. diligit filios dī; Quos filios dī? membra filii dī.
& diligendo fit & ipse membrū. & fit p dilectionē.
In conpage corporis xpī. & erit unus xps amans se
ipsū; Cū se enī inuicē amant membra. corpus se
amat; & si patit̄ unū membrū. conpatiunt̄ omīa mem
bra; Et si glorificat̄ unū membrū. congaudent omīa
membra; & quid sequitur ait; Uos autē corpus xpī estis.
& membra de membro; Dicebat paulo ante de dilectio
ne fraterna & ait; Qui n̄ diligit fratrē quē uidet. dm̄
quē n̄ uidet. quomodo potest diligere; Si autē diligis
fratrē forte fratrē diligis & xpm̄ n̄ diligis; Quomodo
quando membra xpī diligis. cū ergo membra xpī
diligis. xpm̄ diligis. cū xpm̄ diligis. filiū dī diligis. cū
filiū dī diligis. filios dī diligis n̄ potest ergo separari
dilectio. elige tibi quid diligas. sequunt̄ te cetera. dicas.
solū dm̄ diligo. dm̄ patrē mentiris; Si diligis n̄ solū diligis;
Sed si diligis patrē. diligis filiū. ecce inquis diligo patrē.
& diligo filiū. sed hoc solū patrē dm̄. filiū dm̄. & dnm̄ nrm̄
ihm̄ xpm̄. q ascendit in caelū. & sedet ad dexterā pa
tris. illud uerbū p qđ facta sunt omīa & uerbū caro
factū ē. & habitauit in nob; Hoc solū diligo mentiris.

sicut diligis caput, diligis et membra; Sicut membra
non diligis. nec caput diligis; Nec expavescis vocem capitis
de celo clamantis pro membris suis. saule. saule. quid me
persequeris; Persecutorem suum vocavit persecutorem
membrorum suorum; Dilectorem suum vocavit dilectorem
membrorum suorum; Itaque quae sunt membra eius nostis
fratres ipsa est ecclesia dei; In hoc cognoscimus quia diligimus
filios dei. quia deum diligimus; Et quomodo non aliud
sunt filii dei aliud deus; Sed qui deum diligit praecepta eius
diligit. Et quae sunt praecepta; Mandatum novum do
vobis. ut vos invicem diligatis. nemo se excuset per aliam
dilectionem ad aliam dilectionem; Omnino sic se
tenet ista dilectio quomodo ipsa conpaginata est
in unum. sic omnes qui ex illa pendent unum facit. et quasi
conflat illos ignis. Aurum est conflatur massa et fit unum
aliquid. Sed nisi fervor caritatis accendatur. ex multis
in unum conflari non potest; Quia deum diligimus. inde
cognoscimus. quia diligimus filios dei. quia deum di
ligimus et praecepta eius facimus. suspiramus hic ex diffi
cultate dei praeceptum faciendi; Audi quid sequitur;
Homo qui laboras amando avaritiam. cum labore
amatur quod amas. sine labore amatur deus; Avaritia

u. futura ē labores. pericula. tristitias. tribulationes.
& obtemperaturus es; Quo sine. ut habeas unde impleas
arcā pdas securitatē. securior forte eras. antequā haberes;
Quā cū habere coepisti. & quid tibi iussit auaritia. Im
plesti domū. timetur latrones; Adquisisti aurū pdidisti
somnū. & quid tibi iussit auaritia. fac & fecisti; Quid tibi
iubet dś. dilige me. aurū diligis. quesiturus es aurū. &
forte ñ inuenturus; Quisquis me querit. cū illo sū; Ama
turus es honorē. & forte ñ puenturus; Quis me ama
uit & ñ ad me uenit. dic tibi dś patronū tibi uis facere
ut amicū potentē habias palū inferiorē. me ama dic tibi dś.
ñ ad me ambit palique ipse amor psentē me facit; Quid
dulcius dilectione ista frs. ñ sine causa modo audistis
in psalmo frs; Narrauer mihi iniusti delectationes suas.
sed nō sic lex tua dne; Quae ē lex dī. mandatū dī;
Quod ē mandatū dī; nouū illud mandatū; Quid ideo nouū
dicitur. quia innouat; Mandatū nouū do uob. ut uos
diligatis inuicē. Audi quia ipsa ē lex dī. aplś dic. In
uicē onera uestra portate. & sic implebitis legē xpi;
Ipsa ē consūmatio omniū operū nrōx dilectio. ibi ē.
finis; Propt hoc currim. ad ipsū currimi. cū uenerim
ius ad eā requiescimus; Audistis in psalmo omnis

consummationis vidi finem; Quid viderat iste? putamus.
ascenderat in verticem alicuius altissimi montis et acutis
simi. et prospexerat et viderat ambitum terrae et circulos
orbis universi; et ideo dixit omnis consummationis vidi
finem; Si hoc laudabile. oculos carnis quaeramus a domino.
tam acutos. et aliquem excelsissimum montem quem in terra
requiramus. de cuius cacumine videamus omnis consumma
tionis finem; Nolite longe. et dico tibi. ascende in
montem. et vide finem; Christus mons est. veni ad Christum. vides
inde finem omnis consummationis; Quis est iste finis? pau
lum interroga. finis autem praecepti est. caritas de corde puro
et conscientia bona et fide non ficta. alio loco. plenitudo
autem legis caritas; Quid tam finitum et terminatum quam pleni
tudo; Et enim fratres finem posui laudabiliter. nolite putare
consummationem; Aliter enim dicitur finitur panem. aliter finitur
tunicam. finitur panem manducando. finitur tunicam in
texendo; et ibi finit sonat et illic finis sonat. sed tamen
panis finitur ut consumatur. tunica finitur ut perficiatur;
Panis finitur ut non sit. tunica finitur ut perfecta sit; Ergo sic
audite finem. et quando legitur psalmus. et auditis in finem
psalmus David; Assidue hoc auditis in psalmis. et debetis
nosse quid auditis; Quid est in finem? finis enim legis

xp̄s ad iustitiā omni credenti; & quid ē finis? xp̄s.
quia xp̄s d̄s & finis p̄cepti caritas. & d̄s caritas. quia & pat̄
& filius & sp̄s s̄cs unū sunt. ibi tibi finis ē. alibi uia ē. noli
herere in uia & n̄ p̄uenire ad finē; Ad quicquid aliud.
p̄ueneris. transi usque quo p̄uenias ad finē. quis ē finis?
mihi aūt adherere dō bonū ē; Adhesisti dō. finisti uiā.
p̄manebis in patria. intendite; Pecuniā aliquis querit.
n̄ sit tibi finis; Transi tā quā peregrinus. quere ubi tran
sigas n̄ ubi remaneas. si aūt amas p̄ auaritiā inplica
cus es. erit tibi auaritia catena pedū. ultra p̄gredi
n̄ potes; Transi ergo & hunc quere finē. salutē corporis tho
queris. adhuc noli ibi remanere; Quae ē ista salus cor
poris. quae morte perimitur. egritudine debilitatur. fri
uola mortalis. fluxa; quae illa ne inpod[illegible] forte mor
bida ualitudo opera tua bona. ergo n̄ ē ibi finis. qc
p̄p̄t aliud queritur. n̄ ē ibi finis; quicquid p̄p̄t se & gratis
queritur. ibi ē finis. queris honorē. forte ad aliquid agendū.
queris ut p̄agas aliquid ut placeas dō; Noli ipsū honorē
amare ne ibi remaneas; Queris laudē. si dī queris.
bene facis. si tuā queris. male facis. remanes in uia. sed &
amaris tu laudaris. noli gloriari. quando in [illegible] laudaris;
Laudare dnm ut cantes. in dn̄o laudabitur anima mea;

Sermonē aliquē bonū dicis. & laudatur sermo tuus; nō laudatur quasi tuus. nō ē ibi finis. sibi ponis finē. finis;
Sed nō finiris. quasi pficeris. sed finiris ut consūmaris;
Ergo nō laudatur sermo tuus. quasi abs te quasi tuus; Sed quomodo laudatur? quomodo dic psalm; In dō laudabo sermonē. in dō laudabo uerbū; Ex hoc fit. ut fiat in te qd sequit. In dō sperabo. nō timebo quid faciat mihi homo.
quando eni omia tua in dō laudant. nō timetur ne pereat laus tua. q nō deficit ds; Ergo transi & ipsa. ergo uidete fr̄s. quanta transim̄. i. n quib; nō ē finis. his utimur quasi in uia. quasi in mansionib; stabulo q; reficimur. & transimus; Ubi ergo finis? dilmi filii sum̄. & nondū apparuit qd erim̄; Hic dictū ē in hac epta. adhuc ergo in uia sum̄. adhuc quocūq; uenerim̄ transire debem̄. usque quo puenīam̄ ad aliquē finē; Scim̄ qm cū apparuerit. similes ei erim̄. qm uidebim̄ eū sicuti ē; Iste finis ibi. ppetua laudatio ibi. sēp all. sine defectu. ergo ipsū finē dic in psalmo. omis consūmationis uidi finē; & quasi diceretur illi. quis ē. finis. quē uidisti. latū mandatū tuū ualde. ipse ē. finis. latitudo mandati. latitudo mandati. caritas ē. quia ubi caritas. nō sunt angustiae. in ipsa latitudine erat apts cū diceret. os nrm patet ad uos. o corinthii. cor nrm

dilatati estis. non angustamini in nobis; Ideo ergo latum man
datum tuum valde; Quod est latum mandatum? Ait. datum
novum do vobis ut diligatis invicem; Caritas ergo non angustatur.
vis non angustari in terra? in lato habita. quicquid tibi fecerit
homo non te angustat. quia illud diligis quod non nocet homo;
Deum diligis. fraternitatem diligis. legem dei diligis. ecclesiam dei
diligis. semper erit. laboras in terra. sed pervenies ad fructum
promissum; Quis tibi tollit quod diligis? si nemo tibi tollit quod
diligis. securus dormis. immo securus vigilas. ne dormien
do perdas quod diligis; Non enim frustra dictum est. inlumina
oculos meos. ne umquam obdormiam in mortem; Qui claudunt
oculos contra caritatem. obdormiscunt in concupiscentiis
delectationum carnalium; Evigila ergo. delectationes
ergo sunt manducare. bibere. luxuriari. ludere. venari.
pompas istas vanitatis. bona mala sequuntur; pro nunquid nescimus
quia delectationes sunt? quis negat quia delectant? sed plus
plus diligit legem dei. Clamat contra tales suasores.
Narraverunt mihi iniqui delectationes suas.
sed non sicut lex tua domine. ista delectatio ma
net. non solum manet sed quo venias sed...
revocat fugientem; Hoc est enim lex
Iam audistis in his duobus preceptis
...odi. ut precepta ei servietis?

tota lex pendet & pphetae; Quomodo noluit tendere.
p mul tas paginas. In quib; duob; p̄ceptis tota lex
& pphetae; In quib; duob; p̄ceptis? Diliges dnm dm tuū
ex toto corde tuo. & ex tota anima tua. & ex tota men
te tua. & diligis pximū tuū. tãquã te ipsū. In his duob;
p̄ceptis tota lex pendet & pphetae; Ecce de quib; p̄ceptis
narrat tota ista epla; Tenete ergo dilectionē. & securi
estote. quid times. ne male facias alicui. quis male facit ei
quē diligit? diligo n̄ potest fieri nisi bene facias. sed
forte corripis? amor hoc facit n̄ saeuitia; Sed forte cae
dis ad disciplinã facis. quia amor ipsius dilectionis n̄ te
pmittit neglegere. indisciplinatū. & fit quodammodo.
quasi diuersus fructus. & contrarius; Ut aliquando
odiū blandit caritas saeuiat; Nescio quis odit inimi
cū suū. & fingit illi amicitiã; Uidet illū aliquid mali
facere. laudat. uult eū oē pcipitē. uult caecū ire p ab
rupta cupiditatū suarū. unde forte n̄ redeat
Laudat. qm laudat peccator in desideriis
animae suae; Adhibet illi unctionē ad
ulationis suae; Ecce odit & laudat. alt
uidet amicū suū tale aliquid facere.
reuocat. si illū n̄ audit. pfert uerba & iã castigatio

nis. obiurgat. litigat. aliquando uenitur ad hanc neces
sitatem ut litiget; & ecce odium blanditur & caritas litigat;
Nolite attendere uerba blandientis. & quasi saeuitiam ob
iurgantis. uenam inspice radicem unde procedant quaere;
Ille blanditur ut decipiat. iste litigat ut corrigat; Ergo
non opus est fratres ut per nos distendatur cor uestrum. impetrate a deo
ut diligatis inuicem. omnes homines & iam inimicos uestros dili
gatis. non quia fratres sunt. sed ut fratres sint. ut semper fraterno amore
flagretis; Siue in fratrem factum. siue inimicum ut fratres fiant
diligendo. ubicumque fratrem diligitis. amicum diligitis.
iam tecum est. iam & iam unitate catholica tibi coniunctus est;
Si bene uiuis. fratrem diligis factum ex inimico. sed si di
ligitis aliquem qui nondum credidit xpo. aut si credidit xpo.
ut daemones credidit. reprehendit uanitatem ipsius. tu di
lige. & fraterno amore dilige. nondum est frater. sed ideo diligis.
ut sit frater; Ergo tota dilectio nostra fraterna est. erga xpianos;
Ergo omnia membra eius disciplinae caritatis fratres mei robur.
flores. fructus. pulchritudo. amoenitas. pastus. potus.
cibus. amplexus. sine satietate est; Si sic nos delectat pere
grinos in patria quomodo gaudebimus? Curramus ergo
fratres mei. curramus & diligamus xpm; Quem xpm? ihm xpm;
Quis est iste uerbum dei. & quomodo uenit ad aegrotos?

uerbū caro factū ē & habitauit in nob. cō pl&ū ē ergo
qd scribtura p̄ dix. oportebat xp̄m pati. & resurgere die
tertia amortuis; Corpus ipsius ubi iacꝫ & membra ipsius
ubi laborant. ibi eē debes. ut sub capite ipsius sis; & p̄di
cari in nomine ei poenitentiā & remissionē p&ccatoꝝ in
om̄s gentes. incipientib; ab hierusalē. ubi diffundit² cari
tas tua; Dic dn̄s uel psalm. id ē. sp̄s dī. latū mandatū tuū
ualde. & nescio quis ponit in africa fines caritatis; Exten
de caritatē ptotū orbē. si uis xp̄m amare. q membra xp̄i
p orbē iacent; Si amas partē. diuisus es. si in corpore n̄ es.
sub capite n̄ es; Quid pdest quia credis & blasphemas;
Adoras illū in capite blasphemas in corpore. amat ille
corpus suū; Si tu te p̄cidisti a corpore ipsius. caput n̄
se p̄cidit a corpore suo; Sine causa me honoras. cla
mat tibi caput desup. sine causa me honoras; Tā quā
si uell& tibi osculare caput aliquis. & calcare tibi pedes.
forte caligis clauatis. conter& pedes tuos. ualens tibi
tenere caput & osculari. n̄ne inter uerba honorantis
clamares. & diceres; Quid facis homo. calcas me. n̄
diceres calcas caput meū. quia caput honorabat.
sed plus clamar& caput p membris calcatis. quā p
se. quia honorabatur; N̄ne clamat ipsū caput.

nolo honorem tuum. calcare me noli. iam tu dic si potes.
quare te calcaui. dic illud capiti te osculari uolui.
amplecti te uolui; Sed non uides o stulte. quia quod uis am
plecti per quendam conpaginem unitatis. peruenit ad id
quod calcas; Sursum me honoras deorsum calcas; Plus dolet
quod calcas. quam gaudet quod honoras. quia et quod honoras.
dolet pro eis quos calcas; Quomodo clamat lingua. dolet
mihi. non dicit. dolet pedi meo. sed dolet mihi dicit; O lingua
quis te tetigit? quis te percussit. quis stimulauit. quis pupugit?
nemo sed coniuncta sum eis qui calcantur. quomodo uis non do
leam. quando non sum separata; Dominus ergo noster ihesus christus. ideo ascen
dens in caelum. die quadragesimo commendauit corpus suum.
quod habebat iacere. quia uidit multos honoraturos se qui
ascendit in caelum. et uidit quia honor ipsorum inanis est si con
culcant membra prius in terra; Et ne quis erraret. et cum ad
oraret caput in caelo. calcaret pedes in terra; Dixit ubi essent
membra ipsius. ascensurus enim dixit membra nouissima;
Post ipsa uerba non est locutus in terra. ascensurum caput
in caelo. commendauit membra in terra et discessit; Iam non
inuenis loqui christum in terra. inuenis illum loqui. sed de caelo;
De caelo quare? quia membra calcabantur in terra. persecutori
enim saulo dixit. desuper. saule. saule. quid me persequeris.

ascendi incaelū · sed adhuc inṫra iaceo; Hic ad dexte
rā patris sedeo · ibi adhuc esurio · & sitio · peregrinus sū ·
quomodo ergo corpus cōmdauit inṫra · ascensurus ·
cū interrogabant illū discipuli; D̄ne si in tēpore p̄senta
beris · & quando regnū isrl̄ · respd̄ · iterum · n̄ ē · u̅r̅m̅
scire tēpus qđ pat̄ posuit in sua potestate · sed accipi
&is uirtutē sp̄s s̄c̄i · supueniente in uos · & eritis mihi
testes; Uid&e quā diffundat corpus suū · uid&e ubi
se calcari n̄ uult · & eritis mihi testes in hierusalē · & in totā
iudeā · & samariā · & usq; in totā terrā · Ecce quo iaceo
qui ascendo; Ascendo enī quia caput sū · iac& adhuc
corpus meū · quia iac& p totā t̄rā; Caue ne p cutias ·
caue ne uoles · caue ne calces; Nouissima uerba x̄p̄i
[illegible] incaelū; Considerate languentē in l&t̄o
hominē in domo sua iacentē · & maceratū aegritudine ·
pximū morti anhelantē · iā animā quodammodo in
[illegible] dentes habentē · qui forte sollicitus de aliqua re
cara sibi quā multū diligit · ueniat illi in mentē · & uo
c& heredes suos & dicat · rogo uos facite hoc · ten&
quodammodo uiolentē animā ne exeat · priusquā
illa uerba firmentur · cū illa nouissima uerba dixerit ·
efflat animā · tollitur cadauer in sepulchro

heredes ipsius quo modo meminerit uerba nouissima
morientis. quo modo si quis existat & dicat eis. nolite fa
cere. quid illi ergo dicunt. ergo n̄ facio. quid mihi pat
nus efflans animā nouissime mandauit. qd ultimū so
nuit in aures meas. proficiscente hinc patre meo. quae
uita uerba ipsius alit̄ possū habere. nouissima uerba
me plus tenent. n̄ eū uidi amplius. n̄ audiui loquentē;
fr̄s mei. cogitate uisceribus xpianis. si heredib; tā sunt
dulcia tā grata. tā magni ponderis. uerba ituri
in sepulchro. heredib; xpi. qualia debent ēē uerba uer
nouissima redituri in sepulchro sed ascensuri in
caelo; Nā q; ille qui uix ad mortem uus ē. rapit' ad alia
loca anima ipsius. ponit' corpus ipsius intra aream illa
uerba anni fiant. n̄ ad eū ptinent. iā aliud agit. aliud pa
tit'; Aut in sinu abrahe gaudet. aut in igne aeternū aque
modicū desiderat. in sepulchro aūt ipsius iacet cadauer
sine sensu. & custodiunt' uerba nouissima morientis;
Quid sibi sperant illi. q uerba nouissima sedentis in caelo
n̄ custodiunt uidentis desup. an contēnant' an non con
tēnant' illeus qui dix. saule. saule. quid me psequeris;
Quis erat ad iudiciū. quicquid uid& pati membra sua
& quid nos fecimus inquiunt. nos sumus passi. psecutionē

nō fecimꝰ. uos fecistis; O miseri primo ... qui istᵃ ... ecclā
maior ē. machera linguae quā ferri; ... agar an
cilla sarę ... adflicta ē adomina sua ppt̄ supbiā; Disciplin
erat illa nō poena; Adeo cū recessisset ... dē
dix angelus. reuertere addominā tuā; Sic ergo carnal
anima tāquā ancilla supba. si forte aliquas molestias p
sa ē. ppt̄ disciplinā quid insanis? redi addominā tuā
tene dominicā pacē; Ecce pferuntur euangelia. legim
qe diffunditur ecła; Disputatur contra et dicitur nob tradit
es. cuius rei traditor sū. xp̄s com̄dat ecłam suā et tu c
dis; Ergo tibi crediturus sū maledicenti parentib; ...
uis ut credā tibi de traditorib; ... crede tu prius ...
ē dignū. xp̄s dš ē. tu homo es. cui prius debet credi; ...
ecłam suā toto orbe diffundit. si ego dico. contēne ...
lūloqr. caue. quid dic euangeliū. oportebat xp̄m pati ...
resurgere tertia die. et pdicari in nomine eius penitentia ...
remissionē peccatorū; Ubi fit remissio peccatorū ecła ē. qu
modo ecła. illi enī dictū ē. tibi dabo claues regni caelorū. et
quę solueris in terra. soluta erunt in caelis. et quę ligaueris in ter
ligata erunt in caelis. qe diffunditur ... remissio peccatorū ...
ętes. incipiens ab hierusalē; Ecce credo xp̄o se diffundi ...
si credideris xp̄o. ecłe habere quid dicas de traditorib ...
uis ut credā de parentib; maledicenti quanto ...
pdicanti;

Abcdefghiklmno

pqr

d

y

l g o t

dñe exaudi oratione

restauriert Juni 1975. Kr.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

restauriert Juni 1975. Kr.

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard® - Euroskala Offset

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg